

การพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
ประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ปริญญานิพนธ์
ของ
พรจันทร์ โลจนะศุภฤกษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

การพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
ประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ปริญญานิพนธ์
ของ
พรจันทร์ โลจนะศุภฤกษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
ประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

บทคัดย่อ
ของ
พรจันทร์ โสจนะศุภฤกษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2553

พรจันทร์ โลงนะศุภฤกษ์. (2553). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.วินิดา เจียรณัย, อาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเรียนวิชาจริยศึกษา โดยการสอนตามปกติ กับการใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียนชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 7-8 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสัจจพิทยา สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ด้วยวิธีการทำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนา แล้วเลือกเด็กที่มีคะแนนปานกลางและต่ำจัดกลุ่มแบบสลับคะแนน ให้ได้จำนวน 30 คน จัดเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำนวนกลุ่มละ 15 คน และใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 50 นาที การวิจัยครั้งนี้ใช้แผนการทดลองแบบ Matching control group pretest-posttest design และสถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - Dependent sample) และ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t - Independent sample)

ผลการศึกษาพบว่า

1. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุมที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ตามปกติ ภายหลังสูงกว่าก่อนเข้าเรียนโดยรวมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภายหลังมีการพัฒนาจริยธรรมโดยรวมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์มีการพัฒนาจริยธรรมสูงกว่าเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ETHICS DEVELOPMENT OF PRATHOM SUKSA I STUDENTS WITH RECREATIONAL
ACTIVITIES PROGRAM BY SPINNING FABLE COMPOUND
WITH DOCTRINES IN THE HOLY BIBLE

AN ABSTRACT
BY
PORNCCHAN LOJANASUPAREUK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University

May 2010

Pornchan Lojanasupareuk. (2010). *Ethics development of Prathom suksa I students with recreational activities program by spinning fable compound with doctrines in the Holy Bible*. Master thesis. M.S. (Recreation Management). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Lecturer Dr. Winida Jiaranai, Lecturer Dr. Asawin Maneein.

The purposes of this research were to study and compare the ethics development of Prathom suksa I students between control group and experimental group before and after normal study and participating in recreational activities program by spinning fable compound with doctrines in the Holy Bible. The Subjects were the Prathom suksa I students, boys and girls who were 7-8 years of age, during the second semester of academic year 2009 at The Loyal School, under the Church of Christ in Thailand foundation. The samples were selected by purposive sampling 15 boys and girls from 30 students by testing as an experimental group with medium and lowest scores. They were in the period of experiment for 8 weeks, spending 2 days each week and about 50 minutes a day by the recreational activities program by spinning fable compound with doctrines in the Holy Bible. The instruments consisted of the students as Ethics tests and the recreational activities program by spinning fable compound with doctrines in the Holy Bible. The research was followed the Matching Control Group Pretest-Posttest Design. The data were analyzed by using means, standard deviation and t-test (Dependent and Independent)

The results of study were :

1. The scores of ethics development of Prathom Suksa I students of control group after the normal study was generally higher than before with statistical significance at the level of .05
2. The scores of ethics development of Prathom Suksa I students of the experiment group after participating in recreational activity program by spinning fable compound with doctrines in the Holy Bible was generally higher than before with statistical significance at the level of .05
3. The scores of ethics development of Prathom Suksa I students after the experiment of recreational activity program by spinning fable compound with doctrines in the Holy Bible was generally higher than the students of normal study with statistical significance at the level of .05

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

สมาคมศิษย์เก่าคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้ นับตั้งแต่ อาจารย์ ดร.วินิตา เจียรนัย ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพูนท์ และรองศาสตราจารย์สุภารัตน์ วรทอง ที่กรุณารับเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ช่วยปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อย และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และคณาจารย์ภาควิชาการจัดการนันทนาการทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ต่าง ๆ ด้วยความรักและเมตตา และเป็นกำลังใจช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตรวจแบบทดสอบการพัฒนาจริยธรรม และแผนการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่ใช้ในการทดลอง และให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เรืองสันต์อาจิณ อาจารย์ชลอศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง อาจารย์วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว อาจารย์ลัดดา อุ่นศิริยศ และอาจารย์ไกรสิทธิ์ แก้วนาเส็ง ในการรวบรวมข้อมูลได้รับความกรุณาจากผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียน โรงเรียนสังขพิทยา สังกัดมูลนิธิคริสตจักรในประเทศไทย ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการทดลอง ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคุณสมักร ภูมิเขต เจ้าหน้าที่ประจำภาคสันนทนาการ ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ ในการจัดทำปริญญานิพนธ์ทุกขั้นตอนด้วยความใจดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ สมาคมศิษย์เก่าคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อภาณุ คุณแม่วรลักษณ์ คุณอาไสว คุณนพดล โลจนะศุภฤกษ์ สมาชิกทุกคนในครอบครัว คุณถัง ชองมิน คุณพัชรี บุญเสริมสูงศ์ คุณอรุณวรรณ บุญเสริมสูงศ์ คุณณฐิวรรณ มรรคธีรานวัฒน์ และเพื่อนพี่น้องสมาชิกคริสตจักรสาทร เพื่อนร่วมงาน รวมถึงผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ที่ได้ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและเตือนสติ ให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความไม่ประมาท ซึ่งผู้วิจัยระลึกถึงเสมอ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่ บิดา มารดา คณาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ แนวคิดและโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณและขอถวายเกียรติแด่พระเจ้าสำหรับทุกสิ่ง

พรจันทร์ โลจนะศุภฤกษ์

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
ประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ของ
พรจันทร์ โลจนะศุภฤกษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร.วินิดา เจียรนัย)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพูนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วินิดา เจียรนัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อัศวิน มณีอินทร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุภารัตน์ วรทอง)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานการวิจัย	7
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
จริยธรรม	9
ความหมายของจริยธรรม	9
ความสำคัญของจริยธรรม	11
องค์ประกอบและพฤติกรรมจริยธรรม	14
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กช่วงอายุ 7-10 ปี	
ทางคริสต์ศาสนา	16
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	16
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์	18
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของแบนดูรา	18
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์	21
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของคิทเซอเนอร์	22
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของกิลลิแกน	22
ทฤษฎีการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรม	23
ทัศนะในพระคริสตธรรมคัมภีร์เกี่ยวกับเด็ก	23
เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	25
ธรรมชาติของเด็กวัยประถมศึกษา	26
ลักษณะเด่นของเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้นหรือเด็กตอนกลาง (6-9 ปี)	26
พัฒนาการของเด็กวัยประถมศึกษา	27
ความต้องการของเด็กวัยประถมศึกษา	33
แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ	35
ความหมายของนันทนาการ	35
ความสำคัญของนันทนาการ	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนันทนาการ	36
ขอบข่ายของนันทนาการ	37
การจัดการนันทนาการ	41
ความจำเป็นของเด็กในด้านนันทนาการ	41
กิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	43
การสร้างโปรแกรมนันทนาการ	44
ลำดับขั้นตอนการเขียนโปรแกรม	45
การเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์	45
ความหมายของนิทาน	45
ความหมายของการเล่านิทาน	46
ประเภทของนิทาน	47
จุดประสงค์ของการเล่านิทาน	49
คุณค่าและประโยชน์ของนิทานที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	50
หลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง	52
เทคนิควิธีในการเล่านิทานสำหรับสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี	55
รูปแบบการเล่านิทาน	58
องค์ประกอบของการเล่านิทาน	60
สื่อที่ใช้ในการเล่านิทาน	61
นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์	62
ประวัติโรงเรียนสัจจพิทยา	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
งานวิจัยในต่างประเทศ	66
งานวิจัยภายในประเทศ	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	71
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การจัดกระทำข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการวิจัย	85
สมมติฐานการวิจัย	85
ขอบเขตของการวิจัย	86
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	87
ขั้นตอนในการวิจัย	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	88
สรุปผลการวิจัย	88
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	103
ประวัติย่อผู้วิจัย	161

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง Matching control group pretest-posttest design	74
2 กำหนดการจัดกิจกรรมการเล่นหาคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์	75
3 ผลการทดลองการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	
กลุ่มควบคุม	79
4 ผลการทดลองการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	
กลุ่มทดลอง	80
5 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	
กลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง	81
6 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	
กลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง	82
7 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	
กลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง	83
8 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	
กลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ทั้งนี้การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรม และสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กรมการปกครอง. 2552: ออนไลน์) ดังนั้น จริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อสังคมประเทศชาติ เพราะเป็นความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องดีงาม รวมถึงการทำหน้าที่ของตนให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เว้นในสิ่งที่ควรละเว้น ประกอบการและดำรงชีวิตอย่างฉลาดด้วยสติและปัญญา รู้เหตุรู้ผล รู้กาลเทศะ และกระทำทุกอย่างด้วยความรอบคอบ เสียสละ อุทิศตน มุ่งมั่นและบากบั่น เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในสังคม และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม นอกจากนี้จริยธรรมยังเป็นจุดเริ่มต้นที่ให้นุชนมีจิตใจที่ดีงาม มีความรัก ความสามัคคี ความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น ต้องเริ่มสร้างตั้งแต่เด็ก โดยเฉพาะเด็กวัยประถมศึกษา เพราะเป็นวัยเรียนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี มีการเรียนรู้ที่มีความเชื่อฟังครู และพร้อมที่จะรับการอบรมสั่งสอนของครูและผู้ใหญ่ได้ดีทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เด็กวัยประถมศึกษาจึงมีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะได้รับการปลูกฝังจริยธรรมและพัฒนาจิตใจ เพื่อให้มีสภาพจิตใจที่แข็งแกร่ง มีภูมิคุ้มกันตั้งแต่เด็ก สามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเป็นวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ (สุขุมล เกษมสุข. 2548: 13-14) ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชว่า “เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาวะรับผิดชอบในการธำรงรักษาอิสราภาพ และความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม” เด็กจึงเป็นบุคคลที่ควรได้รับความสนใจและเอาใจใส่ ดังคำกล่าวที่ว่า “เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” (วราภรณ์ รักวิชัย. 2529: 1)

นันทนาการเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ว่าด้วย การนำเอากิจกรรมต่าง ๆ มาช่วยพัฒนา ประสพการณ์ หรือคุณภาพของบุคคล หรือชุมชนในเวลาว่าง หรือเวลาอิสระ และยังเป็นวิชาที่ว่าด้วยการพัฒนาคนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2542: 48) นันทนาการจึงเน้นระบบของกิจกรรม ที่มีกระบวนการของการจัดดำเนินการให้แก่บุคคลได้พัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันในหมู่สมาชิกตามความสนใจ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงออกซึ่งความพึงพอใจตามความต้องการ ทำให้เสริมสร้างความเจริญงอกงามในจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาและร่างกาย โดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เป็นสื่อกลางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย (กำโชค ผีอกสุวรรณ. 2538: 3) ด้วยเหตุนี้ กิจกรรมนันทนาการจึงเป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของคน มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมทั้งสร้างสรรค์สังคมไทยให้เกิดความสมานฉันท์ ก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม มีความมั่นคง เศรษฐกิจรุ่งเรือง เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตลอดจนปลูกฝังนิสัยของการเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย (สำนักงานพัฒนาการกีฬา และนันทนาการ. 2551: 3) และกิจกรรมนันทนาการมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการนันทนาการของเด็กที่อยู่ในช่วงวัยระหว่าง 5-12 ปี หรือในระดับประถมศึกษาว่าเป็นวัยที่ต้องการแสดงออกด้วยกิจกรรมตลอดเวลา สังเกตได้จากการเล่นซุกซนตลอดวัน แม้ในระหว่างชั่วโมงเรียน และพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของนี้ก็จะเหมือนสิ่งที่แสดงบุคลิกภาพของเด็กในสังคมแห่งอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านจิตใจ ได้พัฒนาทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมต่าง ๆ การเล่นช่วยให้เด็กได้พัฒนาทางกายและสุขภาพ ทำให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ด้วยวุฒิภาวะและความพร้อม (พระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 30-31; อ้างอิงจาก ประมวล ดิฉินสัน. 2513)

กิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม ประกอบด้วย การเขียน การอ่าน การพูด โดยเฉพาะประเภทนิทานประกอบคำสอน ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของเด็ก ทำให้เด็กมีจินตนาการอันกว้างไกล เนื่องมาจากการมีนิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นสื่อที่มีพลัง และเข้าถึงจิตใจเด็กได้ดี ทำให้เด็กจดจำได้นาน และสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี กระตุ้นให้เกิดจินตนาการ ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ดี (ปราณี ปรีวาที. 2551: 2) โดยเฉพาะเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะเป็นวัยแห่งการขยันหมั่นเพียร มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและที่โรงเรียน เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากันได้กับเพื่อนรุ่นเดียวกัน เรียนรู้บทบาทของสังคมที่เหมาะสม และพัฒนาความคิดรวบยอดที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน พัฒนาเกี่ยวกับเรื่องศีลธรรมจรรยา และค่านิยม อีกทั้งยังเป็นวัยที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการมากที่สุด จึงเป็นการดีที่จะปลูกฝังกิจกรรมประเภทที่พัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนอารมณ์และสังคมของเขาไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม นันทนาการที่ส่งเสริมการแสดงออกอย่างอิสระ การเล่านิทานจึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างจริยธรรมสำหรับเด็ก เพราะนิทานเป็นเรื่องของจินตนาการที่ให้ความบันเทิง ความสนุกสนาน นิทานจะสร้างจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีงามและถูกต้อง ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อีกทั้งการเล่านิทานยังมีคุณค่าในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ช่วยพัฒนาด้านภาษา ฝึกสมาธิในการฟัง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่และบุคคลใกล้ชิด

ในทางคริสตศาสนานั้นได้ให้ความสำคัญต่อการมุ่งพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล เพื่อการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยเน้นการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก ดังที่ปรากฏใน พระคริสตธรรมคัมภีร์ สุภาษิต บทที่ 22 ข้อ 6 ความว่า “จงฝึกเด็กในทางที่เขาควรจะไป และเมื่อเขาเป็นผู้ใหญ่แล้วเขาจะไม่พรากจากทางนั้น” (สมาคมพระคริสตธรรมไทย. 1998: 1308) ทั้งนี้ การเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล ที่นับถือศาสนาคริสต์ โดยสถาบันที่จะทำหน้าที่ในการพัฒนาจริยธรรม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสื่อมวลชน เพราะพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นหลักคำสอนและ มาตรฐานของจริยธรรม ดังความตอนหนึ่งในพระคริสตธรรมคัมภีร์ 2 ทิโมธี บทที่ 3 ข้อ 16 ว่า “พระคัมภีร์ทุกตอนได้รับการดลใจจากพระเจ้า และเป็นประโยชน์ในการสอน การตักเตือนว่ากล่าว การปรับปรุงแก้ไขคนให้ดี และการอบรมในทางธรรม” โดยเน้นการรับรู้ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติใน สิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะด้านการพูดและด้านการกระทำด้วยการเล่านิทานให้ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำไปปฏิบัติ แล้วติดตามผลการปฏิบัติตามนิทานแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมนั้นหนทางการช่วยพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ส่งผลให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ดังเช่นงานวิจัยของปราณี ปริยวาที (2551: บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและ ติดตามผล พบว่าเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาจริยธรรมหลังจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

แต่ในสภาพปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เราจะพบว่าแม้ประเทศไทยของ เราได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น มีความทันสมัยมากขึ้น แต่ผู้คนก็ยังมีความทุกข์จาก ปัญหาต่าง ๆ ที่รุมเร้า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางจริยธรรม อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา บริโภคนิยม ปัญหาอบายมุข ปัญหาการขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ปัญหาการไม่เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือคอร์รัปชัน การใช้กำลังความรุนแรง ไม่มีความ รักและให้อภัยผู้อื่น (สุขุมล เกษมสุข. 2548: 9-13) ส่งผลกระทบต่อผู้คนในสังคม เกิดภาวะกดดัน เกิดความทุกข์ความเครียด ภาระทางครอบครัวมากมายเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพและ หน้าที่การงาน ทำให้เกิดการแก่งแย่ง แข่งขัน ไม่มีเวลาเอาใจใส่ครอบครัว ทำให้เด็กขาดการดูแล และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจากพ่อแม่ ทำให้มีนักวิชาการในประเทศไทยหลายคนออกมาชี้ว่า เด็กไทยกำลังขาดคุณธรรม จริยธรรม จึงควรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การทำความดีตั้งแต่ยังเล็ก ๆ (อาภาภรณ์ กิจศิริ. 2552: 23)

จากเหตุผลและสภาพปัญหาที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการทาง จริยธรรม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่พูดโกหก ด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการ ให้อภัย โดยใช้กิจกรรมนั้นหนทางการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ จึงได้จัดโปรแกรมกิจกรรมนั้นหนทางการที่เหมาะสมในการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรม คัมภีร์ ผลการวิจัยทำให้ได้ทราบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำไปสู่ การพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุมก่อนและหลังการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตามปกติ
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองก่อนและหลังการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นการประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
3. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้วิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ กับกลุ่มทดลองที่เรียนรู้วิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นการประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นการประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการสอนจริยธรรม การอบรมสั่งสอนให้เด็กประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อสังคม และสามารถนำมาเป็นแนวทางให้ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานวัยนี้นำไปประยุกต์ใช้กับเด็กที่อยู่ในความดูแลของตนให้ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนันทนาการอย่างแท้จริง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นการประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ โดยศึกษากับเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัจจพิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 274 ถนนสาทรเหนือ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียน ชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 7-8 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสัจจพิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 274 ถนนสาทรเหนือ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 43 คน (ฝ่ายทะเบียนและวัดผลการศึกษา ปีการศึกษา 2552)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียน ชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 7 - 8 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนสัจจพิทยา ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบจริยธรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนา ไปทดสอบกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง
2. นำคะแนนมาจัดเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คัดเลือกเด็กที่คะแนนน้อยที่สุดและลำดับน้อยมาตามลำดับคะแนน จัดแบบสลับคะแนนระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ได้กลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านการพูดไม่โกหก
 - 2.2 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - 2.3 ด้านความซื่อสัตย์
 - 2.4 ด้านการให้อภัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลในลักษณะที่ดีงาม ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางสังคม
2. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้จริยธรรมของเด็กเกี่ยวข้องกับข้อที่พึงปฏิบัติ และเป็นที่ยอมรับของสังคมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งด้านการพูดและการกระทำ ซึ่งประเมินโดยแบบทดสอบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านการพูดไม่โกหก หมายถึง การพูดไม่ให้ร้ายป้ายสีผู้อื่น พูดความจริง
 - 2.2 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การแสดงความมีน้ำใจ รู้จักช่วยเหลือและแบ่งปันให้กับผู้อื่น

2.3 ด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง การจริงใจและรักความจริง ปฏิบัติตนตรงต่อความเป็นจริง โดยยึดความจริงเป็นหลัก

2.4 ด้านการให้อภัย หมายถึง การยกโทษให้ ไม่แสดงความโกรธเคืองเมื่อผู้อื่นทำผิด และไม่จดจำความผิดของผู้อื่น

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง เด็กนักเรียน ชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 7 - 8 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนสัจจพิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งมีการเรียนการสอนจริยธรรมตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

4. โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทาน หมายถึง แบบแผนการจัดกิจกรรมที่เป็นรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม ด้านการพูด ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมนันทนาการประกอบด้วย นันทนาการประเภทศิลปะหัตถกรรม ดนตรี ร้องเพลง เล่นเกม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

5. การเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ หมายถึง การนำเสนอเรื่องราวนิทาน โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับจริยธรรมคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์มาเล่าให้เด็กฟัง โดยใช้เทคนิควิธีการ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบในการเล่า โดยมีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สะท้อนอารมณ์ความรู้สึก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟังให้สามารถฟังจนจบเรื่อง ตลอดจนปลูกฝังจริยธรรมที่ดีให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

งานวิจัยนี้ หมายถึง การเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ซึ่งผู้วิจัยได้เล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ จากนิทานอีสป และจากหนังสือนิทานอื่น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์และการทำแบบฝึกหัดตามปกติ

2. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องชาวสะมาเรียใจดี (จากพระธรรม ลูคา บทที่ 10 ข้อที่ 25-37) เรื่องบุตรหลงทาง (จากพระธรรม ลูคา บทที่ 15 ข้อที่ 11-32) จากนิทานอีสป จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องเด็กเลี้ยงแกะ และจากหนังสือนิทานอื่น ๆ จำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ เรื่องแมนเดลคนช็อกกับแกะของพระราชินี เรื่องน้ำใจไมตรี เรื่องลูกชายทั้งเก้า เรื่องผีเสื้อคริสตัล เรื่องลูกหมีโกหก เรื่องตอกแตรแบ่งปันให้ทุกคน เรื่องเด็ก ๆ กับกระเป๋าสินค้าที่หายไป เรื่องเซอรีทะเลาะกับเจนนี เรื่องความดี เรื่องกระต่ายร้อง เรื่องแมวหิวผู้กล้าหาญ เรื่องความซื่อสัตย์ของลินคอร์นและเรื่องเธอจะยกโทษให้ฉันไหม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุมที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตามปกติ ภายหลังสูงกว่าก่อนเข้าเรียน

2. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภายหลังสูงกว่าก่อนเข้าเรียนโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ

3. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. จริยธรรม
 - 1.1 ความหมายของจริยธรรม
 - 1.2 ความสำคัญของจริยธรรม
 - 1.3 องค์ประกอบและพฤติกรรมจริยธรรม
2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กช่วงอายุ 7-11 ปี ทางคริสตศาสนา
 - 2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก
 - 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์
 - 2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของแบนดูรา
 - 2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์
 - 2.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของคิทเชอเนอร์
 - 2.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของกิลลิแกน
 - 2.7 ทฤษฎีการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรม
 - 2.8 พระคริสตธรรมคัมภีร์เกี่ยวกับเด็ก
3. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 3.1 ธรรมชาติของเด็กวัยประถมศึกษา
 - 3.2 ลักษณะเด่นของเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น หรือวัยเด็กตอนกลาง (6-9 ปี)
 - 3.3 พัฒนาการของเด็กวัยประถมศึกษา
 - 3.4 ความต้องการของเด็กวัยประถมศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ
 - 4.1 ความหมายของนันทนาการ
 - 4.2 ความสำคัญของนันทนาการ
 - 4.3 ประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนันทนาการ
 - 4.4 ขอบข่ายของนันทนาการ
 - 4.5 การจัดการนันทนาการ
 - 4.6 ความจำเป็นของเด็กในด้านนันทนาการ
 - 4.7 กิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 4.8 การสร้างโปรแกรมนันทนาการ
 - 4.9 ลำดับขั้นตอนการเขียนโปรแกรม

5. การเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
 - 5.1 ความหมายของนิทาน
 - 5.2 ความหมายของการเล่านิทาน
 - 5.3 ประเภทของนิทาน
 - 5.4 จุดประสงค์ของการเล่านิทาน
 - 5.5 คุณค่าและประโยชน์ของนิทานที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 5.6 หลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง
 - 5.7 เทคนิควิธีในการเล่านิทานสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี
 - 5.8 รูปแบบการเล่านิทาน
 - 5.9 องค์ประกอบของการเล่านิทาน
 - 5.10 สื่อที่ใช้ในการเล่านิทาน
 - 5.11 นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
6. ประวัติโรงเรียนสัจจพิทยา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยภายในประเทศ

จริยธรรม

1. ความหมายของจริยธรรม

เพียเจท์ (Piaget, 1960: 1) เป็นบุคคลแรกที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องจริยธรรมของเด็ก ได้อธิบายไว้ว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคม ในเรื่องความสนใจ และอนามัยของบุคคลเป็นความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของการกระทำและสิทธิ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 อธิบายว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพจน์ ปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ชัยพร วิชชาวุธ; และคณะ (2531: 5-6) ได้รวบรวมความหมายของจริยธรรมซึ่งตรงกับคำว่า Morality ในภาษาอังกฤษ และให้ความหมายไว้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. จริยธรรม หมายถึง หลักเกณฑ์ หรือกฎเกณฑ์ในการตัดสินความถูกต้อง ดีชั่ว ควรและไม่ควรทำของพฤติกรรม
2. จริยธรรม หมายถึง แนวทางในการประพฤติปฏิบัติ (ซึ่งหมายถึงแนวทางที่ดี)
3. จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ดี ที่ถูกและที่ควรกระทำ และสรุปเป็นข้อยุติว่า จริยธรรม หมายถึง หลักเกณฑ์การตัดสินความถูกต้องของพฤติกรรม หลักเกณฑ์การประเมินผลดี ผลเสียของพฤติกรรมและปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมต่าง ๆ

โคลเบอร์ก (สุภาพร พิศาลบุตร. 2544: 3; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1976) อธิบายว่า จริยธรรมมีความหมายครอบคลุมถึงพื้นฐานของความยุติธรรม ซึ่งยึดถือการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งมีได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับโดยทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกัน รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน ซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิและข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

รติรส ก้อนเงิน (2548: 24) ได้สรุปความหมายของจริยธรรม คือ มาตรฐานของความประพฤติของคนในสังคม ซึ่งได้ถูกกำหนดไว้ว่า สิ่งใดเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม เหมาะสมที่บุคคลควรประพฤติปฏิบัติ และสิ่งใดเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งบุคคลแต่ละคนไม่ต้องละเว้นโดยมีจิตสำนึก สามารถแยกแยะพฤติกรรมดังกล่าวได้บนหลักของความยุติธรรม และความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เราทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ค่านี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์. 2549: 331; อ้างอิงจาก Kant. 1968) ให้ความหมายของจริยธรรมพอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง ความดีที่มีคุณค่าในตัวเอง คุณค่าดังกล่าวแม้จะเป็นนามธรรม แต่เป็นสิ่งที่คงตัวไม่เปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับหลักคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นความจริงแท้ในตัวของมันเอง จริยธรรมที่เป็นความดีไม่ว่าอยู่ ณ ที่ใด เวลาใด และบุคคลใดจะนำไปยึดถือปฏิบัติ คุณค่าที่ได้ย่อมเหมือนกัน ความหมายของจริยธรรมตามแนวคิดของค่านีจึงมีลักษณะเป็นจริยธรรมสากล คือ เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลถึงคนและสังคมในลักษณะของความดีคงตัว ไม่เปลี่ยนแปลง เช่น ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ต่อสังคม

รัฐดาว พิศาลพงศ์ (2549: 21) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมโดยอิงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 หมายถึง ธรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี หรือคุณงามความดีซึ่งเป็นข้อที่พึงปฏิบัติพึงประพฤติของคนดีซึ่งอาจจะมาจากทางศาสนาหรือไม่ใช้ก็ได้ จริยะ หมายถึงความประพฤติหรือการกระทำที่ควรประพฤติ ธรรมะ คือข้อควรประพฤติปฏิบัติ ควรทำให้เกิดให้มีขึ้นในจิตใจ ควรสร้างสมเพิ่มพูนให้มีมากขึ้น

ประกาศรี สีหอำไพ (2550: 19) กล่าวว่า จริยธรรม (Ethic) มาจากภาษากรีกว่า ethos หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรม หรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มน้าให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง การปฏิบัติตนที่ควรเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อยและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมโนธรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี โดยมีสำนึกที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์

นงลักษณ์ วิรัชชัย บุบผา เมฆศรีทองคำ; และ ธีรวัฒน์ ฆะราช (2551: 9) ได้สรุปความหมายของจริยธรรม หมายถึง การแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติหรือพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะที่ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในทางสังคมซึ่งบุคคลใช้ในการแยกการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำที่ผิด

2. ความสำคัญของจริยธรรม

พรพน พุกกะพันธ์ (2544 : 17-18) ให้ความเห็นว่า จริยธรรมมีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ในประเด็นต่อไปนี้

1. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีระเบียบ เป็นระบบ มีความอบอุ่น มีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีสันติภาพ
2. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์รู้จักตนเอง มีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
3. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถกำหนดเป้าหมายของชีวิต การดำเนินชีวิตและการพัฒนาชีวิตให้สำเร็จตามเป้าหมาย
4. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ และสังคมอย่างมีระบบ เป็นระเบียบ
5. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาชีวิตและสามารถทำให้ความทุกข์หมดไป
6. จริยธรรมทำให้มนุษย์มีเครื่องยึดเหนี่ยวและเป็นหลักปฏิบัติเพื่อป้องกันการเบียดเบียน การเอารัดเอาเปรียบในทางส่วนตัวและสังคม
7. จริยธรรมช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ช่วยให้มีชีวิตที่ดี มีสุขภาพจิตดี เป็นชีวิตที่สมบูรณ์
8. จริยธรรมช่วยสร้างสันติภาพในสังคมและสร้างสันติภาพของโลก
9. จริยธรรมเป็นวิถีทางแห่งปัญญา ทำให้มนุษย์มีเหตุผล รู้จักใช้สติปัญญาแก้ปัญหาชีวิต มีความเชื่อในการทำความดีโดยการนำเอาหลักจริยธรรมเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชีวิต ไม่หลงงมงายในสิ่งที่ปราศจากเหตุผล
10. จริยธรรมช่วยให้มนุษย์เป็นคนหนักแน่น มีความขยัน อดทน มานะต่อสู้ เพื่อเอาชนะความทุกข์ความเดือดร้อนได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องรอโชคชะตา

สุขุมล เกษมสุข (2548: 2-6) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่จะช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข อีกทั้งยังช่วยให้สังคมมีความสุข เพราะผู้ที่มีจริยธรรมจะไม่สร้างความทุกข์ความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคม แต่จะสร้างประโยชน์ ดังนั้น จริยธรรมจึงมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและต่อสังคม

ความสำคัญต่อบุคคล บุคคลใดเป็นผู้มีจริยธรรม ด้วยสุจริตใจ ย่อมเกิดประโยชน์ดังนี้

1. จริยธรรมช่วยให้บุคคลมีความสุข ทั้งสุขใจและสุขกาย ผู้มีจริยธรรมมีความสุขใจ เพราะเป็นผู้รักความดี มีคุณธรรม มีศีลธรรม ประพฤติตามคำสั่งสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ความมีศีลธรรมจะทำให้จิตใจของบุคคลสงบ มีความสุขในตนเอง เป็นความสุขสงบเต็มในจิตใจ แม้จะไม่มีมั่งมีด้วยวัตถุทรัพย์สินเงินทอง ก็ยังมีความสุขได้ เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากการคิดดี ทำดี เป็นทั้งความสุขใจและสุขกาย เพราะจิตใจที่มีความสุขย่อมมีผลทำให้ร่างกายแข็งแรง สบาย สดชื่นไปด้วย

2. จริยธรรมช่วยเหนี่ยวรั้งจิตใจของบุคคลมิให้ตกต่ำ กระทำในสิ่งที่ผิดที่ชั่ว ในการดำเนินชีวิตประจำวัน คนเราต้องเผชิญกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมที่อาจยั่วยุให้เกิดกิเลส หรือในยามวิกฤต คับขันมาก ๆ อาจเผลอใจกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อตัวเอง แต่ถ้ามการกระทำนั้นจะมีผลเสียหายแก่ผู้อื่น จริยธรรมก็จะช่วยเหนี่ยวรั้งจิตใจที่ตกต่ำไปในขณะนั้นให้ยับยั้งการกระทำชั่วได้

3. จริยธรรมช่วยให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่อย่างมั่นใจ ผู้มีจริยธรรมย่อมกระทำความดีที่ถูกต้องดีงามและได้ฝึกจิตใจให้มั่นคงอยู่เสมอ จึงมีความมั่นใจว่าชีวิตจะไม่ประสบความทุกข์ ความเดือนร้อนจนทนไม่ได้ แม้จะมีความทุกข์มีปัญหบ้าง ก็เป็นทุกข์จากการเกิด แก่ เจ็บ ตาย หรือทุกข์ที่เป็นไปตามธรรมดาของโลก แต่ผู้มีจริยธรรมไม่ทำความทุกข์ ความเดือนร้อนแก่ผู้อื่น ก็มั่นใจว่าตนจะไม่ประสบภัยที่เกิดจากการสร้างเวร ภัยเดือนร้อนแก่ผู้อื่นเช่นกัน จึงมีแต่ความสงบร่มเย็นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

4. จริยธรรมช่วยให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ทั้งในด้านชีวิตส่วนตัว ครอบครัวและหน้าที่การงาน ผู้มีจริยธรรมย่อมอยู่ในหลักธรรมคำสอนของศาสนา ตั้งตนไว้ถูกต้อง มีสติ รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง การทำดี ทำถูกต้อง จึงช่วยให้ชีวิตส่วนตัวมีความสุข ไม่มีเรื่องเดือนร้อนใจ จิตที่มีความสุขไร้กังวล ย่อมมีพลังปัญญา ดำเนินชีวิตส่วนตนและครอบครัวให้มีความสุข เจริญก้าวหน้า เป็นผลสืบเนื่องให้สามารถใช้ความคิดพัฒนางานได้เต็มที่ ประกอบกับความเป็นคนดี ประพฤติดี ไม่มีความเสื่อมเสียใด ๆ ย่อมเป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเป็นโอกาสให้มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน คนที่มีจริยธรรมจึงเป็นผู้มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

5. จริยธรรมช่วยให้ชีวิตของบุคคลเป็นชีวิตที่มีคุณค่า สมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ผู้มีจริยธรรม คิดดีทำดีอยู่เสมอ นอกจากจะเป็นเหตุให้ชีวิตของตนประสบความสุข ความดีงาม เจริญก้าวหน้าแล้ว ยังสามารถทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่นและสังคมได้ด้วย บุคคลที่ช่วยตนเองได้แล้ว มีความพร้อมในชีวิตตนเองแล้ว จึงสามารถช่วยผู้อื่นและสังคมได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด สังคมใด ส่วนตัวก็สบาย สังคมนั้นก็สบาย ไม่มีปัญหาเดือนร้อน บุคคลเช่นนี้ย่อมมีความภาคภูมิใจในชีวิตของตนเองว่าเป็นชีวิตที่มีคุณค่าสมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

จริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อการมีชีวิตที่มีความสุขกายสบายใจ มีความเจริญก้าวหน้าและการบรรลุถึงการมีชีวิตที่มีคุณค่าสมบูรณ์ ซึ่งเป็นอุดมคติของความเป็นมนุษย์ ดังที่ สาโรช บัวศรี (สุขุมล เกษมสุข. 2548: 4; อ้างอิงจาก สาโรช บัวศรี. 2527: 19) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ เป็นเครื่องมือควบคุมให้ความประพฤติของมนุษย์ได้เป็นไปในทางสันติสุขและเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกับสัตว์อย่างเด่นชัด

ความสำคัญต่อสังคม ผู้มีจริยธรรมอยู่ในสังคมใดย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมที่เขาอยู่นั้น จริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อสังคม ดังนี้

1. จริยธรรมช่วยให้สังคมสงบสุข ถ้าสมาชิกทุกคนหรือสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมเป็นผู้มีจริยธรรม ย่อมทำให้สังคมนั้นมีความสุข แต่ละคนเป็นผู้มีความสุข สงบเย็น รู้จักออม รู้จักพอ และรู้จักยับยั้งชั่งใจ เห็นยวร้ายตนเองมิให้กระทำชั่ว ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น อีกทั้งมีความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เอาเปรียบ ไม่แข่งขันทำร้ายกัน คนในสังคมรู้ผิดรู้ชอบ รู้เหตุรู้ผล รู้จักปรับตัวเข้าหากัน รู้จักดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความดี สังคมนั้นย่อมจะมีแต่ความสุข

2. จริยธรรมช่วยให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้มีจริยธรรมย่อมดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวังที่จะไม่ทำผิดกฎหมาย อีกทั้งยังปฏิบัติตามคำสั่งสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ จัดว่าเป็นผู้ดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบ เป็นผู้มีวินัยในตนเอง คนเช่นนี้ย่อมไม่สร้างความเดือดร้อน รบกวนแก่สังคม ไม่ทำผิดกฎหมาย ระเบียบ ประเพณีอันดีงามของสังคมไม่ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่ หรือเล็กน้อยก็ตาม เช่น ไม่ฝ่าฝืนกฎจราจร ไม่เป็นต้นเหตุของการจราจรติดขัด ไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาด ไม่ทำให้บ้านเมืองสกปรก ไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ไม่สร้างความเดือดร้อนใด ๆ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นและสังคม การเป็นผู้มีจริยธรรมเช่นนี้ทำให้สังคมมีระเบียบ เหมาะสมกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นพลเมืองที่ดีช่วยสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่สังคม

3. จริยธรรมช่วยให้คนในสังคมมีความสามัคคี เมื่อสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมเป็นผู้มีจริยธรรม ดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง มีระเบียบเรียบร้อย ต่างฝ่ายต่างรู้หน้าที่ ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ ต่างยึดถือหลักจริยธรรม มีความเมตตาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการประพฤติปฏิบัติไปในทางเดียวกันซึ่งเป็นทางที่ดีงาม สร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อส่วนรวม ไม่มีความขัดแย้ง แย่งชิงผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือพวกพ้อง ทุกคนมุ่งทำเพื่อความดีงาม ความถูกต้อง เช่นนี้แล้ว สมาชิกทุกคนในสังคมย่อมมีความรักใคร่สามัคคีกัน พร้อมใจกันเกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน จริยธรรมจึงมีส่วนช่วยให้คนในสังคมมีความสามัคคีกัน

4. จริยธรรมช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า เมื่อสังคมมีความสุข เป็นระเบียบเรียบร้อย คนในสังคมดำเนินชีวิตอยู่อย่างผาสุก ไม่มีความเครียด หรือวิตกกังวลจนเกินไป ทุกคนย่อมใช้สติปัญญาและความสามารถอย่างเต็มที่ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาหน้าที่การงาน สร้างสรรค์สิ่งดีงามแก่ตนเอง ซึ่งมีผลต่อสังคมด้วย เพราะเมื่อการงานส่วนบุคคลเจริญก้าวหน้ามั่นคง ย่อมส่งผลให้การงานส่วนรวมของสังคมเจริญก้าวหน้ามั่นคงด้วย อีกทั้งคนในสังคมมีความสามัคคีกัน ก็ยิ่งช่วยให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อีกทั้งช่วยกันพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมและประเทศชาติ จึงกล่าวได้ว่า การมีจริยธรรมของคนในสังคมช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมนั่นเอง

3. องค์ประกอบและพฤติกรรมจริยธรรม

จริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตเป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยประกอบด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (พิภพ วังเงิน. 2546: 4-5)

1. ระเบียบวินัย (Discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง การหย่อนระเบียบวินัยทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคล

2. สังคม (Society) การรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม มีวัฒนธรรมอันเป็นความมีระเบียบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. อิสระเสรี (Autonomy) ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระ สามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขอยู่ในระเบียบวินัยและสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเองให้อยู่ในทำนองคลองธรรม

องค์ประกอบของจริยธรรมตามความคิดของบราวน์ (ส. วาสนา ประมวลพฤกษ์. 2535: 3-6; อ้างอิงจาก Brown. 1965) จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ความรู้สึก (Feeling) และความประพฤติ (Conduct) ซึ่งคล้ายกับกอฟแมน (Goffman. 1976) ที่กำหนดว่า จริยธรรมประกอบด้วยความคิดจากจริยธรรม (Moral thought) และความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral feeling) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral behavior)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2541: 15) ได้จัดประชุมวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย สรุปว่าจริยธรรมของบุคคลมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. ด้านความรู้ (Moral reasoning) หมายถึง ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด

2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral attitude and belief) หมายถึง ความพึงพอใจศรัทธาเลื่อมใสความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

3. ด้านพฤติกรรม (Moral conduct) หมายถึง การกระทำ หรือการแสดงออกของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากอิทธิพลของทั้งสององค์ประกอบข้างต้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (รติรส ก้อนเงิน. 2551 : 26-27; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2522: 2-3) ได้แบ่งองค์ประกอบทางจริยธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนการกระทำที่ดี ควรกระทำ และการกระทำที่ไม่ดี ควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทที่เหมาะสม หรือไม่เหมาะสม ความรู้เชิงจริยธรรม หรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย โดยปกติอยู่ในช่วงอายุ 2-10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2. ทศนคติจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับความชอบ หรือไม่ชอบ ลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับ ค่านิยมของสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีทศนคติต่างไปจากค่านิยมของ สังคมก็ได้ ทศนคติของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทศนคติ นั้น รวมถึงความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน แต่ทศนคติอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ เมื่อความรู้สึกในเรื่องนั้นได้เปลี่ยนไปแล้ว

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือ เลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวมานี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจ หรือ แรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือดเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการ กระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือ ผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่ง ได้แก่ พฤติกรรมใน สถานที่ย่ำแย่ใจ หรือในสภาพที่ยั่วยุให้บุคคลกระทำความผิดกฎเกณฑ์ เช่น การโกงสิ่งของเงินทอง หรือคะแนนและการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำ ในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้าน อื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

กุลา ตันติผลาชีวะ (2547: 212) ได้กล่าวถึงจริยธรรมที่ปลูกฝังในเด็กมี 2 ประการ คือ

1. จริยธรรมภายในตน ได้แก่ รับผิดชอบ ริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยเหลือตนเอง ประหยัด และรู้จักการดูแลตนเอง

2. จริยธรรมสากล เป็นจริยธรรมที่มีต่อผู้อื่น หรือการปฏิบัติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อ การช่วยเหลือผู้อื่น การนับถือผู้อื่น การตรงต่อเวลา

พนัส คชนิล (ณฐิวรรณ มรรคธีรานุวัฒน์. 2547: 9-10; อ้างอิงจาก พนัส คชนิล. 2545: 14) กล่าวว่า คณะทำงานเพื่อกำหนดนโยบายและพัฒนาเด็กระยะยาวด้านจริยธรรม ได้กำหนด จริยธรรมไว้ 12 ระดับ ได้แก่ จริยธรรมพื้นฐานกับจริยธรรมอื่น ๆ

จริยธรรมพื้นฐานนั้น ได้แก่

1. การรักความจริง การไม่พูดปดและไม่ฉ้อฉล การรักษาความสัตย์ การมีความ กล้าที่จะรับความจริงและมีความละเอียดใจที่จะนำความไม่จริงไปสู่ผู้อื่น

2. การไม่เบียดเบียนกัน การรักษาสิทธิ์และความชอบธรรมของผู้อื่น โดยมีความรัก และความเมตตาเป็นพื้นฐาน

3. ความละเอียดใจต่อการทำความผิดหรือความชั่วใด ๆ

4. ความรู้จักพอ ความไม่โลภและไม่หลง การจัดการชีวิตของตนโดยสันโดษ จริยธรรมด้านอื่น ๆ ได้แก่

1. การบังคับตนเอง
2. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. ความเสมอภาค
4. ความเสียสละ
5. ความซื่อสัตย์
6. ความกล้า
7. การมีแนวคิดกว้าง
8. ความสามัคคี
9. ความเข้าใจในศาสนาและมีหลักธรรมศาสนาที่ยึดเหนี่ยว
10. ความมีเมตตา กรุณาและให้อภัย
11. ความ پاکเพียรและอดทน
12. การรู้จักค่าของการทำงาน
13. การรู้จักค่าของทรัพยากร

รูปแบบจริยธรรมที่ควรส่งเสริมให้กับเด็ก คือ ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือตนเอง และผู้อื่น การประหยัด ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี การให้อภัย ความเสียสละ แต่ในการวิจัยนี้เลือกเฉพาะจริยธรรมด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการให้อภัย

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กช่วงอายุ 7-11 ปี ทาง คริสต์ศาสนา

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (วราภรณ์ รักวิจัย. 2529: 81-84; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1976) นักจิตวิทยาชาวอเมริกาที่ได้รับอิทธิพลความคิด และผลงานของเพียเจท์ ได้ใช้เวลาศึกษาและวิจัยพัฒนาการจริยธรรมของเด็ก มานานกว่า 9 ปี จึงสรุปผลการศึกษาเป็นทฤษฎีใหม่ โดยเป็นการขยายและปรับปรุงทฤษฎีของเพียเจท์ให้ดียิ่งขึ้น และทำให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น ทฤษฎีทั้งสองมีความเหมือนและสามารถเปรียบเทียบกันได้ โดยโคลเบอร์กเห็นว่าพัฒนาการทางการรู้ การคิด เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการทางจริยธรรม เช่นเดียวกับเพียเจท์ โดยแบ่งเป็น 6 ขั้น (3 ระดับ) ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Premoral Level) เป็นระดับที่บุคคลจะทำตามกฎเกณฑ์ โดยผู้มีอำนาจกำหนดให้ เช่น บิดามารดาตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูก การตัดสินใจเลือกจะทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงผู้อื่น โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่เด็กหลบหลีกไม่ให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ เด็กเล็กใช้เหตุผลของการกระทำ ยอมทำตามคำสั่งเพราะผู้ใหญ่มีอำนาจทางกาย เหมือนตน เด็กเล็กต้องฟังพาผู้ใหญ่ จำเป็นต้องเชื่อฟัง เด็กเล็ก ๆ เข้าใจ “ความดี” คือการไม่ถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่เด็กแสวงหารางวัล คือ เด็กจะเลือกทำในสิ่งที่จะนำความพอใจให้เท่านั้น อายุประมาณ 7-10 ปี เด็กจะเริ่มรู้จักการเปลี่ยนแปลง ตอบแทนกัน “ฉันให้เธอ” “เธอต้องให้ฉัน” ในขั้นนี้เด็กจะมุ่งที่รางวัลเป็นแรงจูงใจที่จะทำสิ่งที่ดี เช่น จะช่วยทำงานบ้าน เพื่อจะได้เงินค่าขนมเป็นรางวัล ความยุติธรรมเป็นไปในรูปของเหตุผลในการปฏิบัติแลกเปลี่ยนกัน

2. ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) เป็นระดับที่ทำตามกฎเกณฑ์ ตามความเห็นชอบของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา การทำตามกฎเกณฑ์ต้องการการควบคุมจากภายนอก โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นที่เด็กทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นได้ง่าย จะทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่นเห็นดีด้วย เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ผู้อื่น จึงได้ชื่อว่าเป็น “เด็กดี” ในสายตาของกลุ่มและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เด็กต้องการคำยกย่องชมเชยและคล้อยตามผู้อื่น

ขั้นที่ 4 เป็นขั้นที่ทำตามหน้าที่ของสังคม ทำตามกฎต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้ พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วย การทำตามหน้าที่ ฐานะและบทบาทที่กำหนดไว้ในสังคม

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) เป็นระดับที่บุคคลตัดสินใจต่าง ๆ ความขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการพิจารณาด้วยตนเอง และตัดสินใจตามความสำคัญมากน้อย โดยมี 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 5 เป็นขั้นการทำตามคำสั่งสัญญาของสังคม กฎเกณฑ์ต่าง ๆ คนส่วนมากจะทำตนขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของคนอื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ กฎเกณฑ์จะมีการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม

ขั้นที่ 6 เป็นขั้นที่ยึดถืออุดมคติสากล บุคคลยึดถือความถูกต้องเป็นหลักสากล เคารพในคุณค่าของมนุษย์ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคม มีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่เกี่ยวกับความยุติธรรม

จากทฤษฎีของโคลเบิร์กนั้น จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ ขั้นแสวงหารางวัลและขั้นที่ทำตามความเห็นชอบ

พัฒนาการทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้ความรู้จากการพร่ำสอนของบุคคลอื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่น ด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับสติปัญญา และลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ดังนั้น ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านจริยธรรมเพื่อจะได้นำความรู้นั้น ๆ ไปใช้ในการวางรากฐานในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

เพียเจท์ (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 139; อ้างอิงจาก Piaget. 1982) เชื่อว่าเด็กวัย 6-12 ปี จะมีพัฒนาการไปสู่ขั้น “รู้จักนามธรรม” (Formal operation) คือ ระดับที่เด็กเริ่มคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม คือเริ่มคิดอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่ไม่มีความจริง เริ่มรู้จักคำว่า ความดี ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี บ้างพอสมควร

พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัย 6-12 ปี มี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะเถรตรง (Moral realist) คือ การตีความกฎเกณฑ์ทุกอย่างตามตัวอักษร เนื่องจากคิดได้เพียงอย่างเดียว เพราะตัดสินทุกอย่างตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่คำนึงถึงผู้ทำว่าตั้งใจหรือไม่ เด็กวัยนี้ต้องการกฎเกณฑ์สำหรับแต่ละสถานการณ์เท่านั้น

2. ลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ (Moral relativist) เด็กวัย 7-11 ปี เริ่มเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สามารถยืดหยุ่นได้ และเด็กเริ่มมีเหตุผลว่าการกระทำบางอย่างอาจมาจากแรงจูงใจ กฎเกณฑ์บางอย่างต้องมีข้อยกเว้น

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของแบนดูรา

แบนดูรา (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 140; อ้างอิงจาก Bandura. 1963) มีความเห็นแตกต่างจากโกลเบอร์เกอร์ (Kohlberg) และเพียเจท์ (Piaget) คือเห็นว่า การเรียนรู้ในลักษณะการเลียนแบบ เป็นการนำไปสู่การพัฒนาทางจริยธรรมของเด็ก โดยเด็กใช้การสังเกตพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมจากคนที่อยู่รอบข้าง และเด็กจะจดจำพฤติกรรมเหล่านั้นตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นคำพูด กริยาท่าทาง หรือแม้แต่ความคาดหวังของพ่อแม่ การสังเกตสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กเข้าใจแบบแผนพฤติกรรมที่มีความหมายสำหรับเขามากขึ้น ผลจากการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบชั่วดีและความรู้สึกนึกคิดทางด้านศีลธรรม สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ โดยใช้ตัวอย่างทางสังคม (Social model) ที่เหมาะสมได้

จินตนา ณ สงขลา (2537: 140-143) ได้สรุปว่า ค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรมของเด็กจะพัฒนาเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ เริ่มแรกของจริยธรรมของเด็ก ขึ้นอยู่กับจริยธรรมของผู้ที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อตัวเด็ก ซึ่งได้แก่ พ่อ แม่ ครูและสังคมทั่วไป ค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรมของเด็กจะเปลี่ยนแปลงตามค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ต่อมาจริยธรรมของเด็กจะเกิดจากตนเองด้วย เมื่อเด็กมีพัฒนาการทางความคิด ได้แก่ การเข้าใจ การรับรู้ การประเมินค่า ตัดสินใจ การเลือก การเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ประกอบกับสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เด็กมีโอกาสตอบสนองตามแนวทางที่ตนยึดถือและยอมรับว่ามีคุณค่า ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดความเข้าใจค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรมของตนเองและการเลือกยึดถือค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรมนั้น

ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมให้กับเด็ก จึงขึ้นอยู่กับบทบาทและหน้าที่ของผู้ใหญ่โดยตรงทั้งพ่อแม่ ครู โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่ในสถาบันต่าง ๆ ของสังคม เช่น วัด สมาคม สื่อมวลชนและรัฐบาล ที่ต้องให้ความสำคัญและร่วมมือกันทำหน้าที่ในการปลูกฝัง และส่งเสริมให้ไปสู่ทิศทางเดียวกัน การปลูกฝังหรือการสอนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมควรจะต้องคำนึงถึงหลักต่อไปนี้

1. ควรส่งเสริมถึงการปฏิบัติของเด็กมากกว่าการสอน โดยให้เด็กจดจำหรือท่องจำ
2. ควรสอนตั้งแต่เด็กอย่างสม่ำเสมอทุกระดับ เพื่อเป็นการปลูกฝังพัฒนาให้ต่อเนื่องและสอดคล้องอยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก การอบรมและตักเตือนเป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้
3. การประพฤติปฏิบัติตัวของผู้สอนต้องให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการปลูกฝัง หรือต้องการจะพัฒนาให้กับเด็ก ผู้สอนต้องทำตัวเป็นแบบอย่าง
4. ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และคุณค่าของจริยธรรมนั้น ๆ และทำตัวเป็นแบบอย่างในเรื่องนั้น ๆ
5. จัดสภาพแวดล้อม หรือให้แรงเสริมเพื่อจูงใจให้เด็กประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

ด้วยเหตุที่คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมเป็นเรื่องของนามธรรม จึงมีความยากลำบากในการที่จะสอนหรือปลูกฝังได้อย่างรวดเร็ว ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่มีคุณภาพสูง ทั้งความรู้และความประพฤติ ขณะเดียวกันต้องเข้าใจสภาพปัญหาและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กไทยไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้กับเด็ก ดังต่อไปนี้

1. พ่อแม่ที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาทางสังคมและบุคลิกภาพของเด็กจะเป็นผู้สร้างพื้นฐานที่ไม่มั่นคงให้แก่เด็ก เป็นเหตุให้เด็กโตขึ้นเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณภาพ จนก่อให้เกิดปัญหาทั้งตัวเองและสังคม
2. เนื่องจากการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นรอบด้าน ทั้งทางประสาทสัมผัสและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกทั้งหมด ตั้งแต่ที่ใกล้ตัว คือ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ถึงไกลตัว คือ เพื่อนและคนในสังคม โดยผ่านสื่อมวลชนทั้งหลาย เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ได้สอนค่านิยมและความคิดอ่าน วิธีปฏิบัติต่อกัน ตลอดจนความดีความชั่วให้แก่เด็ก ฉะนั้น เด็กที่มีพื้นฐานทางบุคลิกภาพที่คลอนแคลนอยู่แล้ว ก็จะสร้างปัญหาให้กับสังคม
3. สถานการณ์ยั่วเย้าและสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมจริยธรรมได้มาก
4. เนื่องจากทัศนคติ ค่านิยมเชิงจริยธรรม เป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี กระบวนการเรียนรู้สั่งสอนเด็ก เพื่อปูพื้นฐานและสร้างทัศนคติ ค่านิยมที่พึงปรารถนา จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่ง

5. การมีตัวแบบของการทำความดี ไม่ว่าจะเป็นตัวแบบชนิดอับอายผู้อื่นหรืออับอายตนเอง มีผลอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังพฤติกรรมที่สังคมต้องการ ตัวแบบในชีวิตจริงนั้น หมายถึง พ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้อยู่ใกล้ชิดขึ้นไป จนถึงตัวแบบต่าง ๆ ที่เป็นคนในสังคมและสื่อมวลชนทุกด้าน

6. ควรมีการฝึกให้เด็กเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดีในทางจริยธรรมต่อไป ซึ่งจากการวิจัยพบว่า การปลูกฝังให้เด็กเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการอบรมแบบให้ความรักมากแต่ควบคุมน้อย เด็กจะมีความเป็นผู้นำมากที่สุด ส่วนการอบรมแบบประชาธิปไตย เด็กจะมีความเป็นผู้นำมากกว่าการอบรมแบบเผด็จการ

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดยใช้เหตุผลและให้ความรัก และการควบคุมพอประมาณ เป็นบ่อเกิดของการสร้างลักษณะที่ดี เช่น การมีวินัย ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม รักความจริง มีความซื่อสัตย์และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

8. เนื่องจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะสังคม บุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรมหรือจริยธรรมต่าง ๆ นี้ ล้วนเป็นผลของกระบวนการเรียนรู้ สร้างสมทางสังคมมาเป็นเวลานาน และได้แรงเสริมจากสังคม ฉะนั้น หากจะให้มีการเปลี่ยนแปลงในสิ่งเหล่านี้จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทุกระดับด้วย

ดังนั้น การปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมในเด็กจึงต้องคำนึงถึงตัวเด็กเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานของเด็กเป็นสิ่งที่พ่อแม่ ครู จะต้องศึกษา เพราะเป็นส่วนเกี่ยวข้องและจะเอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังค่านิยม จริยธรรมในเด็ก พื้นฐานเหล่านั้นได้แก่

1. พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง เด็กจะต้องมีสุขภาพแข็งแรง เพื่อสามารถทนต่อสิ่งเย้ายวน ยั่วยุได้ดีกว่าการมีร่างกายอ่อนแอ และจะต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้สึกว่าตนเป็นที่รักของพ่อแม่ มีความผูกพันต่อครอบครัว

2. พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับพ่อแม่ โดยเฉพาะเจตคติที่ดีของเด็กต่อพ่อแม่และพ่อแม่มีต่อเด็ก มีความสัมพันธ์อย่างอบอุ่น พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

3. พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับครูและโรงเรียน ครูและเพื่อน ๆ จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก สามารถจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมจริยธรรมในเด็ก โรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กด้วย

4. พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสังคม สภาพสังคมต้องดีและจัดสิ่งยั่วยุให้เด็กกลุ่มหลงในทางผิดให้หมดไป ขณะเดียวกันสังคมต้องสร้างรูปแบบที่ดีแก่เด็ก พ่อที่จะให้เด็กปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีแก่สังคมด้วย เช่น เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี การมีคารวะต่อผู้ใหญ่ หรือผู้อาวุโส ความสามัคคีและความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคลในสังคม อาจนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีทางสังคมแก่เด็กได้

ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้กับเด็กขึ้นอยู่กับบทบาทและหน้าที่ของผู้ใหญ่โดยตรง ทั้งพ่อแม่ ครู โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องที่ทำหน้าที่ในสถาบันต่าง ๆ ของสังคม เช่น วัฒนธรรม สื่อมวลชนและรัฐบาล ซึ่งจะต้องร่วมมือกันและส่งเสริมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้ได้ บทบาทของบ้านและครอบครัวในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมจะต้องมีบทบาทและ

แนวทางในการปลูกฝัง ดังนี้คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ ลูก สร้างเจตนาที่ดีต่อการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก เปิดโอกาสให้เด็กได้มีกิจกรรม จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว เป็นตัวอย่างที่ดี ให้คำแนะนำในการเลือกคบเพื่อนและจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ส่วนบทบาทของโรงเรียน ควรพิจารณาการใช้วิธีในการเรียนการสอน เช่น การจัดหลักสูตรจริยศึกษา การให้แสดงบทบาทสมมติ การให้เด็กมีโอกาสแสดงพฤติกรรมการสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและห้องเรียน การให้ความรู้และเหตุผลเชิงจริยธรรม การหารูปแบบที่ดีให้กับเด็ก การใช้กระบวนการกลุ่มในการปลูกฝังให้แก่เด็กด้วยกัน และการปรับปรุงบุคลิกภาพของครูและเพื่อนในโรงเรียน

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์

ซิกมุนด์ ฟรอยด์ นักจิตวิทยาชาติตะวันตกกลุ่มแรกที่มีชื่อเสียงในการนำเสนอทฤษฎีพัฒนาการทางด้านจริยธรรม ได้อธิบายการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ว่า เนื่องมาจากปัจจัยผลักดันจากจิตใต้สำนึก ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

อีโด (Id) เป็นพลังงานติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด หมายรวมถึงสัญชาตญาณด้วย แรงขับภายในซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้มีการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ควรหรือไม่ควรแต่อย่างไร ที่เรียกกันว่าพลังแสวงหาความสุข เมื่อต้องการอย่างไร ก็พยายามหาทางตอบสนองความต้องการทางกายของตนอย่างนั้น ๆ จนได้ อาจจะเรียกว่า “สันดานดิบของมนุษย์” ก็ได้

อีโก้ (Ego) เป็นพลังแห่งการรู้และเข้าใจ การรับรู้ข้อเท็จจริง การใช้เหตุผล การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย เป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาวิธีการเพื่อตอบสนองพลังอีโด เช่น เมื่อหิวพลังอีโก้ก็จะให้เหตุผลตรรกะตรองว่าจะบำบัดความหิวนั้นด้วยวิธีการใดตามสภาพแวดล้อม เช่น หายอาหารจากตู้กับข้าวในครัวไปรับประทานอาหารนอกบ้าน หรือตีชิงวิ่งราวเขามากิน พลังอีโก้เป็นพลังของจิตที่คอยยับยั้งการแสดงพฤติกรรมตามความต้องการของอีโด โดยทำการควบคุมจิตใจมิให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของสังคม

ซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) เป็นส่วนหนึ่งของจิตที่เกี่ยวกับการรับรู้ทางด้านคุณธรรมและคอยกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามปทัสถานของสังคม โดยซูเปอร์อีโก้กระตุ้นให้อึดละทิ้งความไม่ถูกต้อง และสนับสนุนอีโก้ให้เปลี่ยนทิศทางพฤติกรรมไปในทางที่ถูกที่ควร มีลักษณะเป็นค่านิยมต่าง ๆ เช่น ความดี ความซื่อ ความถูกต้อง มโนธรรม คุณธรรม ความยุติธรรม ซูเปอร์อีโก้เป็นพลังที่หักห้ามความรุนแรงของพลังอีโด โดยเฉพาะพลังจากสัญชาตญาณทางเพศและความก้าวร้าวรุนแรงทั้งหลาย

การทำงานร่วมกันของพลังทั้ง 3 ลักษณะบุคลิกภาพของมนุษย์เกิดจากการทำงานร่วมกันของพลังทั้ง 3 นี้ พลังใดมีอิทธิพลเหนือพลังอื่น ย่อมเป็นตัวชี้ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลนั้น เช่น ถ้าพลังอีโดมีอำนาจสูง ก็มีบุคลิกเป็นเด็กไม่รู้จักโต เอาแต่ใจตนเอง ถ้าพลังอีโก้มีอำนาจสูง ก็จะเป็นคนมีเหตุผล เป็นนักปฏิบัติที่ดี ถ้าพลังซูเปอร์อีโก้มีอำนาจสูง ก็เป็นนักอุดมการณ์ นักทฤษฎี นักพัฒนาสังคม ฯลฯ

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น เชื่อว่าจริยธรรมของเด็กจะได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่และผู้ใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยอาศัยกระบวนการให้รางวัลและการลงโทษเป็นเครื่องมือในการอบรมจริยธรรม โดยจะได้รับการพัฒนาขึ้นในระบบซูเปอร์อีโก เด็กจะมุ่งกระทำตนตามกระบวนการถอดแบบ (Identification) จากการอบรมเลี้ยงดูมาแต่เยาว์วัย ทำให้เด็กถอดแบบบุคลิกภาพ ค่านิยม และมาตรฐานจริยธรรมในสังคม จนในที่สุดเด็กจะยอมมารับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนเอง และเด็กยังยอมรับต่อการให้รางวัลและการลงโทษตัวเองอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อจริยธรรมได้รับการปลูกฝังในระบบซูเปอร์อีโกของเด็กแล้ว ทุกครั้งที่เขากระทำผิด เขาก็จะลงโทษตนเองด้วยการแสดงความรู้สึกผิด และเมื่อปฏิบัติได้ตามมาตรฐานจริยธรรม ก็จะมีการให้รางวัลแก่ตนเอง ซึ่งแสดงออกด้วยการชื่นชมนิยมนกย่องตนเอง เป็นต้น (ปราชญา กล้าผจญ. 2548: 168-169)

5. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของคิทเชอเนอร์

คิทเชอเนอร์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย; ศจีมาจ ณ วิเชียร; และ พิศสมัย ורתัย. 2551: 8; อ้างอิงจาก Kitchener. 2000) กล่าวว่า ถ้าบุคคลปฏิบัติตามหลักทั้ง 5 ประการ จะทำให้สามารถตัดสินใจอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมได้ ประกอบด้วย

1. การเคารพในเสรีภาพ (Respect autonomy) บุคคลมีสิทธิในการตัดสินใจในการดำรงชีวิตหรือทำการใด ๆ อย่างเสรีตามความคิดและการเลือกกระทำของแต่ละบุคคล ดังนั้นผู้อื่นจึงไม่ควรไปรบกวนความสุขหรือสวัสดิภาพส่วนตัวของผู้อื่น
2. ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น (Do not harm) บุคคลต้องระมัดระวังการทำร้ายจิตใจผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายหรือจิตใจ
3. รู้จักสร้างประโยชน์ให้ผู้อื่น (Benefit other) บุคคลต้องพยายามที่จะทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น
4. มีความยุติธรรม (Be just) บุคคลต้องมีความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยเท่าเทียมกันทุกคนและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เดียวกัน
5. มีความซื่อสัตย์ (Be faithful) บุคคลต้องการรักษาคำมั่นสัญญา เคารพผู้อื่นรวมทั้งการบอกกล่าวแต่ข้อเท็จจริง

6. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของกิลลิแกน

กิลลิแกน (นงลักษณ์ วิรัชชัย; ศจีมาจ ณ วิเชียร; และ พิศสมัย ורתัย. 2551: 8; อ้างอิงจาก Gilligan. 1982) กล่าวถึงสภาวะการณ์แสดงออกของบุคคลเกี่ยวกับการมีคุณธรรมจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

1. การยึดประโยชน์ตนเองเป็นหลัก (Orientation toward self-interest) เป็นการเปลี่ยนผ่านจากความเห็นแก่ตัวไปสู่ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น
2. การยึดผู้อื่นเป็นหลัก (Orientation toward others-interest) เป็นการเปลี่ยนผ่านจากความดีงามไปสู่ความจริง ยึดถือความดีคือความเสียสละส่วนตัว

3. การยึดความสมดุลระหว่างตนเองและผู้อื่น (Focusing on the balance between self and others) ยึดถือความห่วงใย คำนึงถึงเพื่อนร่วมโลก มีความเข้าใจลึกซึ้งต่อตนเองและผู้อื่น และมีการฟังพาดูใจกัน

7. ทฤษฎีการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรม

การพัฒนาทางจริยธรรมและการเรียนรู้ทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น มีการกล่าวถึงทั้งใน ทฤษฎีทางจิตวิทยาและแนวคิดของนักการศึกษา รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แต่ละทฤษฎีมีพื้นฐาน แนวคิดและข้อตกลงเบื้องต้นแตกต่างกัน ดังนั้น ในการนำมาใช้จึงไม่มีทฤษฎีใดที่มีความสมบูรณ์ ในตัว การใช้ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติจึงมักต้องพิจารณาทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของทฤษฎี นั้น ๆ มาประกอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและลดข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้น จริยธรรมมี พัฒนาการเป็นลำดับจากวัยทารกจนถึงตลอดชีวิต การพัฒนาจริยธรรมมีทฤษฎี 3 แนวทางใหญ่ ดังนี้ (ประวัติ พันผาสุข. 2549: 128)

5.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psycho – analytic theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าจริยธรรม กับมโนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมจะมีลักษณะพิเศษของแต่ละ สังคมที่เรียกว่า เอกลักษณ์ เป็นเกณฑ์ให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยอัตโนมัติ คนที่กระทำ ความชั่วแล้วรู้สึกสำนึกในการกระทำนั้น เช่น เกิดหิริโอตตัปปะ คือความละอายแก่ใจตนเอง ถือว่า ได้รับการลงโทษด้วยตนเอง เมื่อบุคคลนั้นเกิดความสำนึกแล้ว พึงละเว้น ไม่ปฏิบัติอีกโดยไม่ต้องมี สิ่งควบคุมจากภายนอก เป็นการสร้างมโนธรรมขึ้นมาโดยไม่จำเป็นต้องสนใจองค์ประกอบของลำดับ ขั้นของการพัฒนาทางจริยธรรมตามหลักการหรือทฤษฎี

5.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ทฤษฎีนี้ได้อธิบายการเกิด ของจริยธรรมว่า เป็นกระบวนการทางสังคมประกิต (Socialization) โดยการค่อย ๆ ซึมซับ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมที่เติบโตแล้วมารับหลักการเรียนรู้เชื่อมโยงกับหลักการเสริมแรงและ ทดแทนสิ่งเร้า (Stimulus substitution) และรับแนวคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาเป็นรูปแบบในการ ปฏิบัติ โดยยึดว่าการเรียนรู้ คือ การสังเกตเลียนแบบจากผู้ใกล้ชิด เพื่อสร้างแรงจูงใจ คือ เป็นที่รัก และยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกันกับกลุ่มต้นแบบเพื่อเป็นพวกเดียวกัน

5.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive theory) อธิบายการเกิดของ จริยธรรมว่าเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการ พิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล ซึ่งมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ทำให้การรับรู้ จริยธรรมพัฒนาขึ้นตามลำดับ

8. พระคริสตธรรมคัมภีร์เกี่ยวกับเด็ก

“เด็กวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า” ประเทศชาติใดที่ให้ความสำคัญแก่เด็ก แสดงให้เห็นถึง ความสนใจในอนาคตของประเทศชาติด้วย เพราะเด็กคือทรัพยากร คือความหวังและคืออนาคต แต่ถ้ามหากประเทศชาติใดไม่ได้ให้ความสนใจหรือเอาใจใส่เด็ก ๆ นั้นแสดงถึงการละเลย ที่จะสร้าง อนาคตของประเทศชาติ และประเทศนั้นกำลังเข้าสู่ความเสื่อมเข้าไปทุกที

ในทางคริสตศาสนา พระเจ้าทรงให้ความสำคัญและทรงใส่พระทัยทุกคนเสมอ รวมทั้งเด็กด้วย เด็กมีความสำคัญเสมอมาในอดีต ปัจจุบัน หรือในอนาคต และหลายคนได้ตระหนักในข้อนี้ดี ทำให้พวกเขาใส่ใจและให้ความสำคัญกับเด็ก เป็นหนึ่งในสวัสดิภาพของเด็ก ๆ จนต้องมีการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองเด็กขึ้นมา เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ถึงอย่างนั้นก็ดีสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันที่เป็นอยู่ เด็กส่วนใหญ่ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในสังคม ซึ่งเป็นอันตรายต่อพวกเขา หลายคนถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง โดยไม่รู้วิธีการดำเนินชีวิต หลายคนหลงผิดเรื่องเพศ เป็นเหยื่อของการหย่าร้าง เป็นเครื่องมือของพวกมิชชันนารี ดิตยาเสพติด สืบสนเรื่องอนาคตของตนเอง และไม่รู้จักคุณค่าของตัวเอง แต่ถึงแม้เด็กหลายคนจะต้องอยู่ในสภาพเช่นนี้ พวกเขาก็ยังคงมีค่าที่สุดในสายพระเนตรของพระเจ้า (สุณี หล่อแก้ว. 1997: 1)

บาร์คเลย์ (สุณี หล่อแก้ว. 1997: 1; อ้างอิงจาก Barkley. 1994: 11) กล่าวว่า ไม่มีชนชาติใดที่ได้เคยตั้งเด็กไว้ให้อยู่ท่ามกลางพวกเขาอย่างเจตนาเท่ากับพวกอิสราเอล ดังนั้น สิ่งที่พวกเขาต้องทำคือ ถวายทอดพันธสัญญาของพระเจ้าให้แก่ลูกหลาน รุ่นต่อรุ่น เพราะเด็ก ๆ คืออนาคตของพวกเขา

ชาวยิวให้ความสำคัญกับการสอนเด็กในครอบครัวมาก และหน้าที่ที่สำคัญนี้เป็นของพ่อหรือหัวหน้าครอบครัว ในการถ่ายทอดคำสอนและคำสัญญาของพระเจ้าให้กับบุตรหลานของตนเอง โดยที่คำสอนของพวกเขาจะต้องอยู่ในรูปแบบของคำพูด ทั้งในบ้านและนอกบ้านในรูปแบบของเครื่องเตือนใจที่สามารถมองเห็นได้ โดยผูกไว้ที่หน้าผากและข้อมือ รวมทั้งเขียนข้อความไว้ที่เสาประตูเรือนของบ้านและที่ประตู ให้บ้านของพวกเขาเป็นโรงเรียนที่ทำให้การดำเนินชีวิตทุกแง่มุมเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ เพื่อเป็นการรับรองว่าเด็กทั่วทั้งชนชาติไปด้วยหลักสูตรแห่งประสบการณ์ที่มีทั้งการกระทำ ตัวอย่างและภาษา (คลาร์ค; บรูบาเคอร์; และ ชัค. 2001: 13)

ยังมีการบันทึกถึงความสำคัญของเด็กและภาระหน้าที่ที่ผู้ใหญ่ต้องสอนและช่วยชี้ทางให้พวกเขาถึงทางที่ถูก ดังเช่น

พระธรรม สดุดี บทที่ 127 ข้อที่ 4 “เด็กเปรียบได้ดังลูกธนูในมือนักรบ จึงเป็นเครื่องมือที่มีพลังสำหรับการดีหรือการชั่ว ตามทิศทางที่ได้รับการบ่งชี้”

พระธรรม สุภาษิต บทที่ 20 ข้อที่ 11 “แม้เด็กก็แสดงตัวโดยการประพฤติของเขา ว่าสิ่งที่เขาจะทำจะบริสุทธิ์และถูกต้องหรือไม่”

พระธรรม สุภาษิต บทที่ 22 ข้อที่ 6 “จงฝึกเด็กในทางที่เขาควรจะไป และเมื่อเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว เขาจะไม่พรางจากทางนั้น”

จะเห็นได้ว่าพระธรรมได้แสดงถึงอนาคตของเด็กอิสราเอลว่า อนาคตของพวกเขาขึ้นอยู่กับ การชี้แนะ หรือการถ่ายทอดจากบิดาไปสู่ลูก ดังนั้น บิดาหรือผู้ใหญ่ต้องใส่ใจในคำสอนของตนเอง ว่าได้สอนสิ่งที่ถูกต้องให้แก่เด็ก

บทบาทของพ่อแม่มีความสำคัญเพราะ พ่อแม่เป็นผู้ควบคุมคุณภาพของความรัก ความสัมพันธ์ในวัยเด็ก เริ่มแรกความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ซึ่งก่อให้เกิด แนวความคิดในภายหลัง และพ่อแม่สามารถกระตุ้นสติปัญญาของลูกได้ดีที่สุด และสามารถแสดง ความหมายของโลกต่อลูกทั้งพ่อแม่สามารถมอบการอบรมให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเริ่มโดยการสนทนา เกี่ยวกับพระเจ้า โดยการอ่านเรื่องในพระคริสตธรรมคัมภีร์ที่เลือกสรรอย่างดี โดยการร้องเพลง ต่อพระเจ้า โดยการอธิษฐานกับเด็ก และสังเกตดูความมหัศจรรย์ในโลกของพระเจ้าและโดยการ ปลุกฝังเหล่านี้ เด็กเล็กจะก่อร่างสิ่งสนับสนุนที่มีคุณค่าในแง่บวกจากความเข้าใจและการอบรม ที่ถูกต้องนั่นเองที่แนวความคิดต่าง ๆ จะเกิดขึ้น นอกจากพ่อแม่แล้ว ครูผู้สอนหรือผู้ที่ทำหน้าที่ สอนพระธรรมในคริสตจักรจะสอนเด็กด้วยแนวความคิดด้านศาสนาของคริสเตียนที่มีในเพลง และบทละคร เรื่องราวในพระคริสตธรรมคัมภีร์ การอธิษฐานและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง โดย ผ่านกระบวนการสื่อสารหรือเนื้อหาบทเรียน อีกทั้งระดับการพัฒนาการด้านภาษาและความเติบโต ของเด็ก ความสามารถในการใช้ถ้อยคำทำให้เด็กได้รู้จักสัญลักษณ์ซึ่งทำให้เขาสามารถเข้าใจ ภาพพจน์และภาพจิต ซึ่งเป็นก้าวสำคัญที่เด็กสามารถจับหลักการทั่วไปและเข้าใจแนวความคิดที่เป็น รูปธรรม (คลาร์ค; บรูบาเคอร์; และ ชัค. 2001: 418-419)

เวกฟิลด์; และคลาร์ค (คลาร์ค; บรูบาเคอร์; และ ชัค. 2001: 426-428; อ้างอิงจาก Wakefield; & Clark. 2000?) กล่าวว่า เด็กในช่วงอายุระหว่าง 7-11 ปี อยู่ในช่วงแนวความคิดเป็น รูปร่าง เด็กเริ่มจะคิดตรงตามตัวอักษร หรือเป็นรูปร่างไปสู่ช่วงแนวความคิดเป็นรูปร่างเป็นการย้าย จากการทำงานของประสาทสัมผัสไปสู่การทำงานของสติปัญญา ระดับของการพัฒนาการเป็นสิ่ง สำคัญเพราะเป็นการแสดงถึงช่วงเวลาที่แนวคิดสามารถก่อตัวขึ้น อย่างไรก็ดี มีความจำกัดรวมอยู่ใน ความเติบโตนี้ด้วยและเป็นการดีที่จะเข้าใจในความจำกัดนั้น

ในช่วงเวลานี้เด็กมีความจำกัดในการให้เหตุผลด้วยคำพูด เมื่อถูกขอให้แสดงออกทาง คำพูดมากกว่าทางการเขียน เด็กต้องคิดทีละประโยคในแต่ละครั้งในการให้เหตุผล สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการควบคุมแนวความคิดด้านศาสนาศาสตร์เป็นสิ่งยากมากเมื่อแนวความคิดเป็น นามธรรม

เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จัดเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุตั้งแต่ 6-12 ปี ซึ่งมีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ชัดเจน มีการพัฒนาลักษณะทางสังคมอย่างเห็นได้ชัด เด็ก จึงสามารถเรียนรู้ในการปลุกฝังจริยธรรมพื้นฐานได้ ประกอบกับการเล่านิทานเป็นวิธีการทำให้เด็ก วัยนี้สามารถจดจ่ออยู่กับการสอนได้เป็นอย่างดี

1. ธรรมชาติของเด็กวัยประถมศึกษา

เด็กวัยประถมศึกษา คือ เด็กที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 6-12 ปี เด็กวัยนี้จะมีประสบการณ์กว้างขวางมากขึ้น เรียนรู้และสัมผัสกับเหตุการณ์และสถานการณ์หลายอย่าง เมื่อเข้าสู่โรงเรียน สภาพอารมณ์และจิตใจมีการเปลี่ยนแปลง ต้องปรับตัวมากขึ้น มีความสัมพันธ์กับเพื่อนและมีการเจริญเติบโตพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เด็กวัยประถมศึกษาจะอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนกลาง (Middle childhood) ซึ่งเป็นช่วงที่ฟันแท้เริ่มขึ้น เป็นช่วงที่มีการพัฒนาการสำคัญมากและมีความพร้อมมากขึ้น เด็กเริ่มออกสู่สังคมภายนอก เริ่มสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวกว้างขวางขึ้น และเด็กจะเริ่มปรับตัวให้เข้ากับสังคมนอกบ้าน เด็กจึงมีโลกของตัวเองและเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน จะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับพ่อแม่และผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด ความรู้สึกนึกคิด หรือการปฏิบัติตน (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 2)

วัลนิภา ฉลากบาง (2535: 2-3) กล่าวว่า เด็กวัยประถมศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีอายุระหว่าง 6-12 ปี ถ้าหากจะเปรียบเทียบกับหลักจิตวิทยาพัฒนาการจัดเป็นวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6-10 ปี) และวัยเด็กตอนปลายหรือระยะแรกรุ่น (อายุ 11-13 ปี) โดยธรรมชาติของเด็กวัยประถมศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น เป็นนักสำรวจโดยธรรมชาติ ช่างซักช่างถามและต้องการค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง
2. เด็กมีความสนใจระยะสั้น ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบมีกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง เพราะสิ่งต่าง ๆ ล้วนแต่น่าสนใจ น่าศึกษา
3. เด็กเรียนรู้จากการกระทำ มีความกระฉับกระเฉง มีพลังสูง ชอบสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
4. เด็กชอบทำงานเป็นหมู่ ดังนั้น เพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อเด็กอย่างมาก
5. เด็กชอบการแข่งขัน เพราะการแข่งขันจะกระตุ้นความสนใจในกิจกรรมของเด็กอย่างมาก เพราะเด็กต้องการการยอมรับ
6. เด็กชอบแสดงตน

2. ลักษณะเด่นของเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น หรือวัยเด็กตอนกลาง (6-9 ปี)

จินตนา ณ สงขลา (2537: 3-4) ได้แบ่งลักษณะเด่นของวัยเด็กตอนกลางได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

2.1 ลักษณะทางกาย

เด็กวัยประถมศึกษาตอนต้นหรือวัยเด็กตอนกลาง จะมีการเปลี่ยนแปลงด้านรูปร่างสัดส่วน ทำให้มีความคล่องแคล่ว ว่องไว ไม่อยู่นิ่ง รวดเร็ว คล่องกว่าช่วงปฐมวัย มีความสามารถในการเคลื่อนไหวและชอบทำกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้การเคลื่อนไหวมากกว่ากิจกรรมที่ต้องอาศัยสมาธิ หรือใช้เวลาในการฝึกทักษะนาน ๆ การควบคุมกล้ามเนื้อยังไม่ดีพอ ในช่วงต้น ๆ

ของวัย การใช้สายตายังไม่สมบูรณ์ จึงไม่ควรให้อ่านหนังสือที่มีตัวเล็กมาก ๆ วัยนี้ต้องการการพักผ่อนเพราะต้องใช้พลังงานมาก มักติดโรคได้ง่าย ซึ่งอาจทำให้ต้องเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ และขาดเรียนไปบ้าง

2.2 ลักษณะทางอารมณ์

เด็กวัยนี้มีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้ว่ามีปฏิกิริยาอย่างไรกับตนเอง อารมณ์อ่อนไหวต่อการติเตียน เยาะเย้ย ถากถาง มักน้อยใจง่าย ชอบการยอมรับ ชมเชย รู้จักเอาอกเอาใจผู้อื่นโดยเฉพาะกับครู กับพ่อแม่หรือคนที่ตนเองสนใจและให้ความสำคัญ ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองจากบุคคลเหล่านี้ก็มักจะมีปฏิกิริยาหรือแสดงความรู้สึกริษยา แต่เด็กวัยนี้สามารถเรียนรู้ถึงวิธีควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

2.3 ลักษณะทางสังคม

เด็กวัยนี้เริ่มรู้จักเลือกคบเพื่อน เด็กผู้หญิง เด็กผู้ชาย มีความสนใจในการเล่นและการทำงานไม่เหมือนกัน จึงมักมีการโต้แย้ง หรือทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ ชอบการแข่งขัน โอ้อวดถึงความเก่งและความสามารถของตน มีการแยกกลุ่มเพื่อนระหว่างเด็กผู้หญิงกับเด็กผู้ชาย ชอบกิจกรรมที่จัดเป็นกลุ่มย่อย เด็กวัยนี้สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ได้อย่างเคร่งครัดและไม่ค่อยยืดหยุ่น ยอมรับกฎกติกาและระเบียบต่าง ๆ เริ่มเข้าใจสิทธิและยอมรับการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มได้

2.4 ลักษณะทางสติปัญญา

ลักษณะเด่นทางด้านสติปัญญาของเด็กวัยประถมศึกษา จะพัฒนาทักษะที่เป็นพื้นฐานในการอ่าน เขียนและคิดเลขได้ดีขึ้นกว่าในช่วงแรก ๆ ของวัยนี้ มีความสามารถในการเรียนรู้เรื่องความคงตัว จำนวนต่าง ๆ การแบ่งแยกสิ่งที่แตกต่างกันในด้านปริมาณ ขนาด น้ำหนักได้ มีความสามารถในการสร้างภาพในใจและมีจินตนาการในเรื่องต่าง ๆ ได้กว้างไกล

3. พัฒนาการของเด็กวัยประถมศึกษา

เด็กในวัยนี้มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ 4 ด้าน คือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical development) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional development) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Intellectual development) และพัฒนาการทางด้านสังคม (Social development) (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 9-14)

3.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical development)

วัยนี้เป็นวัยที่มีอัตราการพัฒนาทางด้านร่างกายช้ากว่าเด็กปฐมวัยและเด็กวัยรุ่นทั้งทางด้านน้ำหนักและส่วนสูง ฉะนั้น อัตราความเจริญเติบโตจะช้าลงเล็กน้อย การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางด้านสัดส่วน ร่างกายของเด็กจะขยายออกทางส่วนสูงมากกว่าส่วนกว้าง ลำตัวแบน แขนขายาวออกจึงทำให้มีลำตัวยาวขึ้น รูปร่างเปลี่ยนแปลงเข้าลักษณะผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กวัยนี้มีความคล่องแคล่ว ไม่มุ่มง่ามเหมือนปฐมวัย ซึ่งจะทำให้เด็กมีความสามารถมากขึ้นในการเคลื่อนไหวทำกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาการใช้มือและขาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากความสามารถเล่นเกมกีฬาต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว เด็กวัยนี้มี

พลังงานมากจึงไม่อยู่นิ่ง ชอบทำกิจกรรมและทำอย่างรวดเร็วไม่ค่อยใช้ความระมัดระวังมากนัก ทำให้ประสบอุบัติเหตุบ่อย นอกจากรูปร่างจะเปลี่ยนไปแล้ว สัดส่วนก็จะเปลี่ยนไปด้วย เช่น สัดส่วนของใบหน้าดูเป็นสัดส่วนหน้าของผู้ใหญ่มากขึ้น ส่วนประกอบของใบหน้า เช่น ตา จมูก ริมฝีปากจะมีรูปร่างอย่างเห็นได้ชัดตามพันธุกรรมที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษ มือ เท้า โตขึ้น อวัยวะย่อยและหัวใจ ตลอดจนระบบหมุนเวียนของโลหิตเจริญเกือบเต็มที่ ระยะนี้เด็กจึงต้องการการพักผ่อนมาก การทำงานของกล้ามเนื้อเล็ก ๆ เช่น นิ้วเล็ก หัวแม่มือจะดีขึ้น ส่วนการประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อตาจะพัฒนาเต็มที่เมื่ออายุ 8 ปีไปแล้วจึงจะใช้สายตาได้ดี ในระยะนี้ตาและมือยังเคลื่อนไหวไม่ค่อยประสานกัน จึงไม่พร้อมที่จะทำงานที่ต้องใช้ความประณีตเพราะพัฒนาการของกล้ามเนื้อมีไม่เท่ากัน ในตอนปลายของขั้นประถมต้น การประสานงานระหว่างตาและมือประสานงานกันดียิ่งขึ้น ส่วนทางด้านอวัยวะสืบพันธุ์ทั้งของเด็กชายและเด็กหญิงกำลังเริ่มต้นเจริญมากขึ้น จึงควรอบรมให้เด็กรู้จักรักษาความสะอาดอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายตลอดจนเอาใจใส่ดูแลสุขภาพ และรู้จักพักผ่อนอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตทางด้านอื่น ๆ ดีขึ้นด้วย พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยตอนกลางจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

3.1.1 สภาพทางโภชนาการ สภาพทางโภชนาการมีส่วนสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญาของเด็กด้วย หากสภาวะโภชนาการที่เด็กได้รับมีปริมาณเพียงพอและมีคุณค่าทางโภชนาการก็จะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตมากขึ้น เด็กวัยนี้ต้องการพลังงานมาก เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมและสำรวจสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของตนในการเรียนรู้ หากเด็กมีพลังงานน้อยก็ไม่สามารถทำในสิ่งเหล่านั้นได้เต็มที่ อีกทั้งสภาวะโภชนาการที่ดีจะช่วยให้เด็กมีสุขภาพและพละนาถัยที่สมบูรณ์ไม่ติดโรคได้ง่าย เพราะช่วงวัยนี้เด็กจะติดโรคได้ง่ายและเป็นผลต่อการขาดเรียนของเด็กด้วย

3.1.2 ความสนใจในการเล่นกลางแจ้ง ขณะที่วุฒิภาวะทางร่างกายกำลังพัฒนาและต้องการการพักผ่อนของเด็กมีมาก เด็กมักมีความเบื่อหน่ายปรากฏให้เห็นได้ง่าย อันเป็นผลจากการใช้งานทางร่างกายและสมองของเด็ก ดังนั้น เด็กจึงได้รับการกระตุ้นจากตนเองและเด็กอื่นๆ ให้หันมาสนใจการเล่น เด็กจะสนใจการเล่นกลางแจ้งมากกว่าในร่ม เล่นตามความนิยมและตามสมัยและประเพณี มีการเปลี่ยนวิธีเล่นอยู่เสมอ ทำให้สามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้อและการทรงตัวได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

3.1.3 การฝึกทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้รับการฝึกฝนมาตั้งแต่ช่วงปฐมวัยแล้ว ฉะนั้น ในระยะนี้จึงเป็นระยะที่เด็กมีการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่าง ๆ เพื่อการทำกิจกรรมทุกอย่างได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นจากความสามารถในการเล่นเกม หรือกีฬาต่าง ๆ ในระยะนี้เองที่เด็กเพศหญิงและเพศชายจะแสดงออกถึงความสามารถในการเคลื่อนไหว จึงต้องทำให้เด็กมีกิจกรรมทั้งทางกายและทางสมอง ทำให้เด็กได้รับความพอใจ มีประสบการณ์ ตลอดจนความสำเร็จจากการใช้เครื่องมือในการฝึกทักษะด้วย ฉะนั้นผู้เกี่ยวข้องกับเด็กจึงควรมีเครื่องมือที่เหมาะสม และให้คำแนะนำในการฝึกทักษะแก่เด็กด้วย เพื่อช่วยให้เด็กมีความสามารถทางด้านการใช้ร่างกาย และปรับทักษะทางร่างกายให้สอดคล้อง

สัมพันธ์กับเกมต่าง ๆ ได้ดี นับเป็นการช่วยให้เด็กพยายามทำสิ่งที่ยากขึ้น นำไปสู่บรรยากาศแห่งความสำเร็จได้

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 58-61) กล่าวว่า พัฒนาการทางกายของเด็กนั้น สมรรถภาพของเด็กจะหนักอึ้งเต็มที่ ลักษณะและขนาดของต่ายังไม่เจริญสูงสุด เด็กชายและเด็กหญิงควรได้รับการควบคุมสายตาเพื่อการอ่านแตกต่างกัน เด็กจะเรียนรู้จักใช้วัสดุต่าง ๆ เช่น แปรง พู่กัน ดินเหนียว ดินสอเทียน ไม้แท่ง ฯลฯ เด็กวัยนี้ชอบทำกิจกรรมเคลื่อนไหวที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้มากขึ้น เด็กหญิงสนใจเล่นตุ๊กตาน้อยลง แต่กลับสนใจเรื่องการตัดเย็บเสื้อผ้าให้ตุ๊กตาหรือตนเอง โดยทั่วไปเด็กวัยนี้ถือเอาการเล่นเป็นชีวิตจิตใจ สามารถช่วยตนเองได้มากขึ้น ชอบเล่นรวมกลุ่มโดยไม่แยกเพศ ชอบเล่นเกม การแข่งขัน การปีนป่ายและไล่จับ

3.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional development)

ในระยะเวลาที่เด็กเข้าโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว เด็กจะพบเหตุการณ์หลายอย่างที่ก่อความอารมณ์และมีผลกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก เพราะเมื่อเข้าโรงเรียนเด็กต้องเรียนรู้การปรับตัวจากประสบการณ์เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ เช่น ครู สถานที่ เพื่อน ระเบียบวินัย และการเรียน สิ่งแวดล้อมใหม่จะทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ เด็กจะต้องรู้จักยับยั้งใจไม่แสดงออกถึงความรู้สึกที่เป็นพฤติกรรมไม่ดี รู้จักระวังความรู้สึกของตนที่มีต่อผู้อื่น ฉะนั้น เด็กวัยนี้จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้บ้าง ในบางครั้งเด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวง่ายต่อการตีความและการเยาะเย้ยถากถาง จึงควรได้หลีกเลี่ยงคำพูดที่จะไปกระทบความรู้สึกของเด็ก อันจะเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เด็กวัยนี้จึงควรได้เรียนรู้ถึงการควบคุมอารมณ์ของตนเอง โดยผู้ใหญ่ให้คำแนะนำแก่เด็กและคอยสังเกตอารมณ์ของเด็กด้วย

ความต้องการทางอารมณ์ที่สำคัญของเด็กวัยนี้ คือ อยากเป็นหนึ่ง ไม่ว่าจะทำอะไร ต้องการแสดงตนให้เป็นที่ชื่นชมของครูและเพื่อน จึงมักจะปรนนิบัติครูเพื่อสร้างความพอใจให้ครูกับเพื่อน เด็กชอบคุยโอ้อวดและเปรียบเทียบสิ่งของของตน เปรียบเทียบความสูง หรือสิ่งอื่น ๆ ที่จะทำให้ตนเป็นคนเด่นได้ นอกจากนี้ เด็กยังต้องการได้รับการยอมรับเข้าเป็นหมู่คณะ จึงทำให้เด็กพยายามที่จะเสาะแสวงหากิจกรรมแปลก ๆ ใหม่ ๆ ทำอยู่เรื่อยไป ทำให้อารมณ์แจ่มใสเบิกบาน เมื่อมีโอกาสเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับหมู่คณะทำให้เรียนรู้ที่จะยับยั้งใจ ไม่แสดงความรู้สึกที่จะกระทบกระเทือนผู้อื่นได้ อารมณ์โกรธและการแสดงออกของเด็กวัยนี้จะได้รับการพัฒนาดีขึ้น เปลี่ยนจากสภาพการลงมือลงเท้า ร้องไห้ดัง ๆ อะอะ ดึงดึง มาเป็นรู้จักควบคุมอารมณ์และความรู้สึกได้ดีขึ้น

ในบางครั้งเด็กจะมีอารมณ์กลัวแปลก ๆ เช่น กลัวผี กลัวที่มีด ปรากฏการณ์ธรรมชาติ มักมีการฝันร้ายเสมอ ทั้งนี้ เนื่องจากการที่เด็กชอบสนใจในนิทาน นิยายแบบจินตนาการต่าง ๆ หรือจากการที่เด็กต้องการให้ผู้ใหญ่เล่านิทานให้ฟัง จึงต้องหลีกเลี่ยงเรื่องราวที่จะทำให้เด็กเกิดความกลัว จึงเห็นได้ว่า อารมณ์ของเด็กวัยนี้จะเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์สภาพแวดล้อมของเด็กนั่นเอง (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 11-12)

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 58-61) กล่าวว่า พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กขึ้นอยู่กับความต้องการที่จำเป็นของเขาได้รับการสนองจากผู้ที่อยู่แวดล้อมเด็ก ความต้องการของเด็กวัยนี้จะกว้างออกไปจากเดิม ต้องการมีส่วนร่วมความสนใจกับเพื่อน ๆ ต้องการเล่นและเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ ต้องการทำกิจกรรมร่วมกัน ต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องการความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การเพิ่มทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหวทำให้มีกิจกรรมร่วมกับหมู่คณะได้

การตัดสินใจของเด็กวัยนี้ในทุก ๆ เรื่องจะเป็นไปตามความนิยมของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ความกลัวในสิ่งต่าง ๆ เริ่มหายไป เช่น เลิกกลัวสิ่งที่ไม่มีความจริง สัตว์และปรากฏการณ์ธรรมชาติ แต่จะกลัวสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริง เช่น กลัวความอดอยาก กลัวไม่มีเพื่อน กลัวเรียนไม่ดี กลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวของตน ฯลฯ

3.3 พัฒนาการทางด้านสังคม (Social development)

ลักษณะทางสังคมของเด็กวัยนี้มีการสังคมกว้างขวางขึ้น เพราะได้รู้จักบุคคลอื่น ๆ มากมาย จากการได้ออกจากบ้านมาโรงเรียนมีส่วนร่วมทำให้เด็กมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น เด็กวัยนี้เริ่มรู้จักการเลือกคบเพื่อน ชอบเกมที่จัดขึ้นเป็นกลุ่มย่อย สนใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการเล่น การทำกิจกรรมเพื่อต้องการเข้ากลุ่ม มีการเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมมากขึ้น หมู่คณะและกลุ่มจึงมีอิทธิพลต่อเด็กมาก ทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงและสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เรียนรู้การยอมรับฟังและทำตามความคิดเห็นของเพื่อนร่วมกลุ่ม เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กในระยนี้มาก เด็กจะรวมกลุ่มในระหว่างเพื่อนด้วยกัน จากการเข้ากลุ่มเพื่อความสนุกสนาน และเพื่อความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มในสังคม ยังไม่มีความสามารถในการตั้งจุดประสงค์ของกลุ่ม และเข้าใจถึงลักษณะของสมาชิกที่จะเข้าร่วมกลุ่ม ตลอดจนกิจกรรมที่จะต้องกระทำ เนื่องจากความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ มีน้อยและความสามารถกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ยังอยู่ในวงจำกัดตามขอบเขตแห่งสติปัญญาตามวัยของตน การทะเลาะเบาะแว้งจึงมักจะมีบ่อยขึ้น การรุกรานก้าวร้าวทางด้านคำพูดจะมีสูงกว่าการใช้กำลังด้านร่างกาย แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่ใช้วิธีการรุนแรงในการชกต่อย ปลูกปล้ำหรือผลัดกัน การต่อสู้จึงเรื่องธรรมดาของเด็กวัยนี้ เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มจะแสดงความสนใจต่างกันทั้งในการเล่นและงานโรงเรียน ความแตกต่างระหว่างเพศนี้มีมากในชั้นเรียนบางชั้นถึงกับมีข้อขัดแย้งกัน ทั้งนี้ สืบเนื่องจากการที่สังคมปฏิบัติต่อเด็กหญิงและชายต่างกัน

นอกจากนั้น ยังมีการแข่งขันอย่างเห็นได้ชัด การคุยโวโอ้อวดปรากฏบ่อยจนเป็นเรื่องธรรมดา การแข่งขันเป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรม ฉะนั้น ครูจึงควรพยายามสนับสนุนให้เด็กแข่งขันกับตัวเองแทนการแข่งขันกับผู้อื่น หรือเน้นให้เด็กหัดเป็นนักกีฬาที่ชื่นชอบต่อการแข่งขันซึ่งเป็นทั้งผู้แพ้และผู้ชนะ ในการพัฒนาการทางสังคมเด็กวัยนี้จึงควรได้เรียนรู้และยอมรับปฏิบัติตามกฎ กติกาและระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าใจสิทธิของบุคคลอื่นและการยอมรับการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มในสังคม (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 12)

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 58-61) กล่าวว่า เด็กมีสังคมกว้างขวางขึ้น รู้จักบุคคลอื่นอีกหลายวัย หลายประเภท เด็กหญิงชอบกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้แรง เด็กชายชอบกิจกรรมที่ได้เคลื่อนไหวทั้งตัว แต่ทั้งสองเพศก็รู้จักที่จะรักษากฎเกณฑ์ในการเล่น การอยู่ร่วมกัน การสำรวจสภาพแวดล้อมในชุมชนใกล้และไกลออกไป การชมการแสดงต่าง ๆ จะช่วยขยายประสบการณ์ที่ดีแก่เด็กเป็นอย่างมาก สนาบเด็กเล่นเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะรักษาสีทิวทัศน์ของตนเองและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น วัยนี้สามารถฝึกลักษณะนิสัยได้ดี จะสนใจจัดการกับเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเองอย่างตั้งอกตั้งใจ การเล่นจะเล่นไปตามจินตนาการของตัวเอง เรื่องราวและเหตุการณ์ของเขาจึงเป็นสิ่งที่พ้อเจอไปตามเรื่อง

วัลนิภา ฉลากบาง (2535: 13) กล่าวว่า เด็กวัยนี้ชอบอยู่ในหมู่เพื่อน และคิดว่าหมู่คณะเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเขา เด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติของกลุ่ม เช่น การแต่งกาย การพูด การชื่นชมต่อสิ่งต่าง ๆ การอยู่ในหมู่เพื่อนทำให้เด็กมีจิตใจสบายแต่ก็อาจทำให้เขาละเลยหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ได้ เด็กจะเริ่มมีพฤติกรรมเป็นตัวของตัวเอง ตัดสินใจเอง ชอบอิสระ ยึดถือความคิดของตนเอง เด็กหญิงและเด็กชายจะเล่นด้วยกันเองน้อยลง และเริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศโดยระยะแรกจะสนใจเป็นกลุ่มรวม ๆ ก่อน ต่อมาจึงเลือกสนใจเฉพาะตน

เด็กจะเลือกคบเพื่อนโดยพิจารณาจากตัวบุคคลเป็นอันดับแรก การเล่นของเด็กชอบเล่นอย่างอิสระนอกบ้านชอบการแข่งขันเป็นกลุ่ม เด็กชายชอบเล่นเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก เด็กหญิงชอบเข้าครัว ตัด เย็บและตกแต่งบ้าน ผู้ใหญ่ควรหาอุปกรณ์การเล่นที่เหมาะสมให้และเลือกกิจกรรมการเล่นให้เด็กบ้าง เพื่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเท่ากับเป็นการเตรียมชีวิตสำหรับวัยผู้ใหญ่อีกด้วย เด็กวัยนี้ควรได้รับการปลูกฝังให้มีความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์ ความกล้า ความเมตตา ความยุติธรรมและซาบซึ้งในความงาม

3.4 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Intellectual development)

กระบวนการของการพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กวัยนี้ เริ่มจากการที่เด็กเรียนรู้การใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ในการเรียนรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวเองมาเป็นการพัฒนาความสนใจผู้อื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ รู้จักทำงานร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ รู้จักใช้เหตุผลในการอธิบาย มีความอยากรู้อยากเห็น มีความรับผิดชอบมากขึ้นและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เริ่มเข้าใจความคิดรวบยอด (Concept) ของคำว่า “ผิด” และ “ถูก” มากขึ้น โดยจะแสดงออกเกี่ยวกับความผิดและถูกในรูปของการกระทำ แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องรูปแบบของความรู้ความเข้าใจ (Cognitive style) ซึ่งทำให้เด็กแต่ละคนมีความสามารถคิดและหาเหตุผลได้ต่างกัน มีความก้าวหน้า ทางด้านความคิดความเข้าใจและการหาเหตุผลเพื่อมาอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกต้องมากขึ้น สามารถนึกการแก้ปัญหาโดยมีความคิดเกิดขึ้นในใจ แล้วนำความคิดนั้นออกมาใช้แก้ปัญหาได้

ลักษณะพัฒนาการทางสติปัญญา หรือความสามารถทางสมองของวัยเด็กตอนกลาง ได้แก่ (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 13-14)

1. เด็กสามารถจำแนกวัตถุที่มีรูปลักษณะคล้ายกันและแตกต่างกันออกเป็นหมวดหมู่ได้

2. ประสาทการรับรู้จะเจริญขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้อำนาจการรับรู้ของเด็กเพิ่มความถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ตลอดจนขบวนการขบคิดแก้ปัญหาของเด็กวัยนี้จะดีขึ้น

3. เด็กมีความจำอย่างมีเหตุมีผลและมีความจำได้แม่นยำขึ้น

4. การสร้างจินตนาการมีลักษณะเป็นไปในทางความคิดสร้างสรรค์

5. เด็กรู้จักแลกเปลี่ยนความนึกคิดกับเพื่อนฝูงได้ ขณะเดียวกันก็เคารพในความคิดของผู้อื่นด้วย

6. เด็กยอมรับบุคคลที่เด่นและมีลักษณะต่าง ๆ เหนือเขามากขึ้น ยินยอมที่จะเลียนแบบ ซึ่งลักษณะซึ่งบ่งชี้ว่าเด็กมีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา นอกจากนี้แล้วพฤติกรรมใหม่ ๆ ของเด็กวัยตอนกลางที่แสดงถึงพัฒนาการทางสติปัญญา ได้แก่

การอ่าน เด็กวัยนี้มีความสนใจในเรื่องตลกขบขัน การ์ตูน นิทาน หรือนิยายปรัมปรา นิยายที่มีจินตนาการ ฉะนั้นจึงทำให้เด็กทั้งหญิงและชายชอบอ่านหนังสือหรือดูเรื่องเกี่ยวกับสัตว์และการผจญภัยมากขึ้น

เรื่องเวลา เด็กเข้าใจในเรื่องเวลาดีขึ้น สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ประจำวันได้ เช่น รู้เวลาไปโรงเรียน เวลารับประทานอาหาร แต่ยังไม่ค่อยมีความรับผิดชอบตัวเองมากนัก อีกทั้งยังเข้าใจคำที่เป็นนามธรรมได้บ้าง เช่น ความตาย ความดี ความสามัคคี เป็นต้น

การใช้เงิน รู้จักและเข้าใจการประหยัดเพื่อนำเงินไปซื้อสิ่งของหรือขนมที่ตนอยากได้ พร้อมทั้งการเก็บสะสมของต่าง ๆ ทั้งที่หาซื้อได้ด้วยตนเองและที่ได้รับจากผู้ใหญ่ จึงควรแนะนำและส่งเสริมให้เด็กรู้จักการสะสมมากขึ้น

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 58-61) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัยนี้เริ่มอ่านหนังสือได้ มีความคิดคำนึงมาก มีจินตนาการมากขึ้น พัฒนาการทางภาษากำลังเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว วิทย์ ภาพยนตร์และภาพการ์ตูน เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของเด็กวัยนี้ เด็กจะชอบวาดรูประบายสี ปั้นและงานไม้ สนใจเรียนรู้การใช้เครื่องมือ ช่วงความสนใจยาวนานขึ้น ประมาณ 15-20 นาที สามารถที่จะพูดเป็นประโยค โดยใช้คำ 6-8 คำ การอ่านหนังสือแตกฉานขึ้น และใช้ภาษาพูดสื่อความหมายในชีวิตความเป็นอยู่ได้ ตลอดจนสามารถเล่าเหตุการณ์และเรื่องราวได้ดีขึ้น เด็กที่อ่านหนังสือยังไม่คล่อง มักจะชอบหนังสือการ์ตูน สำหรับเด็กอ่านหนังสือเก่งจะอ่านเรื่องตลกซ้ำขึ้นเข้าใจได้มากขึ้น มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ เพิ่มขึ้น รู้ศัพท์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น รู้จักสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

4. ความต้องการของเด็กวัยประถมศึกษา

จินตนา ณ สงขลา (2537: 100-102) ได้สรุปความต้องการของเด็กวัยประถมศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

4.1 ความต้องการทางกาย หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่สามารถทำให้ชีวิตดำรงอยู่และเจริญเติบโตต่อไป โดยธรรมชาติขั้นพื้นฐานของร่างกายเพื่อความอยู่รอด ได้แก่ ต้องการอาหาร อากาศและน้ำ ความต้องการพื้นฐานทางกายเหล่านี้หากไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมแบบต่าง ๆ ของเด็กได้

4.2 ความต้องการทางสุขภาพจิต หมายถึง ความต้องการทางจิตใจที่ทำให้เด็กพัฒนาสุขภาพจิตที่ดี ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการอิสรภาพ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความเห็นอกเห็นใจ เป็นต้น หากเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งเหล่านี้จะทำให้พัฒนาการทางอารมณ์และสุขภาพจิตของเด็กดีขึ้น มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัย

4.3 ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะสังคมกำหนดให้มนุษย์ปฏิบัติตามแบบอย่างที่กำหนดไว้ ในเด็กวัยประถมศึกษาก็เช่นกัน หากเด็กได้ปฏิบัติตามในสิ่งที่สังคมแวดล้อมตัวเขากำหนด เด็กก็จะได้รับความพอใจมากขึ้น และมองเห็นคุณค่าในตัวเอง ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการการยกย่อง ชมเชยและการยอมรับนับถือ ความต้องการที่จะเด่นกว่าคนอื่น ความต้องการที่จะอยู่ในหมู่พวก ตลอดจนความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคมด้วย

4.4 ความต้องการทางจริยธรรม หมายถึง ความต้องการที่จะประพฤติตนให้สอดคล้องกับความเชื่อ ความรู้สึกหรือเจตคติและค่านิยมของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้เพราะเด็กเรียนรู้ว่าผู้มีจริยธรรมคือ ผู้มีความเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผล มีความกล้าหาญและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ย่อมได้รับการยอมรับและชื่นชม เป็นที่ยกย่องและมีเกียรติในสังคม เด็กในวัยประถมศึกษาเป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการและเรียนรู้ในเรื่องนี้ จึงมีความต้องการที่จะมีประสบการณ์ซึ่งจะช่วยให้ตนพัฒนาทางด้านจริยธรรมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจริยธรรมขั้นพื้นฐานก็ตาม ซึ่งได้แก่การไม่พูดปด กล้าที่ยอมรับความจริง มีความละเอียดและมีเมตตากรุณา เป็นต้น

4.5 ความต้องการพื้นฐานทางความปลอดภัยและเสรีภาพ เด็กวัยประถมศึกษาแม้จะนำตนไปสู่เพื่อนในโรงเรียน และมีพฤติกรรมออกห่างจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง แต่เด็กก็คือเด็ก ยังต้องการความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ใหญ่ หากเด็กมีชีวิตที่อบอุ่นในครอบครัวที่มีบรรยากาศความรักและอบอุ่นให้ความปลอดภัยแก่เด็ก ให้เด็กได้แสดงออกทางพฤติกรรมโดยเสรีภายใต้การดูแลแนะนำจากผู้ใหญ่ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพในทางที่พึงประสงค์แก่สังคม โตขึ้นก็สามารถรับผิดชอบตัวเองได้ มีอิสระเสรีที่จะฝึกคิด ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาให้กับตนเอง ตลอดจนมีความมั่นใจในตัวเองได้มากขึ้น ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าของชาติ

4.6 ความต้องการทางพัฒนาสติปัญญา ในการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กวัย 6-12 ปี ตามทฤษฎีการรู้การคิด หรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา เด็กวัยนี้สามารถที่จะจัดระบบกับ สิ่งแวดล้อม นำสิ่งแวดล้อมเข้ามาคิด พิจารณาและทำความเข้าใจจนสามารถรู้คิดและแก้ปัญหาได้ โดยอาศัยเหตุผลทางสติปัญญาอธิบาย สามารถใช้สัญลักษณ์และภาษาได้อย่างถูกต้องกว้างขวาง การพัฒนาการคิดของเด็กจึงมีส่วนสัมพันธ์อย่างสอดคล้องกับพฤติกรรมที่สนองความต้องการของเด็กวัยนี้

ความต้องการของเด็กอายุระหว่าง 6-8 ปี

1. ต้องการอาหารที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อร่างกาย
2. ต้องการเสรีภาพในการเคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่ง ชอบปีนป่าย กระโดด ฯลฯ
3. ต้องการการเล่น หรือการฝึกหัดในระยะเวลาสั้น ๆ
4. ต้องการสถานที่โล่งแจ้ง อากาศบริสุทธิ์สำหรับออกกำลังกายและเล่นเกมหรือทำ

กิจกรรมร่วมกัน

5. ต้องการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง
 6. ต้องการพบความสำเร็จในการเรียนรู้และทำกิจกรรม
 7. ต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำจากผู้ใหญ่บ้าง
 8. ต้องการเวลาสำหรับพักผ่อน สนุกสนานและเพลิดเพลิน
- วัลนิภา ฉลากบาง (2535: 14-15) ได้สรุปความต้องการที่จำเป็นของวัยเด็กตอนกลาง

ดังนี้

1. ความต้องการทางกาย เช่น อาหารที่มีคุณค่า การพักผ่อนอย่างเพียงพอ เป็นต้น
2. ความต้องการทางจิตใจ (อารมณ์และสังคม) เช่น
 - 2.1 ต้องการความรักและความอบอุ่น
 - 2.2 ต้องการความปลอดภัย
 - 2.3 ต้องการเป็นอิสระ
 - 2.4 ต้องการเป็นเจ้าของและมีเจ้าของเพื่อให้เกิดความอบอุ่นใจ
 - 2.5 ต้องการเพื่อนร่วมเล่นและทำกิจกรรม
 - 2.6 ต้องการเรียนรู้อย่างกว้างขวางทั้งตนเองและสิ่งแวดล้อม
 - 2.7 ต้องการความเด่น ความสำเร็จและการยอมรับ
 - 2.8 ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน

แนวคิดเกี่ยวกับนันทนาการ

1. ความหมายของนันทนาการ

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส (2526: 4) ได้ให้ความหมายของนันทนาการไว้ว่า ต้องเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์ ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง และด้วยความสมัครใจของผู้กระทำเอง กิจกรรมนั้นจะต้องเป็นที่พึงประสงค์ ไม่เป็นไปในทางอบายมุข

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 571) ให้ความหมายของคำว่า “นันทนาการ” หมายถึง กิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่าง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียด การสราญใจ

แนช (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 26; อ้างอิงจาก Nash. 1975: 19) กล่าวว่า นันทนาการ เป็นสื่อสำหรับการสนองความพึงพอใจ ความต้องการของมนุษย์ซึ่งอยู่ภายใต้แรงขับและความดันภายใน นันทนาการเป็นการแสดงออกในทางที่ดีต่อความต้องการในการใช้เวลาว่าง

สมบัติ กาญจนกิจ (2544: 26) ได้เสนอเพิ่มเติมว่า นันทนาการ มีกิจกรรมที่เป็นองค์ประกอบเช่นเดียวกันกับการเล่น แต่มีความแตกต่างกันในรูปแบบของนันทนาการ มีหลายอย่าง นอกจากการเล่น อาจเป็นการศึกษาความซาบซึ้งในการเสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ หรือพัฒนาการทางอารมณ์

บัทเลอร์ (บรรเทิง เกิดปรำงค์; และเจษฎา เจียรนัย. 2546: 29; อ้างอิงจาก Butler. 1959) ให้ความหมายว่า การใช้เวลาว่างนั้นเพื่อประโยชน์และคุณค่าในทางงดงามจากการเข้าร่วมกิจกรรม ในวัยเด็กจะเรียกว่า “การเล่น” แต่ในวัยหนุ่มสาวจะเรียกว่า “นันทนาการ” นันทนาการจึงหมายถึง กิจกรรมที่กระทำในเวลาว่าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ตรงกันข้ามกับการทำงาน นันทนาการแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน จะแปรผันไปตามรสนิยม เวลา อายุและความต้องการของแต่ละบุคคล

อารี ตีรณปัญญา (2552: สัมภาษณ์) ได้สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ ถึงความหมายของคำว่า “นันทนาการ” ไว้ดังนี้

1. เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกให้เห็นอาการชื่นชอบ สนุกสนาน เบิกบาน และมีพลังในการดำเนินชีวิต

2. เป็นกิจกรรมที่เป็นสื่อทำให้บุคคลนั้น ๆ ได้มีอาการชื่นชอบ สนุกสนาน เบิกบาน และมีพลังในการดำเนินชีวิต

3. เป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามความต้องการของแต่ละบุคคล โดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการเป็นปัจจัย

4. เป็นศาสตร์เพื่อการศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมของบุคคล ที่เกี่ยวกับการแสดงออกของความสุข ความสนุกสนาน ความเบิกบาน

สรุปได้ว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง ด้วยความสมัครใจ พอใจ ทำให้เกิดความสุข สนุกสนาน ผ่อนคลายจากความตึงเครียดและพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2. ความสำคัญของนันทนาการ

วรตัญ จีระเดชากุล (2551: 69) กล่าวว่า ความสำคัญของนันทนาการสามารถแยกให้ชัดเจนได้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อครอบครัว สภาพสังคมปัจจุบันทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีโอกาสได้อยู่ร่วมกันพร้อมหน้าพร้อมตา หรือมีความสัมพันธ์กันแน่นแฟ้นเหมือนในสมัยก่อน กิจกรรมนันทนาการสามารถเป็นสื่อในการเสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัวได้ ช่วยลดช่องว่างทำให้สมาชิกในครอบครัวได้รู้จักบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง
2. ความสำคัญด้านประชากรและสังคม นันทนาการเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เกิดความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์และสติปัญญา ในสังคมหรือชุมชนต่าง ๆ เมื่อประชาชนเข้าใจและตระหนักถึงการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ สังคมนั้นจะเกิดความเข้มแข็ง เป็นสังคมที่ปลอดภัย น่าอยู่อาศัย และยังคงส่งผลถึงความมั่นคงของประชาชาติได้อีกด้วย
3. ความสำคัญด้านชุมชน นันทนาการช่วยในการพัฒนาชุมชนได้หลายด้าน เช่น
 - 3.1 ช่วยสร้างคนให้เป็นผู้มีเหตุผล การที่ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมนันทนาการ เช่น การอาสาสมัคร การบำเพ็ญประโยชน์ ทำให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล รู้จักเสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น
 - 3.2 ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณีในชุมชน ช่วยลดอบายมุข แก้ไขพฤติกรรมที่หมกมุ่นกับสิ่งที่สังคมไม่พึงปรารถนา ทั้งนี้ จะต้องอาศัยการควบคุมดูแลและช่วยเหลือเอาใจใส่เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน
 - 3.3 ช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี กิจกรรมนันทนาการครอบคลุมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความสวยงาม การส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นการป้องกันและแก้ไขมลภาวะและสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ส่งเสริมสมดุลแห่งธรรมชาติได้
4. มีความสำคัญต่อประเทศชาติ กิจกรรมนันทนาการช่วยส่งเสริมความรัก ความสามัคคี สร้างความสงบสุขในชาติ เมื่อประชากรได้มีโอกาสเล่น หรือออกกำลังกาย มีจิตใจแจ่มใส มีสังคมดี ปราศจากภาวะความเครียด ปัญหาต่าง ๆ ก็มีน้อย ประเทศชาติก็สงบสุข

3. ประโยชน์และคุณค่าของกิจกรรมนันทนาการ

คุณค่าของกิจกรรมนันทนาการ หมายถึง คุณค่าที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ได้รับความจากการเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ทำให้ร่างกาย จิตใจ ฟื้นฟูสุขภาพปกติ หายจากการเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า มีผู้กล่าวถึงคุณค่าทางนันทนาการไว้หลายรูปแบบ เช่น ประโยชน์ของนันทนาการ วัตถุประสงค์ของนันทนาการ ซึ่งทั้งหมดก็หมายถึง สิ่ง que ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการนั่นเอง (อารี ตีรณปัญญา. 2552: 8)

ไวส์คอป (คงศักดิ์ เจริญรักษ์. 2527: 80-81; อ้างอิงจาก Weiskopf. 1957: 16-17) ได้กล่าวถึงคุณค่าทางนันทนาการ ที่ให้ผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ต่อผู้เข้าร่วมดังนี้

1. นันทนาการกับผลทางด้านจิตใจ เป็นที่ยอมรับกันว่า กิจกรรมนันทนาการเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการที่จะป้องกันบุคคลที่ป่วยทางด้านจิตใจ และยังใช้ในการฟื้นฟูจิตใจให้กลับสู่สภาพเดิมได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นแล้วเป็นปัญหาอื่น ๆ ที่ทำให้ทุกคนเกิดความคับข้องใจ หรือความวิตกกังวลก็จะถูกลืมไปได้ เมื่อบุคคลเหล่านั้นได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อมก็ตาม กิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่ม หรือคณะจะได้ผลดีต่อจิตใจมาก โดยเฉพาะทางด้านกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้านเกมและกีฬา

2. นันทนาการกับผลทางด้านร่างกาย กิจกรรมนันทนาการประเภทเกมและกีฬา จะช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายให้กับผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี ทำให้ร่างกายได้รับการพัฒนาทุกด้าน ส่งเสริมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของระบบภายในร่างกาย โดยเฉพาะระบบการไหลเวียนของโลหิต ระบบประสาท ระบบการหายใจ ระบบกล้ามเนื้อและระบบขับถ่ายของเสีย เมื่อร่างกายแข็งแรงก็จะมีผลทำให้สามารถประกอบภารกิจประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

3. นันทนาการกับผลทางสังคม กิจกรรมนันทนาการเปิดโอกาสให้บุคคลที่เข้าร่วมมีการทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน มีการติดต่อประสานงานเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน จึงเป็นการส่งเสริมให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น

4. ขอบข่ายนันทนาการ

สมบัติ กาญจนกิจ (2535: 101-122) กล่าวว่า กิจกรรมนันทนาการเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมเป็นสื่อที่จะช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตทางด้านต่าง ๆ เช่น ทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจิตใจของประชาชน กิจกรรมนันทนาการส่งเสริมพัฒนาชุมชนและสังคมในด้านคุณภาพชีวิตในช่วงเวลาว่างหรือเวลาอิสระ กิจกรรมนันทนาการส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนได้มีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมของกลุ่มที่มีความสนใจ หรือความต้องการร่วมกันส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ การเป็นส่วนหนึ่งของทีม นอกจากนี้ กิจกรรมนันทนาการช่วยส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ใหม่ โดยได้มีการจัดแบ่งกิจกรรมนันทนาการออกเป็น 15 หมวดหมู่ใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมนันทนาการประเภทเกมกีฬา และกีฬาเพื่อการแข่งขัน

เกมและกีฬานั้นเป็นกิจกรรมที่ต้องการความสัมพันธ์กันระหว่างทักษะการเคลื่อนไหว สติปัญญา ความทนทาน และพลกำลังของร่างกายในการประกอบกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เกมเบ็ดเตล็ด เกมนำไปสู่กีฬาใหญ่ เกมประกวด เกมสร้างสรรค์ เกมกลุ่มสัมพันธ์ เกมพัฒนาสติปัญญา เกมส่งเสริมคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม เกมการละเล่นพื้นเมือง เป็นต้น โดยมากมักจะจัดกิจกรรมประเภทนี้ในสถานที่ ๆ เป็นบริเวณกว้าง เช่น สนามหญ้า โรงยิมเนเซียม ลานกว้าง เป็นต้น ในการเล่นหรือการแข่งขัน จะมีกฎ กติกาในการเล่นตายตัว เฉพาะแต่ละชนิดเกมกีฬา เพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เสมอภาค สนุกและท้าทาย

2. นันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม

กิจกรรมศิลปหัตถกรรม หมายถึง การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยมือ หรืองานด้านศิลปะต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือ ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรมจึงหมายถึง งานด้านศิลปะต่าง ๆ ที่ทำขึ้นด้วยมือในเวลาว่าง และมีได้ทำเป็นอาชีพ หรือหวังผลกำไรใด ๆ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 38) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถ ทักษะ งานฝีมือให้แก่ชุมชน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์สุขและความเจริญเติบโตทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นอกจากนี้ ยังเป็นกิจกรรมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง เพราะเราสามารถนำของที่ไม่มีประโยชน์แล้วมาประดิษฐ์ หรือสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นได้อีกด้วย

3. การเต้นรำและกิจกรรมเข้าจังหวะ

การเต้นรำนั้นเป็นกิจกรรมการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหว เป็นการแสดงของมนุษย์ในความสามารถที่จะเคลื่อนไหว ซึ่งท่าทางต่าง ๆ ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของกิจกรรมในชีวิตโดยมนุษย์ และวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมทางสังคมที่ให้คุณค่าพัฒนาการทางด้านความเจริญเติบโตทางกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ ส่งเสริมการแสดงออก เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ รู้จักมารยาท วัฒนธรรมและคุณธรรมทางสังคม กิจกรรมการเต้นรำเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ มีประวัติยาวนานของมวลมนุษย

กิจกรรมเข้าจังหวะ หมายถึง การเล่นที่ใช้จังหวะประกอบการเคลื่อนไหวตามบทเพลงและจังหวะประกอบดนตรี เป็นการส่งเสริมการแสดงออกของบุคคล เข้ากับจังหวะดนตรี

4. การละคร

นันทนาการประเภทละคร เป็นกิจกรรมการแสดงออกเป็นการระบายอารมณ์ หรือกิจกรรมของชีวิตประจำวัน การสร้างความรู้สึการแสดงออกแห่งตน นันทนาการละครเกิดขึ้นได้หลายวิธีการ เช่น เกิดจากการแสดงพิธีการศาสนา ความฝัน หรือจินตนาการ ที่ส่งเสริมพัฒนาทางด้านอารมณ์สุข สนุกสนาน

5. งานอดิเรก

งานอดิเรกจัดเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณค่าชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุ เป็นการส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ชีวิต เป็นการบำบัดทางกายและจิตใจ ส่งเสริมโอกาสให้บุคคลเลือกกิจกรรมตามความสนใจ สัมผัสและกระทำด้วยความเต็มใจในช่วงเวลาอิสระ เวลาว่าง และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม

6. การดนตรีและร้องเพลง

ดนตรีเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อสาร หรือถ่ายทอดความรู้สึกของมวลมนุษยชาติ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน บุคคล ชุมชน คู่กันกับดนตรี ทั้งในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การแสดงออกแห่งตน การท้าทาย การแสดงความสามารถขั้นสูงสุดที่บุคคลจะพึงกระทำได้ ดนตรีเป็นการระบายอารมณ์ เป็นการผ่อนคลายความเครียดขณะทำงาน หรือจากการปฏิบัติภารกิจประจำวัน

7. นันทนาการกลางแจ้ง / นอกเมือง

กิจกรรมหลากหลายที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสใกล้ชิดธรรมชาติ สภาพแวดล้อม
มลภาวะเป็นพิษ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและ
สติปัญญาของบุคคลและสังคม

8. นันทนาการทางสังคม

สิ่งที่เข้าใจกันโดยทั่วไป มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องการความรัก ความเข้าใจ ความสัมพันธ์
และการเป็นเจ้าของ ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมโอกาส มนุษย์
สัมพันธ์ ความเข้าใจ ความสามัคคีอันดีต่อเพื่อนมนุษย์

9. นันทนาการพิเศษ

กิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสเทศกาลพิเศษ ต้องมีการจัดเตรียมอาคาร สถานที่ เพื่อเปิด
โอกาสให้ชุมชนได้มาร่วมกัน เช่น เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง คริสต์มาส รวมทั้งกิจกรรมวัน
พิเศษของบุคคลในครอบครัว เช่น วันเกิด วันครบรอบแต่งงาน เป็นต้น

10. วรรณกรรม (อ่าน พูด เขียน)

กิจกรรมประเภทวรรณกรรมส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาทักษะความรู้และความสามารถ จัดได้
ทุกระดับวัยและเพศ กิจกรรมก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การแสดงออกแห่งตนอย่าง
สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการพัฒนาจินตนาการ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมแบบประหยัดได้และเป็น
กิจกรรมที่เกาแก่ของมนุษยชาติ

ประเภทของกิจกรรม (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 52)

การอ่าน เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีหลายรูปแบบ เช่น การอ่านหนังสือ
ประวัติศาสตร์คนสำคัญ การจัดวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การอ่านเพื่อพัฒนา
ตนเอง การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านนวนิยาย การอ่านเพื่อชุมชน การอ่านหนังสือปริทัศน์ การอ่าน
หนังสือวรรณกรรมชั้นเยี่ยม

การเขียน ตัวอย่างรูปแบบการเขียน ได้แก่ การเขียนจดหมายสังคมธุรกิจ การเขียน
บทร้อยกรอง การเขียนแบบสมัครเล่น การเขียนบทร้อยแก้วเพื่อสื่อมวลชน การเขียนคอลัมน์ การ
เขียนเพื่อพัฒนาทักษะภาษา การเขียนหนังสือรายปักษ์

การพูด ตัวอย่างรูปแบบการพูด ได้แก่ การพูดโต้วาที การพูดทางวิทยุ โทรทัศน์
การเล่านิทาน การอภิปราย ชักถาม การจัดพบปะสมาคม การพูดในที่ชุมชน การพูดในเชิงธุรกิจ
การพูด

11. การบริการอาสาสมัคร

กิจกรรมอาสาสมัคร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การให้และการรับ
การร่วมมือของชุมชน อันจะก่อให้เกิดความพึงพอใจและการพัฒนา จิตใจของบุคคลและสังคม
อาสาสมัครเป็นการให้บริการโดยปราศจากสินจ้างรางวัล เป็นการสร้างเสริมทักษะและการสร้าง
คุณภาพชีวิต การให้บริการอาสาสมัคร เป็นการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ โดยอาศัยแรงงาน
ความร่วมมือของกลุ่ม หน่วยงานเอกชน ชุมชนและองค์การธุรกิจการค้า ที่จะต้องจัดบริการชุมชน

12. การท่องเที่ยวทัศนศึกษา

กิจกรรมการท่องเที่ยวทัศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างความประทับใจ ความซาบซึ้งในธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนและสังคมในลักษณะที่แตกต่างกัน การท่องเที่ยวส่งเสริมการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมทั้งบุคลิกภาพเป็นการสร้างประสบการณ์ตรง โดยใช้แหล่งนันทนาการที่นอกจากจะเรียนในห้องเรียน หรือสถาบันการศึกษา เป็นการศึกษามุมชนธรรมชาติที่แท้จริง การท่องเที่ยวยังเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นการกระจายรายได้สู่ชนบทและเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อเพื่อนมนุษย์ต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

13. นันทนาการประเภทกลุ่มสัมพันธ์

มนุษย์สัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่จะให้คุณค่า การเรียนรู้ การอยู่ทำงานร่วมกันในสังคม ลดความเห็นแก่ตัว ใ้บุคคลมีความรู้สึกตนเองมีคุณค่าและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ส่วนหน้าที่ความรับผิดชอบการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี เป็นการพัฒนาสังคมและทรัพยากรของชุมชน นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ยังช่วยละลายพฤติกรรมของกลุ่มในการที่เข้าร่วม การให้ความร่วมมือในการที่ทำให้จุดหมายดำเนินการไปสู่เป้าหมายขององค์กรที่ตั้งขึ้นได้

14. นันทนาการประเภทพัฒนาจิตใจและความสุขสงบ

กิจกรรมที่สอนคุณค่าในเรื่องของการพัฒนาสมาธิ จิตใจ ความสุขสงบ ไม่ได้เน้นในเรื่องการเคลื่อนไหว ตื่นเต้น หรือความสนุกสนาน ซึ่งรูปแบบกิจกรรมจะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการงานกับการพักผ่อน การลดความเครียด ความวิตกกังวล เป็นการพัฒนาทางจิตใจและสภาพร่างกาย ระบบสรีระและชีวภาพควบคู่กับทางด้านจิตใจ

15. นันทนาการประเภทพัฒนาสุขภาพ และสมรรถภาพ

กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสุขภาพ (Wellness) คือ กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสุขภาพ เป็นการจัดการของบุคคลซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลการศึกษาโอกาสสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม และยังเป็นการมุ่งใจในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมกระทำในสิ่งที่เป็นไปได้มากที่สุด เกี่ยวกับลักษณะการดำเนินชีวิตเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดี (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544: 53) เป็นกิจกรรมที่ให้คุณค่าในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ รวมถึงการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อน การสร้างความสมดุลของชีวิต ดังนั้น กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ หรือนันทนาการสุขภาพ จึงจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการที่จะมีสุขภาพทั้งทางกายและทางใจดีขึ้น และให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดี

5. การจัดการนันทนาการ

เอนก หงษ์ทองคำ (2542: 76) ได้สรุปลักษณะการจัดการนันทนาการว่า การจัดการนันทนาการไม่ว่าจะเป็นการจัดการของภาครัฐหรือเอกชนนั้น ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ คน เงิน อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกและวิธีดำเนินงานให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยคนที่เป็นนักนันทนาการและบุคคลทั่วไป

ดอร์ดาห์ (Dawdah. 2000: 85) ได้ทำการสำรวจชาวอาร์มณของกลุ่มเยาวชนที่ร่วมกิจกรรมนันทนาการเป็นประจำพบว่า กลุ่มเยาวชนดังกล่าวมีคะแนนชาวอาร์มณดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

กำโชค เผือกสุวรรณ (2544: 2) ได้สรุปลักษณะการบริหารจัดการนันทนาการคือ การบริหารเพื่อการบริการ โดยจัดดำเนินการเหมือนบริหารงานทั่วไป แต่นำกิจกรรมมาเป็นสื่อหรือเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมาย

กมล สุวรรณศรี (ม.ป.ป.: 158-163) ได้สรุปความสำคัญต่อการจัดการนันทนาการคือ ผู้นำนันทนาการซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถต่อการจัดการนันทนาการต้องพิจารณาถึงผู้นำที่มีอยู่ทั้งในด้านจำนวน ความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพดี ยิ้มแย้มเป็นมิตร มีมารยาท สุขภาพเรียบร้อยทั้งกาย วาจา ใจ รู้จักวางตัวเหมาะสม มีคุณธรรม ผู้นำจะเป็นตัวจักรสำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศให้สมาชิกสนุกสนานเพลิดเพลินกับกิจกรรม สมาชิกมีความพึงพอใจถือเป็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมนันทนาการให้บรรลุเป้าหมาย

6. ความจำเป็นของเด็กในด้านนันทนาการ

ชาร์ล เอ. บูเซอร์ (วรตну จีระเดชากุล. 2551: 77-86; อ้างอิงจาก ชาร์ล เอ. บูเซอร์. 1972. 244) กล่าวว่า เด็ก หรือเยาวชนของชาติ เป็นทรัพยากรที่สำคัญ ประเทศมหาอำนาจที่เจริญมีศักยภาพทางเศรษฐกิจและทางการเมืองก็เพราะการที่ได้ดำเนินนโยบายการบริหารประเทศจากการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชาติให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาโดยส่วนรวม (Total development)

เมื่อเด็กพ้นจากวัยเด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กมีจากการได้ร่วมกิจกรรมนันทนาการตอนวัยเด็ก จะเป็นสิ่งช่วยเสริมความรู้สึกรักใคร่ ความมีเหตุผลและความสามารถในการตัดสินใจรวมทั้งมีความมั่นใจ จากการที่มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีจิตใจมั่นคง จะช่วยให้การทำงานในชีวิตประจำวันดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ การที่เด็กได้ร่วมเล่นกับเพื่อนถือว่าเป็นพื้นฐานทางสังคมและเป็นการฝึกให้เด็กได้ใช้สิทธิเสรีภาพในการแสวงหาความสุข ความพอใจของตนเอง ตามสิทธิของมวลชนที่มีสิทธิอย่างเท่าเทียมกันในชีวิตและเสรีภาพ

การจัดกิจกรรมนันทนาการให้แก่เด็กจึงเป็นการปลูกฝังค่านิยมทัศนคติให้แก่เด็กและเป็นการวางกรอบของความเจริญงอกงามที่ดีให้แก่เด็ก ดังนั้น การจัดกิจกรรมนันทนาการให้แก่เด็กจึงมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อม การเติบโตของชุมชนมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยิ่ง อัตราการเพิ่มของประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดบรรยากาศเสีย มลภาวะเป็นพิษ การอาศัยกันอย่างแออัดยัดเยียดในชุมชนก่อให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและขาดระเบียบวินัย ดังนั้น เด็กที่เกิดมาในสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ จึงควรจะต้องได้รับความสนใจและดูแลเป็นพิเศษ สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการบำบัดและส่งเสริม โดยการพิจารณาจากการจัดกิจกรรมนันทนาการและสิ่งแวดล้อมเหมาะสมให้แก่เขา

2. ความยากจน ชุมชนที่มีกลุ่มคนยากจนอาศัยอยู่เนื่องจากไม่มีงานทำ ไม่มีความรู้จึงสามารถหารายได้มาจุนเจือครอบครัวและค่าครองชีพก็ถีบตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ประชาชนต้องหาเข้ากินค่า สภาพเช่นนี้ยังมีอยู่มากในสังคมเมืองไทย โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ วิธีแก้อย่างหนึ่งคือ ทางการต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือแก้ปัญหา กิจกรรมนันทนาการเป็นสิ่งที่ช่วยได้มาก เพราะขอบข่ายของนันทนาการมีกว้างขวาง การส่งเสริมอาชีพโดยการฝึกให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หารายได้เสริม เช่น งานอดิเรก เย็บปักถักร้อย จักสาน อาจช่วยให้ฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนดีขึ้น

3. ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัจจุบันในประเทศไทยยังมีสังคมชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่หลายพื้นที่ที่กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ กลุ่มชนเหล่านี้ต่างฝ่ายต่างก็มีความคิดเห็นและนโยบายขัดแย้งกัน มีความเหลื่อมล้ำ ต่ำสูงเกี่ยวกับเชื้อชาติ ภาษาและที่อยู่อาศัย ความคิดเห็นจึงไม่ตรงกัน การอาศัยกิจกรรมนันทนาการเป็นสื่อประสานกระตุ้นให้ประชาชนในกลุ่มสังคมเหล่านั้นมีโอกาสร่วมกิจกรรมด้านนันทนาการ สามารถจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งลงได้ ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากทางรัฐบาล ราชการและหน่วยงานของเอกชนร่วมมือกัน

4. สภาพความไม่มั่นคงทางสังคมและปัญหาอาชญากรรม จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมอุตสาหกรรมใหม่ในปัจจุบัน ทำให้เกิดช่องว่างอยู่บางประการ ได้แก่ การปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงและในสังคมเหล่านั้นมีกลุ่มมนุษย์บางคนเห็นแก่ตัว ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกียจคร้าน ไม่สนใจที่จะปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับเหตุการณ์ คิดแต่การเอาเปรียบผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา บุคคลเช่นนี้จะเป็นภัยอย่างร้ายแรง ชัดเจน ก่อปัญหาให้เกิดขึ้นในสังคม ทำให้สังคมไม่มีความปลอดภัยซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา การนำเอากิจกรรมนันทนาการเข้ามาเป็นสื่อประสาน ส่งเสริมความรักความสามัคคี สนับสนุนแนะนำให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัวอันจะเป็นหนทางบรรเทาปัญหาเหล่านี้ให้เบาบางได้

5. การจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และจิตใจเป็นบุคคลที่สมควรให้การเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะเด็กทุกคนที่เกิดมาเป็นทรัพยากรของชาติและมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน เด็กเหล่านี้อาจมีความสามารถพิเศษที่เด็กปกติทั่วไปไม่มีก็ได้ ทางรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักเข้าใจถึงปัญหานี้ จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมนันทนาการให้แก่เขาตลอดมา และแนวโน้มที่จะพัฒนากิจกรรมด้านนี้ก็จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต

6. ปัญหาสภาพครอบครัวโดดเดี่ยว ปัญหาที่เกิดจากสภาพครอบครัวหย่าร้าง การแยกกันอยู่ การทะเลาะเบาะแว้งและความไม่เข้าใจกันในครอบครัว ส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเหงา ขาดที่พึ่งทางใจ เด็กขาดผู้ปกครองให้ความอบอุ่นและเป็นผู้แนะแนวทาง ทำให้เด็กแก้ปัญหาไปในทางที่ผิด ประพฤติพาลเถร ลักเล็กขโมยน้อย หรือหันไปพึ่งยาเสพติด การไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในทางที่ดีและสร้างสรรค์ ทำให้เด็กเหล่านั้นกลายเป็นปัญหาของสังคม

7. การกระตุ้นและเผยแพร่ความรู้ทางนันทนาการ เนื่องจากบทบาทและสภาพความจริงในปัจจุบัน กิจกรรมนันทนาการได้เข้ามามีส่วนช่วยและกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและประสานความรักความสามัคคีให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน การให้ความรู้และโอกาสเหล่านี้แก่เด็กจะเป็นการหันเหความคิดและใหม่และภาพลักษณ์ใหม่แก่เขา ให้เกิดความรู้ความคิดที่ดี สร้างสรรค์ มุ่งแสหาความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง และยังเป็นวิถีทางอีกอย่างหนึ่งทางการศึกษาเพื่อให้เกิดศาสตร์และปรัชญาใหม่ทางด้านนันทนาการอีกด้วย

ประมวล ดิฉินสัน (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2542: 30-31; อ้างอิงจาก ประมวล ดิฉินสัน. 2513) ได้กล่าวถึงความต้องการนันทนาการของเด็กที่อยู่ในช่วงวัยระหว่าง 5-12 ปี หรือในระดับประถมศึกษา ว่าเป็นวัยที่ต้องการแสดงออกด้วยกิจกรรมตลอดเวลา สังเกตได้จากการเล่นซุกซนตลอดเวลา แม้ในระหว่างชั่วโมงเรียน ด้วยเหตุนี้ การจัดบริการกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มอาสาสมัครที่ดี กลุ่มธุรกิจที่ดี เช่น สมาคมวายเอ็มซีเอ จะสังเกตได้ว่ามีสมาชิกเด็ก ๆ เหล่านี้มากมาย

ตามลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กในช่วงวัยนี้จะมีแรงกระตุ้นให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมาก การเล่นเป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจมากที่สุด นอกจากจะได้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินแล้ว เด็กยังรู้สึกว่าเป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ น่าตื่นเต้นไม่ซ้ำซากและพฤติกรรมการเล่นร่วมกันของเด็ก ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งแสดงบุคลิกภาพของเด็ก ๆ ในสังคมแห่งอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านจิตใจ ได้พัฒนาทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมต่าง ๆ การเล่นช่วยให้เด็กได้พัฒนาทางกายและสุขภาพ ทำให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ด้วยวุฒิภาวะและความพร้อม เด็ก ๆ จะสามารถเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี และเรียนรู้พัฒนาความสามารถของตนในด้านต่าง ๆ โดยพัฒนาจากความสนใจหลากหลายไปสู่ทักษะเฉพาะแห่งตน

ด้วยเหตุนี้วัยเด็กจึงเป็นช่วงวัยแห่งกิจกรรมนันทนาการ ทั้งกิจกรรมทางกาย กิจกรรมกลางแจ้งและธรรมชาติ การใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ การสร้างงานอดิเรกและการรวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ ในกิจกรรมที่ชื่นชอบ

7. กิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สมบัติ กาญจนกิจ (2542) และ คณิต เขียววิชัย (2531: 129) ได้ศึกษาถึงพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของบุคคลในวัยต่าง ๆ และได้ประยุกต์กิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

วัยเด็กเล็ก (อายุประมาณ 1-9 ปี) เป็นวัยที่ต้องการกิจกรรมการเคลื่อนไหว เพื่อสร้างความพร้อมในการใช้อวัยวะต่าง ๆ ให้ทำงานและประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมนันทนาการประเภทนี้จึงควรเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้อวัยวะต่าง ๆ ทำงานประสานกัน และมีกระบวนการของการใช้อวัยวะต่าง ๆ จากง่ายมาสู่ยาก

กิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีอายุระหว่าง 7-9 ปี ได้แก่ การท่องเที่ยวทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้สภาพแวดล้อมของตนเอง กิจกรรมเกมกีฬาที่เน้นการเคลื่อนไหวของร่างกาย และนันทนาการทางวรรณกรรม เช่น การเล่านิทาน การชมภาพยนตร์ เป็นต้น

8. การสร้างโปรแกรมนันทนาการ

เอนก หงษ์ทองคำ (2542: 89-93) สรุปองค์ประกอบที่ควรพิจารณาก่อนการสร้างโปรแกรม ดังนี้

1. อายุของผู้เข้าร่วมกิจกรรม อันประกอบด้วยการเจริญเติบโตทางร่างกาย พัฒนาศักยภาพและความสนใจ
2. ความแตกต่างเรื่องเพศ ซึ่งประกอบด้วยการเจริญเติบโตทางร่างกาย พัฒนาศักยภาพ ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ชนิดของชุมชน ซึ่งแบ่งได้เป็น
 - 3.1 ชุมชนเมือง แบ่งเป็นชุมชนเมืองหนาแน่นและชุมชนเมืองแออัด
 - 3.2 ชุมชนชนบท แบ่งเป็นชุมชนชนบทเป็นกลุ่มและชุมชนชนบทกระจัดกระจาย
4. สภาพของสังคม ประกอบด้วย
 - 4.1 บรรทัดฐาน มมองค้ประกอบเรื่องวิถีประชา ศีลธรรม และกฎหมาย
 - 4.2 สถานภาพและบทบาท
 - 4.3 วัฒนธรรม
5. ประเภทของหน่วยงานที่จัดนันทนาการ
 - 5.1 หน่วยงานของรัฐ
 - 5.2 หน่วยงานเอกชน
 - 5.3 หน่วยงานธุรกิจ
 - 5.4 หน่วยงานอาสาสมัคร
6. ขนาดของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม แบ่งเป็น 2 ขนาด คือ กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่
7. ประเภทของผู้ใช้บริการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้นำ
8. สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้พิจารณาเรื่องขนาดพื้นที่ ให้มีจำนวนเพียงพอและมีความทันสมัย
9. ทักษะพื้นฐานของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

10. ระยะเวลา ความเหมาะสมของเวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรมรวมถึงความยากง่ายของกิจกรรมกับเวลา

11. กิจกรรมอื่นที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ อันได้แก่ กิจกรรมและโปรแกรมนันทนาการที่เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมที่จัดขึ้น

9. ลำดับขั้นตอนการเขียนโปรแกรม

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของโปรแกรมให้ชัดเจน
2. ศึกษารายละเอียดของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการในด้านการเจริญเติบโต วิชาการ ความสนใจของแต่ละระดับอายุ
3. ศึกษารายละเอียดของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการในด้านสังคมและจิตวิทยา
4. ศึกษารายละเอียดสภาพสิ่งแวดล้อมและแนวโน้มของชุมชน
5. สำรวจสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในกิจกรรม
6. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวข้างต้น

การเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

1. ความหมายของนิทาน

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2516: 17) ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้น เพื่อความสนุกสนานบันเทิง หรือเพื่อสอนคน ในการดำรงชีวิต เนื้อเรื่องนิทานในอาจะจะเป็นเรื่องเหลือเชื่อ ไม่สมเหตุผล หรือเป็นเรื่องแสดงอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะนิทานเป็นสิ่งที่มุ่งให้ความเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 11) ให้ความหมายของนิทานว่า เป็นเรื่องราวที่เล่ากันมาแต่สมัยโบราณ ซึ่งตรงกับคำว่า “นิทานกถา” ในภาษาบาลี ส่วนคำว่า “นิทาน” ของภาษาบาลี แปลว่า เรื่องเดิม เรื่องที่ผูกขึ้นและเรื่องที่ยังอิง

ภิญญาพร นิตยะประภา (2534: 32) กล่าวว่า นิทานคือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาที่มิได้เจาะจงแสดงประวัติของเรื่อง จุดใหญ่ก็เพื่อความสนุกสนานและความเข้าใจ ทั้งผู้เล่าและผู้ฟังสนองความต้องการ ทางด้านจิตใจของผู้ฟัง

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 16) ให้ความหมายของนิทานว่า เป็นเรื่องที่มีการเล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีเนื้อหาที่เล่าเป็นเรื่องราวที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความดี ความงามและเรื่องของการยกย่องเชิดชู เพื่อปลูกจิตสำนึกของคนให้ประพฤติอยู่ในความดีและเป็นตัวอย่างแก่สังคม

ไพรัตน์ อยู่สมบูรณ์ (2539: 29) ได้สรุปความหมายของนิทานว่า เป็นเรื่องราวที่ได้เล่าสืบต่อกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้นเพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และสอดแทรกความคิด คุณธรรมจริยธรรมอันดีงามสำหรับเด็ก พร้อมทั้งเป็นสื่อช่วยในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก

ศิริจันทร์ ศรีนวนนัต (2552: ออนไลน์) ให้ความหมายของนิทานว่า เป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมา หรือที่แต่งขึ้นใหม่โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดแทรกคุณธรรมประกอบในเรื่อง เพื่อสอนและเตือนใจผู้ฟัง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นิทานคือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา หรือมีผู้แต่งขึ้น เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างสรรค์จินตนาการ สอดแทรกแง่คิด คติสอนใจ และแฝงด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. ความหมายของการเล่านิทาน

สรรพชัย ศรีสุข (2530: 26) ได้ให้ความหมายของการเล่านิทานไว้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง เครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี เราสามารถนำเอานิทานมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้หลายประการ ดังนี้

1. เป็นการลดความตึงเครียดที่ขจัดความเบื่อหน่ายของนักเรียนในขณะที่เรียน
2. การนำเข้าสู่บทเรียน หรือเตรียมความพร้อมเด็ก
3. เป็นการเปลี่ยนเจตคติ หรือความเชื่อที่ผิด ๆ บางประการ
4. ใช้สอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ในเรื่องความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น
5. ใช้สอนวิชาเรียงความ เช่น ให้นักเรียนเขียนเรื่องที่ตนเองชอบ เป็นต้น
6. ใช้สอน หรือฝึกทักษะทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เป็นต้น
7. เป็นการฝึกทักษะทางด้านการอ่าน ช่วยให้เด็กรักการอ่าน เป็นต้น
8. ฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออก เช่น การแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวที่

กำหนดให้

9. เป็นการสร้างความสนิทสนมและความเข้าใจในตัวละครให้เกิดขึ้นกับเด็ก
10. ช่วยพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับเด็ก

ปราณี ปรียวาทิ (2551: 25) ได้สรุปความหมายของการเล่านิทานว่า เป็นวิธีการในการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นโดยใช้น้ำเสียง ท่าทางประกอบเรื่องราว สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

ศิริจันทร์ ศรีนวนนัต (2552: ออนไลน์) ให้ความหมายของการเล่านิทานว่า เป็นการนำเสนอเรื่องราวในนิทานโดยใช้เทคนิควิธีการและสื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบในการเล่า โดยมีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สะท้อนอารมณ์ ความรู้สึกและช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ฟังให้สามารถฟังนิทานได้จนจบเรื่อง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วิธีการในการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กได้ฟัง ไม่ว่าจะเป็นโดยใช้น้ำเสียง ท่าทางประกอบเรื่องราว สื่อวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็ก

3. ประเภทของนิทาน

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 13-19) ได้แบ่งนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk tales) เป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นเวลานานแบ่งออกเป็น
 - 1.1 นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้
 - 1.2 นิทานไม่รู้จบ
 - 1.3 นิทานตลกขบขัน
 - 1.4 นิทานอธิบายเหตุมีเนื้อเรื่องที่อธิบายหรือตอบคำถามของเด็ก ๆ ว่า “ทำไม” เช่น ทำไมกระต่ายจึงหางสั้น ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม
 - 1.5 เทพนิทาน ตัวละครจะมีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ หรือเป็นผู้วิเศษสามารถทำสิ่งที่มนุษย์ทั่วไปทำไม่ได้
 2. นิทานสอนคติธรรม (Fables) เป็นเรื่องสั้น ๆ ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์มีโครงเรื่องง่าย ๆ ใช้บทเรียนสอนใจ เช่น นิทานอีสป นิทานประเภทนี้จะรวมนิทานเทียบสุภาษิตและนิทานชาดกไว้ด้วย
 3. เทพปกรณัม (Myth) เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึง เหตุการณ์ และเรื่องราวในบรรพกาล เกี่ยวกับพื้นโลกท้องฟ้าและพฤติกรรมของมนุษย์มีเทพเจ้าเป็นผู้ควบคุมปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
 4. มหาकाพยและนิทานวีรบุรุษ (Epic and hero tales) คล้ายกับเทพปกรณัมต่างกันแต่ว่า ตัวละครของนิทานประเภทนี้เป็นมนุษย์ ไม่ใช่เทพเจ้า มีการกระทำที่กล้าหาญฟันฝ่าอุปสรรคและประสบความสำเร็จในที่สุด
 5. หนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ (Animals stories)
- คูเบอร์ (Cuber. 1960: 282-285) ได้แบ่งคติชาวบ้าน (Folklore) ออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้
1. ตำนาน เป็นเรื่องเก่าแก่ที่อธิบายชีวิต ปรากฏการณ์ธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลก
 2. นิทานคติ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ จบลงด้วยคติสอนใจ สอนแนวทางการดำรงชีวิตแก่คน
 3. นิทานท้องถิ่น เป็นเรื่องสอนใจ เช่นเดียวกันแต่ให้ความรู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องจริงมากกว่านิทานคติ นิทานท้องถิ่นเป็นเรื่องที่มีเค้าเรื่องจริงและเหตุการณ์ที่เกิดจริงผสมไม่จริง
 4. นิทานปรัมปรา เป็นเรื่องเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน จะกล่าวถึงดินแดนมหัศจรรย์และเรื่องราวของการใช้อิทธิฤทธิ์ทั้งหลาย
 5. รูปแบบอื่น ๆ เช่น เพลงชาวบ้าน สุภาษิต คำพังเพย ปริศนา มุกตลก กลอนชาวบ้านและบทร้องสำหรับเด็ก

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 20-22) กล่าวถึง นิทานตามรูปแบบของนิทาน และตามเนื้อหาสาระ ที่เป็นเรื่องราวของนิทาน แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. เทพนิยาย หรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทาน หรือนิยายที่เกินเลยความเป็นจริงของ มนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร ตัวเอง หรือตัวละครเด่น ๆ จะมีอภินิหาร หรือ เวทมนตร์ ฤทธิ์เดช ฉาก หรือสถานที่ในเรื่องมักเป็นสถานที่พิเศษ หรือถูกกำหนดขึ้นมา เช่น สรวงสวรรค์ หรือเมืองบาดาล มีพระเอกเป็นเจ้าชาย มีนางเอกเป็นเจ้าหญิง มีนางฟ้า มีเทวดา มียักษ์ เป็นต้น

2. นิทานประจำท้องถิ่น หรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานตกทอด ต่อเนื่องกันมาเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เรื่องราวของโบราณวัตถุที่มีเหตุแห่งที่มาของการสร้าง การคิด ฯลฯ

3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เรียบเรียงเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ ร่วมกันในสังคมให้บังเกิดผล ในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ให้พึงพิถีพิถัน ละเอียดรอบคอบและไม่ ประมาท ช่วยเหลือ หรือเมตตาต่อผู้อื่นและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจ กล้าหาญ มักเป็นเรื่องราวทอดเรื่องจริงของบุคคลสำคัญ ๆ ไว้ มักสร้างฉาก หรือสถานการณ์ที่น่าตื่นเต้นเกิน ความเป็นจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าบุคคลที่เป็นบรรพบุรุษนั้น มีความสามารถและน่าสนใจจริง ๆ

5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องราวของเหตุที่มาจากสิ่งหนึ่งสิ่งใดและอธิบายพร้อมตอบ คำถามเรื่องราวนั้น ๆ เช่น เรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม นกกับกา เป็นต้น

6. เทพปกรณัม เป็นนิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อ โดยเฉพาะตัวบุคคลที่มีอภินิหารเหนือ ความเป็นจริง ลีกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ เป็นต้น

7. นิทานที่มีตัวสัตว์เป็นตัวเอก เปรียบเทียบเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่อยู่ร่วมกัน ในสังคม สอนจริยธรรม แฝงแง่คิดและแนวทางแก้ไข บางครั้งสอนแบบทางอ้อม ผู้อ่าน หรือผู้ฟัง จะต้องพิจารณาเอง เป็นเรื่องบันเทิงคดีที่สนุกสนาน

8. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีมุขที่ตลกขบขัน สนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข เนื้อเรื่องเกี่ยวกับไหวพริบ เรื่องราวแปลก ๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินความจริง เป็นต้น

สัณหพัฒน์ อรุณธำรี (2542: 17) กล่าวว่า นิทานมีหลายประเภทด้วยกัน การแยก ประเภทนิทานขึ้นอยู่กับลักษณะของเรื่องและที่มาของนิทานเป็นสำคัญ โดยแบ่งออกเป็น 8 ประเภท ตามสภาพการณ์ปัจจุบัน ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา
2. นิทานท้องถิ่น
3. นิทานเทพนิยาย
4. นิทานตลกขบขัน

5. นิทานสร้างเสริมคุณธรรม
6. นิทานเรื่องเกี่ยวกับสัตว์
7. นิทานที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่อง เช่น เรื่องยาเสพติด เรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
8. นิทานส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ปราณี ปรีวาที (2551: 26) ได้สรุปว่า นิทานมีหลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ 2 หมวดด้วยกัน ได้แก่ นิทานสมัยเก่า มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ส่งเสริมคุณธรรม เช่น ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมและอภินิหาร เป็นต้น และนิทานสมัยใหม่ มีเนื้อหาเป็นปัจจุบันส่งเสริมความรู้และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สรุปได้ว่า นิทานแบ่งออกเป็นหลายประเภท โดยใช้หลักเกณฑ์การแบ่งที่แตกต่างกัน ตามรูปแบบและเนื้อหาของการเล่นิทาน

4. จุดประสงค์ของการเล่นิทาน

วรภรณ์ รักวิชัย (2529: 60) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเล่นิทาน ดังนี้

1. ส่งเสริมการคิดคำนึง จินตนาการ
2. ส่งเสริมการฟังและเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
3. สอนเด็กให้เด็กทราบสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดี
4. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำและภาษาพูดใหม่ ๆ
5. ช่วยให้เด็กมีความกล้าที่จะแสดงออกอย่างมั่นใจ
6. กระตุ้นให้เด็กเลียนแบบในสิ่งที่ดีของนิทาน
7. สร้างประสบการณ์ในการรับฟังและเพิ่มคำศัพท์ใหม่ ๆ
8. อธิบายและสั่งสอนเด็กในเรื่องต่าง ๆ
9. เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีให้แก่เด็ก นิทานที่ผู้ใหญ่จะนำมาเล่าเพื่อหวังผลในด้านนี้ ได้แก่ นิทานอีสป เป็นต้น
10. นิทานช่วยแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กได้
11. เน้นการช่วยกระตุ้นให้เด็กพยายามหัดอ่านหนังสือทางอ้อม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (ปราณี ปรีวาที. 2551: 26-27; อ้างอิงจาก กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541: 11-12) ได้กล่าวว่า การเล่นิทานให้เด็กฟังนั้นมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ให้เด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด การเล่นิทานจึงไม่ควรมาจากครูคนเดียว ครูควรให้เด็กเป็นผู้เล่นิทานเองด้วย เพราะการให้เด็กเล่นิทานเอง จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกรับรู้ ขยายความคิดของตนให้กระจ่างและพัฒนาทางภาษา หากครูเล่าเองควรมีการถามตอบโต้ที่ให้เด็กคิดระหว่างการเล่นิทานด้วย

2. สร้างความรักการอ่านและหนังสือให้กับเด็ก เวลาเล่นิทานเป็นเวลาที่สร้างความสนใจในการอ่านและหนังสือให้กับเด็กมาก ครูควรเตรียมให้พร้อมโดยการอ่านนิทานเล่มที่จะเล่าให้เข้าใจ จำได้เวลาอ่านให้เปิดหนังสือเสมอตาเด็ก ตามจุดที่เด็กคอยสังเกต คอยตั้งคำถามเป็นช่วง ๆ

เพื่อช่วยให้เด็กทบทวนรายละเอียดและต้นตอที่จะฟังอยู่เสมอ เวลาเล่านิทานควรจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 4-5 คน ถ้าไม่ได้ก็ให้เด็กนั่งเป็นวงเห็นหน้าครูชัดเจนและครูเห็นเด็กทุกคน ถ้าเด็กรู้สึกเพลิดเพลินกับนิทานจากหนังสือที่ครูเล่า เด็กจะชอบและสนใจที่จะอ่านหนังสือด้วยตนเอง สิ่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างนิสัยรักการอ่านและความรักหนังสือที่ดี

3. สร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายให้กับเด็ก จุดประสงค์ของการเล่านิทานคือ การสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ คุณธรรม หรือแม้แต่การพัฒนาสติปัญญาที่สามารถใช้นิทานเป็นสื่อของการเรียนรู้ได้ จุดสำคัญที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนรู้นั้น นอกจากเนื้อหาของนิทานตรงประเด็นแล้ว บรรยากาศในการเล่ามีความสำคัญมาก ผู้เล่าที่ดีต้องสนุกกับการเล่านิทานและสามารถสื่อสารเรื่องราวให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่จะฟัง ในขณะที่เด็กต้องหยุดตามเป็นระยะ ๆ หรือให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน โดยเฉพาะประเด็นที่ต้องการให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ การเล่านิทานอาจเล่าซ้ำได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้ถ่ายโยงข้อมูลใหม่เปรียบเทียบ เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทฤษฎีของ พัวเจท์ที่ว่าด้วยการคิดเพื่อการพัฒนาความรู้ใหม่

สรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการเล่านิทาน คือ ใช้นิทานเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาด้านภาษา ด้านความคิด ด้านอารมณ์และจิตใจ สร้างสมาธิ ปลูกฝังจริยธรรม ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

5. คุณค่าและประโยชน์ของนิทาน

ลิโว; และริทซ์ (Livo; and Rietz. 1987:4) ได้กล่าวถึงการเล่านิทานว่า “ผู้เล่าและผู้ฟังต่างมีประสบการณ์ร่วมกันในการเล่านิทาน และแสดงออกในทางสร้างสรรค์ การฟังนิทานเกิดจากความสามารถซึ่งไม่ใช่เพียงการได้เห็นเท่านั้น แต่เป็นการเฝ้าดูอย่างพินิจพิจารณา ไม่ใช่เพียงการได้ยินเท่านั้น แต่เป็นการฟังอย่างตั้งใจไม่ใช่การเลียนแบบ แต่เป็นการคิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ และไม่ใช่เพียงการสังเกตแต่เป็นการได้มีประสบการณ์และรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ในทันทีทันใด”

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 48-49) ได้สรุปประโยชน์ของนิทาน ดังนี้

1. นิทานเป็นสื่อเชื่อมโยงความรัก ความใกล้ชิดระหว่าง พ่อแม่กับลูก ครูกับศิษย์ บรรณารักษ์กับเด็ก ๆ ที่มาใช้ห้องสมุด ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2. สนองตอบต่อความต้องการของเด็ก ๆ ที่อยู่ในวัยอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ประสบการณ์ ซึ่งส่วนหนึ่งก็ได้มาจากการฟังนิทาน

3. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอริยาบถของตนเอง (วรรณิ ศิริสุนทร. 2532: 31)

4. เป็นการสร้างสรรค์ในด้านภาษาให้แก่เด็ก ทำให้เด็กใช้ภาษาได้ถูกต้อง รู้จักคำศัพท์ต่าง ๆ จะทำให้เด็กเกิดสุนทรีย์ในภาษา

5. ให้ความบันเทิงใจกับเด็ก ๆ ทำให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็ก ๆ ร่าเริงแจ่มใส สมวัย

6. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ๆ นิทานก่อให้เกิดจินตนาการ เด็กอาจเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งนิทานขึ้นเอง หรือวาดรูปตามจินตนาการจากนิทานที่ได้ฟัง ทำให้เด็ก ๆ คิดว่าเขามีโลกส่วนตัวที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองตามมา

7. เพิ่มพูนความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ ให้กับเด็ก เช่น ด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ฯลฯ ทำให้เด็กสามารถตัดสินใจในด้านการแสดงออกและสนองตอบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

8. ผู้เล่ามีโอกาสที่จะแทรกคำสั่งสอนไปในนิทานเท่าที่เด็กจะรับไหวได้ เช่น ปลูกฝังคุณธรรมด้านต่าง ๆ สอนให้รักเมตตาต่อสัตว์ ไม่พูดเท็จ มีความซื่อสัตย์ มีใจโอบอ้อมอารี ไม่อิจฉาริษยากัน ฯลฯ เป็นการกล่อมเกลานิยายเด็กให้น่ารัก อ่อนโยน ไม่เอาเปรียบ เป็นที่รักของทุกคน

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 55-56) ได้สรุปประโยชน์ของการเล่านิทาน ดังนี้

1. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังเกิดความรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิด เป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กหรือผู้ฟังเกิดความรู้สึกร่วมขณะฟัง ทำให้เขาเกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายและสดชื่นแจ่มใส
3. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังมีสมาธิ หรือความตั้งใจที่มีระยะเวลานานขึ้นหรือยาวขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการตรึงให้ผู้ฟังหรือเด็ก ๆ ใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่าเล่าเรื่องที่มีขนาดยาว

4. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังถูกกล่อมเกลากับนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็ก ๆ และผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น

5. นิทานทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและการให้ มองโลกในแง่ดี
6. นิทานทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็ก ๆ หรือผู้ฟังได้โดยการแสดงออกที่ผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ

8. เด็ก ๆ และผู้ฟังได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

9. นิทานช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง

10. นิทานสามารถช่วยให้เด็ก ๆ และผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ภารดี ศรีประยูร (2542: 30) ได้กล่าวถึง คุณค่าของนิทานต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ความบันเทิงใจกับเด็ก ๆ ทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็กร่าเริงแจ่มใส สมวัย

2. นิทานใช้นำเข้าสู่บทเรียน

3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัวและสอนจริยธรรมแก่เด็ก

4. นิทานทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดพิจารณาแก้ปัญหาได้
5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและกระบวนการคิด
6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอริยาบถของตนเอง
7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน
8. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็ก

กัลยา นิมจิตต์ (2545:9) สรุปว่า นิทานมีคุณค่าแก่เด็กที่สำคัญคือ นิทานช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์ให้แก่เด็ก ช่วยให้ผู้เล่าและผู้ฟังมีความใกล้ชิดสนิทสนมผูกพันกันมากยิ่งขึ้น นิทานยังช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา ปลูกฝังการรักการอ่าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการกว้างไกล ที่สำคัญที่สุด คือ ทำให้เด็กผ่อนคลายอารมณ์เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน

นฤมล จิวแพ (2549: 10) ได้สรุปว่า การเล่านิทานเป็นศิลปะเพื่อความบันเทิงที่ถูกต้องที่สุด เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาอารมณ์ สังคมของเด็ก ช่วยฝึกทักษะทางภาษา ได้แก่ การฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน ส่งเสริมการอ่าน สร้างความเพลิดเพลิน ความสุขสดชื่นให้แก่เด็ก ช่วยให้เด็กได้รู้จักแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทาน ช่วยสอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ นอกจากนี้ การเล่านิทานยังเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่แสดงออกถึงความรักและความเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็ก

สรุปได้ว่า การเล่านิทานเป็นศิลปะเพื่อความบันเทิงที่ช่วยพัฒนาอารมณ์ สังคมของเด็ก ช่วยฝึกทักษะทางภาษา ได้แก่ การฝึกการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ส่งเสริมการอ่าน สร้างความเพลิดเพลิน ความสุขสดชื่นให้กับเด็ก ช่วยสอนจริยธรรมแก่เด็ก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แก่ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กจากตัวแบบในนิทานที่เด็กประทับใจ สร้างสมาธิ ผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดและแสดงออกถึงความรักความเอาใจใส่ระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง

6. หลักในการเลือกนิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟัง

หลักในการเลือกเรื่องนิทานสำหรับเด็กเพื่อใช้ในการเล่า ควรจะต้องพิจารณาในสิ่งดังต่อไปนี้ (เกริก ยุ้นพันธ์. 2539: 68)

1. เรื่องที่เล่า ควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยต่าง ๆ ของเด็ก
2. ต้องพิจารณาเรื่องเวลาให้เหมาะสมกับการเล่านิทานสำหรับเด็กวัยต่าง ๆ ซึ่งมีช่วงระยะเวลาความสนใจและสมาธิการฟังแตกต่างกัน
3. ต้องเป็นเรื่องสำหรับเด็กที่ผู้เล่าสนใจและชื่นชอบ
4. ผู้เล่าต้องเลือกเรื่องที่จะใช้เล่าให้เหมาะสมกับวิธีและกระบวนการการเล่าแบบต่าง ๆ
5. เรื่องที่เลือกมาเล่าต้องมีเนื้อเรื่องสนุกสนานชวนติดตามและมีความยาวของเรื่องพอเหมาะพอดี

6. เนื้อหาของเรื่องต้องมีสาระ ค่านิยม ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เหมาะสมกับการปลูกฝังความดีและความงาม

7. ผู้เล่าต้องเตรียมตัวเล่าให้พร้อมเพื่อป้องกันการขาดตอน หรือขัดจังหวะการ ต่อเนื่องของเรื่องราว

8. การจัดสื่อ หรืออุปกรณ์ประกอบการเล่า ผู้เล่านิทานจะต้องทดสอบ หรือทดลองมาก่อนเล่าเพื่อป้องกันการผิดพลาดและต้องจัดสื่ออุปกรณ์ตามลำดับก่อนหลัง

9. การพิจารณาเรื่องสำหรับเด็ก ผู้เล่าต้องพิจารณาเรื่องให้เหมาะสมกับบรรยากาศ ด้วยและขณะเล่าผู้ฟังกับผู้เล่าควรมีการโต้ตอบกันตามโอกาสอันเหมาะสม

นิทานที่เหมาะสมกับวัยเด็ก อายุระหว่าง 6-8 ขวบ

ทิพย์สุดา นิลสินธุ (2524: 80-82) ได้กล่าวถึงการเลือกนิทานสำหรับเด็กว่า ผู้เล่า นิทานควรศึกษาและมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1. ความสนใจของเด็ก โดยเลือกประเภทนิทานที่เด็กในแต่ละวัยชอบ ความยาวของ นิทานควรเหมาะสมกับวัยและช่วงสมาธิของเด็ก นิทานบางเรื่องสนุกแต่ยาวมาก เด็กเล็ก ๆ อาจ หมดความอดทนในการฟัง

2. การสอดแทรกข้อคิดให้กับเด็กในเนื้อหาของนิทาน ปลูกฝังคุณธรรมและความมี คุณค่า

3. ควรมีรูปภาพประกอบนิทานที่มีขนาดพอเหมาะ ภาพชัดเจน มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูด ความสนใจ ภาพควรสื่อความหมาย หรือสร้างอารมณ์ได้อย่างชัดเจน เด็กจะชอบภาพลายเส้น มากกว่าภาพเลียนแบบของจริง หรือภาพเหมือน

ไพพรรณ อินทนิล (2532: 58-61) กล่าวว่า การเล่านิทานให้เด็กวัยต่าง ๆ ฟังนั้นย่อม แตกต่างกันไปตามวัยของเด็ก ผู้เล่านิทานควรทราบพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ เกี่ยวกับความ สนใจและความต้องการของเขา เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกเรื่อง อุปกรณ์การเล่า ตลอดจนการใช้ ถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งความสนใจและความต้องการฟังนิทานของเด็กวัยประถมศึกษา ปีที่ 1 – 2 (อายุ 6 - 8 ปี) ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การเล่านิทาน เด็กวัยนี้ต้องการที่จะมีส่วนร่วมใน กิจกรรมมาก ควรส่งเสริมให้แสดงออกร่วมกันมาก ๆ ยิ่งเป็นการดี ต้องการที่จะฟังนิทานเรื่องราวที่ สนุก ชวนเพื่อฝัน เรื่องราวเต็มไปด้วยความอบอุ่น สามารถบอกได้ว่าใครดีใครผิด ต้องการความ ช่วยเหลือ คำแนะนำในการปรับตัว ที่จะเรียน เล่นรวมกลุ่มอย่างมาก ต้องการได้รับความรัก ความ เมตตาและความสนใจจากผู้ใหญ่

อารมณ สุวรรณपाल (2532: 472-474) ให้แนวคิดในการเลือกนิทานที่เหมาะสมกับ เด็กต้องพิจารณาสิ่งสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่าย ๆ ดำเนินเรื่องดี มีจุดเด่นของเรื่องจุดเดียว เพื่อให้เด็กจับประเด็นของ เรื่องได้

2. มีบทสนทนาบ้าง

3. ใช้คำซ้ำ ๆ คำคล้องจองและประโยคสั้น ๆ ที่จำง่าย
4. ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาที่ดึงดูดความสนใจเด็กและใช้ภาษาที่ถูกต้อง
5. เหตุการณ์ของเรื่องควรเป็นเหตุการณ์ที่ใกล้ตัวเด็กและเรื่องที่เกิดขึ้นจริงถึงตาม

จินตนาการ

6. จุดเด่นของเรื่องควรง่ายและเป็นที่น่าสนใจของเด็ก
7. ตัวละครเด่นควรมีตัวเดียว ถ้ามีตัวละครหลายตัวจะทำให้เด็กงง
8. ถ้ามีเรื่องศาสนา วัฒนธรรมและเชื้อชาติ ควรเป็นเรื่องที่ใช้ภาพพจน์ถูกต้องและ

เหมาะสมกับท้องถิ่น

การเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็กอายุ 6-8 ปีนั้น มุ่งเน้นไปที่เรื่องนิทานจะต้องเป็นเรื่องที่ง่าย ๆ แต่มีความสมบูรณ์ เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ตัวละครไม่มากนักแต่มีลักษณะที่เด็กเห็นและจำได้ง่าย การดำเนินเรื่องควรเน้นที่บทสนทนามากกว่าเจียบ

เรื่องและนิทานที่ไม่เหมาะสมในการเล่าให้เด็กฟัง หรือเป็นนิทานที่เด็กอ่านเอง ได้แก่ นิทาน ต่อไปนี้ (เกริก ยุ้นพันธ์ 2539: 66) ได้แก่

1. เป็นนิทานที่มีคำสอนมากเกินไป
2. เป็นนิทานที่มีคำและประโยคไม่เหมาะสมกับเด็ก
3. เป็นนิทานที่มีเรื่องยืดเยื้อและรายละเอียดมากมาย
4. เป็นนิทานที่มีเรื่องราวทรมานโหดร้าย ซึ่งอาจเป็นตัวอย่างที่ผิด ๆ
5. เป็นนิทานที่ส่งเสริมค่านิยมผิด ๆ
6. เป็นนิทานที่ผิดต่อศีลธรรมของคนที่อยู่ร่วมกันในสังคม
7. เป็นนิทานที่ไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

เด็กอายุระหว่าง 6-8 ขวบเป็นวัยที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะชอบนิทานที่ตื่นเต้นผจญภัยเรื่องลึกลับเร้าความสนใจ หรือเรื่องราวที่เกิดจากการจินตนาการที่เกินเลยความเป็นจริง โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเวทมนตร์ นางฟ้า พ่อมดและแม่มด เรื่องราวของการใช้ความคิดปริศนาคำทายอะไรอย่าง ที่ใช้ความคิดง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และรวมถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความจริง (เกริก ยุ้นพันธ์. 2539: 60)

สันหพัฒน์ อรุณธารี (2542: 23) เสนอว่าเรื่องและนิทานต่อไปนี้ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง

1. เป็นเรื่องราวหวาดเสียว น่ากลัวอย่างไม่มีเหตุผล เช่น เรื่องเกี่ยวกับภูตผีปีศาจ

เป็นต้น

2. เรื่องเกี่ยวกับการรักใคร่ การหนีตามกันของหนุ่มสาว
3. เรื่องเกี่ยวกับการพลัดพรากจากพ่อแม่และการถูกทอดทิ้ง
4. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความโหดร้ายทารุณ มีการลงโทษอย่างรุนแรงเกินไป ควรมีการให้อภัยซึ่งกันและกัน
5. เรื่องที่ผู้เล่าไม่ถนัดในการเล่าจะทำให้เด็กมีเจตคติที่ไม่ดีได้

6. เรื่องที่สอหดแทรกศีลธรรมมากเกินไปจนเด็กเบื่อ ดังนั้น การเลือกนิทานให้เหมาะสมกับเด็กอายุ 6-8 ปีนั้น ควรคำนึงถึงวัยของเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนเนื้อเรื่องและลักษณะของหนังสือนิทานจะทำให้ได้นิทานที่เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจและพัฒนาการตามวัยของเด็กได้เป็นอย่างดี ส่วนนิทานที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ไม่สมควรนำมาเล่าให้เด็กฟังเป็นอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า การเลือกนิทานต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจและพัฒนาการตามวัยของเด็ก ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาสาระข้อคิดและคุณธรรมจริยธรรมจากนิทานภาษาที่ใช้ ขนาดรูปเล่ม ภาพประกอบ ความยาว ส่วนนิทานที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ได้แก่ เรื่องหวาดเสียว เรื่องเกี่ยวกับความโหดร้ายทารุณและเรื่องของการพลัดพราก เป็นต้น

7. เทคนิควิธีในการเล่านิทานสำหรับเด็กอายุ 6-8 ปี

ลัดดา นิลละมณี (2527: 248) ได้เสนอวิธีการเล่านิทานไว้ ดังนี้

1. การเริ่มต้นเล่าควรมีวิธีการจูงใจเด็กด้วยวิธีต่าง ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การร้องเพลง การใช้ปริศนาคำทาย การใช้รูปภาพ เป็นต้น

2. ขณะที่เล่าควรให้เด็กมีอิสระทั้งด้านร่างกายและความรู้สึก

3. ผู้เล่าควรมีอารมณ์ร่วม ตามเนื้อเรื่องที่เล่า

4. ควรมีน้ำเสียงที่เล่าตามตัวละคร หรือเหตุการณ์นั้น ๆ ในขณะที่เล่า

5. ควรใช้ภาพหรือท่าทางประกอบการเล่า

6. ควรลำดับเรื่องราวให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนจนเกินไป

7. ควรให้ความสนใจเด็กอย่างทั่วถึง

8. ควรใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเด็ก

9. ไม่ควรเน้นการสั่งสอนมากเกินไปจนเด็กขาดความสนุกสนาน

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 37) เสนอว่า นิทานที่สามารถเล่าได้ดีและมีคุณค่าต้องประกอบด้วยกลวิธีการทางละครหรือการประพันธ์ เพื่อความสนุกสนาน ประกอบทั้งความสามารถของผู้เล่านิทาน ซึ่งต้องใช้ภาษาที่สละสลวยเหมาะสมและคงไว้ซึ่งศิลปะในการเล่า อาจแบ่งขั้นตอนการเล่านิทานได้ 4 อย่าง ได้แก่ การเลือกเรื่องที่จะเล่า การดัดแปลงเนื้อเรื่อง การเตรียมตัวและสถานที่เล่านิทาน

ฉวีวรรณ กิनावงศ์ (2533: 104) กล่าวว่า ivalว่าการเล่านิทานให้ได้ดีนั้นเป็นเรื่องยากพอสมควร ผู้เล่าต้องใช้เทคนิคในการเล่าอย่างมาก เพื่อให้เด็กสนใจ ผู้เล่าต้องมีศิลปะในการเล่า นอกจากนี้ ต้องให้ความรัก ความอดทน ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก บุคลิกภาพและท่าทางของผู้เล่าก็สำคัญ

การเล่านิทานให้ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์นั้น ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจกับนิทานเรื่องที่จะเล่าเสียก่อน

2. เลือกคำที่ง่าย ๆ

3. ใช้บทสนทนาที่ทำให้เด็กตื่นเต้น

4. หลีกเลี่ยงการบรรยายและคำอธิบายที่ไม่จำเป็น
5. ใช้เสียงแบบสนทนากัน ได้แก่ ช้า ชัดเจน มีหนักเบา
6. จับเวลาให้ดี เว้นตามจังหวะตามอารมณ์ของเรื่อง
7. เวลาเล่าให้เป็นกันเอง ให้ความรักความสนทนสมอย่างจริงใจ
8. นิทานที่นำมาเล่าให้ยาวพอ ๆ กับระยะความสนใจของเด็ก ประมาณ 15-20 นาที
9. มีรูปภาพประกอบอาจเป็นหนังสือภาพ หุ่น จะช่วยให้เด็กสนใจยิ่งขึ้น
10. เวลาเล่าอย่าย่อเรื่องให้สั้นจนขาดความสนุกไป
11. จัดบรรยากาศในห้องให้เหมาะสม
12. อย่าแสดงท่าทางประกอบการเล่ามากเกินไป
13. ขณะเล่าอาจให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทานด้วยก็ได้ เช่น แสดงท่าทางตามเนื้อเรื่องแต่ไม่ควรให้บ่อยนัก

14. สายตาของผู้เล่าจะต้องกวาดมองเด็กทุกคน
15. หากมีเด็กพูดหรือถามขัดจังหวะควรบอกให้เด็กรอจนกว่าจะจบเรื่อง
16. หลังจากเล่านิทานจบอาจให้เด็กช่วยกันตั้งชื่อเรื่องก็ได้
17. หลังจากเล่านิทานจบควรเปิดโอกาสให้ถามและวิพากษ์วิจารณ์
18. ถ้านิทานเรื่องยาวผู้เล่าอาจเล่าเป็นตอน ๆ ก็ได้

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 103-106) ผู้เล่านิทานที่มีความสามารถเล่าได้เก่งจะทำให้
นิทานเรื่องที่น่าสนใจมีชีวิตชีวาสนุกสนานเป็นที่หลงใหลติดอกติดใจของเด็ก ๆ ได้ มีวิธีการ
ดังต่อไปนี้

1. ผู้เล่าควรเล่าตามลำดับเหตุการณ์ไม่กระโดดข้ามไปมา
2. มีเทคนิคประกอบการเล่า ดังนี้
 - 2.1 ใช้น้ำเสียงประกอบการเล่า
 - 2.2 ใช้ท่าทางประกอบการเล่า
 - 2.3 ใช้สีหน้าและแววตาประกอบการเล่า
 - 2.4 ใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่า
3. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนี้
 - 3.1 บรรยากาศเงียบสงบ
 - 3.2 ผู้ฟังไม่อยู่ในภาวะหิว ร้อน อยากเข้าห้องน้ำ หรือ่วงนอน
 - 3.3 สถานที่สบาย สะอาด
 - 3.4 ความยาวของนิทานเหมาะสมกับช่วงความสนใจของผู้ฟังแต่ละวัย
4. ควรมีการประเมินผลการเล่านิทาน เพื่อทราบข้อดี ข้อบกพร่องของตัวเองเพื่อทำให้การเล่านิทานครั้งต่อไปสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สิ่งที่น่าสนใจ ดังนี้
 - 4.1 การติดตามเรื่องของผู้ฟัง
 - 4.2 การแสดงความเบื่อหน่าย หรือสนใจเรื่องอื่นของผู้ฟัง

4.3 การมีปฏิริยาตอบสนองมีส่วนร่วมของผู้ฟัง

4.4 เนื้อเรื่องให้ความสนุกสนานและสาระ

4.5 ผู้เล่าใช้ภาษาที่ผู้ฟังเข้าใจ

4.6 การใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานที่เป็นไปโดยราบรื่นตามเนื้อเรื่อง

วิธีการเล่านิทานเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและได้ประโยชน์จากการฟังนิทานอย่างเต็มที่นั้น ผู้เล่าควรเล่านิทานที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทานด้วยตนเองบ้าง เพื่อจูงใจให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว และเป็นพื้นฐานของความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี (เนื่อน้อง สนับสนุน. 2541: 45) และจากแนวคิดของนักการศึกษา ที่เสนอความคิดเห็นเป็นแนวทางได้ว่า เทคนิควิธีการเล่านิทานมีองค์ประกอบ 3 ประการ ประการแรกเป็นการเตรียมตัวในการเล่านิทาน หมายถึง การเตรียมตัวของผู้เล่าตลอดจนการเลือกนิทานและการเลือกใช้สื่อประกอบในการเล่านิทาน ประการที่สอง เป็นการปฏิบัติการเล่านิทาน เริ่มจากการจัดที่นั่งเด็ก การตกลงกฎกติกาก่อนฟังนิทานและการใช้ศิลปะของท่าทางและน้ำเสียงที่น่าสนใจ ส่วนประกอบสุดท้าย เป็นการจัดกิจกรรมหลังการเล่านิทานจบเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือแนวคิดในนิทานนั้น

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (ปราณี ปรีวาที. 2551: 30; อ้างอิงจาก ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. 2540: 45-46) กล่าวว่า ในการเล่านิทานสิ่งที่สำคัญยิ่งคือ การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อมพร้อมให้ตัวของผู้เล่า ผู้ที่เล่าจะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้ครบและสรุปให้จับใจความ ดังนี้

ประโยคแรกที่จะใช้ในการเริ่มเรื่อง ควรหาถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นเต้น จูงใจให้ติดตามเรื่องต่อไป คอยสังเกตความสนใจของผู้ฟังที่มีต่อบทบาทลีลาการเล่า ถ้ารู้สึกว่าการเล่าสูญเสียความสนใจ ควรเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพักแล้วถามปัญหาอะไรเอ่ย ปัญหาเขาวัว หรือปัญหาสนุก ๆ

การจบเรื่องประโยคสุดท้าย จะปิดเรื่องต้องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประโยคแรกที่เริ่มใช้เริ่มเรื่อง ผู้เล่าจะต้องคิดและเตรียมประโยคที่ใช้สำหรับจบเรื่องไว้ก่อน จึงจะเป็นการสรุปจบที่จับใจผู้ฟัง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจ ให้ข้อคิดหรือทิ้งท้ายไว้ให้คิด

กิจกรรมภายหลังการเล่านิทาน สิ่งที่ไม่ควรละเลย หลังจากเล่านิทานจบ ควรมีคำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กตอบ ซึ่งอาจจะเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญ เหตุการณ์ที่สำคัญและข้อคิดที่ได้

การเล่านิทานให้สนุกและเป็นที่ยอมรับของผู้ฟังจะต้องฝึกฝนอบรมจนเป็นทักษะ หรือเกิดจากความสามารถเฉพาะตัวที่มีมาแต่เดิม หากผู้เล่ามีความต้องการเป็นผู้เล่านิทานที่ดี เก่ง มีความสามารถในการจูงใจเด็กที่เป็นผู้ฟัง ควรที่จะศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ทดลองปฏิบัติและเล่านิทานให้เด็กฟังอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ (สัณห์พัฒน์ อรุณธารี. 2542: 25)

สันหัตถ์ อรุณธารี (2542: 30-31) และเกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 68) เสนอว่าการเล่านิทานผู้เล่านิทานจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเลือกเรื่องที่จะใช้เล่า
2. การดัดแปลงเนื้อเรื่องให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง
3. การเตรียมตัวและจัดเตรียมสื่อเล่านิทานของผู้เล่า
4. การเล่านิทาน ผู้เล่าจะต้องเล่าให้ราบรื่นโดยตลอด ด้วยรูปแบบและเทคนิคเฉพาะ

ของผู้เล่าเอง

5. สถานที่และเวลาที่ใช้เล่านิทาน ควรจะต้องพิจารณาเพื่อความเหมาะสม
 6. การติดตามผลการเล่านิทาน โดยผู้เล่าจะต้องสังเกตความพึงพอใจของผู้ฟังด้วย
- สรุปได้ว่า การเล่านิทานเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ผู้เล่าต้องฝึกฝน ฝึกปฏิบัติและหาวิธีการเล่าที่เป็นรูปแบบเฉพาะของตัวเอง จนเกิดเป็นทักษะจะทำให้การเล่านิทานมีชีวิตชีวา เกิดความสนุกสนานและสามารถบรรลุจุดประสงค์ของทั้งสองฝ่าย ซึ่งวิธีการเล่านิทานมีหลักสำคัญ ได้แก่ การเตรียมตัวสำหรับฟังนิทาน การดำเนินเรื่องและการสรุปเรื่อง

8. รูปแบบการเล่านิทาน

รูปแบบการเล่านิทาน หมายถึง วิธีการที่ผู้เล่านิทานจะทำให้นิทานมีศักยภาพในการสร้างเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กนอกจากการเลือกเรื่องที่มีสาระสอดแทรกแนวคิด ความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม การดำเนินเรื่องรวดเร็ว เรื่องสั้น เข้าใจง่ายแล้วผู้เล่านิทานที่ดีต้องมีวิธีเล่าที่ดึงดูดใจผู้ฟังด้วย เด็กไม่ต้องการคนเล่าเก่ง แต่ต้องการคนเล่าที่เข้าถึงความต้องการ ความรู้สึกตามวัยของเขาและการเข้าถึงนิทาน (กัลยา นิมจิตต์. 2545: 15)

พรจันทร์ จันทวิมล (2529: 103-105) กล่าวถึงการเล่านิทานสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่สมบูรณ์ เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวเพื่อให้เด็กสามารถคาดคะเนได้

2. การเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว
3. ตัวละครน้อย มีลักษณะเด่นที่จำได้ง่าย เด็กอาจสมมติตัวแทนได้
4. มีบทสนทนาบ่อย ๆ เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้
5. ใช้ภาษาง่าย ๆ ประโยคสั้น การกล่าวคำซ้ำหรือสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่าย

และรวดเร็ว

6. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครัว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่อง que เด็กสามารถจินตนาการ

ได้

7. ความยาวไม่เกิน 15 นาที

กัลยา ดันติผลาชีวะ (กัลยา นิมจิตต์. 2545: 15-16) รูปแบบการเล่านิทาน แต่ละแบบมีความจำเพาะของประสิทธิภาพการเล่า ผู้เล่าสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม กล่าวคือ

1. การเล่านิทานปากเปล่าเป็นการเล่าที่อาศัยคำพูดและน้ำเสียงไม่ใช่สื่อประกอบการเล่า น้ำเสียงและจังหวะการพูดที่สูงต่ำเร้าใจผู้ฟังตามเนื้อเรื่องซึ่งต้องใช้ศิลปะการพูด การเล่าตามรูปแบบนี้ อาจใช้กับการเล่าที่ต้องการจูงใจให้เด็กทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีสมาธิ การเล่านิทานปากเปล่าอาจให้เด็กเล่าเอง ผู้ใหญ่เล่าบ้างหรือช่วยกันเล่า การเล่านิทานปากเปล่าไม่ควรเล่าเกิน 15 นาที

2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง เป็นการเล่าที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่าด้วยปากเปล่า เด็กสามารถติดตามเรื่องได้และเกิดจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้น ท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็ก ได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกาย หรือการเล่นประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ มีหลายชนิดด้วยกัน อาทิ ภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพยนตร์ เป็นสิ่งจูงใจและสร้างจินตนาการให้เด็กมากโดยเฉพาะภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวไปมา เด็กจะสนุกมากขึ้นในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพ ผู้เล่าจะต้องกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แถบบันทึกเสียงต่าง ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศ ความตื่นเต้น อยากติดตาม นอกจากนี้ อาจใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ด้วยอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟยั้งผู้เล่าอาจจะชักชวนให้เด็ก ๆ ที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่งประกอบการเล่า ซึ่งทำให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกสนานไปด้วย

5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากาก ตัวแสดงในนิทาน หุ่นมือ หุ่นเชิด ตุ๊กตา เป็นต้น อุปกรณ์สามารถทำให้เด็กสนุกและตื่นเต้นไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี สร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ

พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข (2525: 37) ได้เสนอรูปแบบของการเล่านิทาน สรุปได้ดังนี้

1. อ่านจากหนังสือนิทานให้เด็กฟังทั้งเล่ม
2. การเล่าโดยไม่ใช้อุปกรณ์ใด ๆ เลย แต่ใช้น้ำเสียงประกอบการเล่าให้น่าสนใจ
3. ใช้ภาพวาดที่มีความต่อเนื่องกัน ประกอบการเล่าให้เด็กฟัง โดยที่ภาพเหล่านั้นจับม้วนใส่ไว้ในกล่องแล้วหมุนภาพทีละภาพ คล้าย ๆ ฟิล์มภาพยนตร์
4. เล่านิทานโดยใช้การวาดภาพขณะที่เล่าตามเนื้อเรื่องของนิทาน
5. การเล่าโดยใช้ภาพประกอบการเล่า
6. การเล่าโดยแสดงท่าทางประกอบตามตัวละครในเนื้อเรื่อง
7. การเล่าโดยแสดงหุ่นประกอบการเล่น โดยใช้หุ่นตามตัวละครในเนื้อเรื่องที่เล่า อาจจะเป็นหุ่นนิ้วมือ หุ่นกระบอก หุ่นเงา หุ่นมือ เป็นต้น

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 36-55) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเล่านิทาน ดังนี้

1. การเล่านิทานแบบปากเปล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าเรื่องจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมตั้งแต่การเลือกเรื่องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง นิทานปากเปล่าเป็นนิทานที่ดึงดูดและสร้างความสนใจของผู้ฟังด้วย น้ำเสียง แววดา ลีลาและท่าทางประกอบการเล่าของผู้เล่าที่สง่างามและพอเหมาะพอดี

2. นิทานวาดไปเล่าไป เป็นการเล่านิทานที่ผู้ต้องมีประสบการณ์การเล่านิทานแบบปากเปล่าอยู่มากพอสมควร แต่ต้องเพิ่มการวาดรูปในขณะที่เล่าเรื่องราว รูป หรือภาพที่เล่าออกมาอาจสอดคล้องกับเรื่องที่เล่า หรือบางครั้งเมื่อเล่าจบ รูปที่วาดจะไม่สอดคล้องกับเรื่องที่เล่าเลยก็ได้ คือ จะได้ภาพใหม่เกิดขึ้น

3. นิทานที่เล่าโดยใช้สื่ออุปกรณ์ในขณะที่เล่า เป็นนิทานที่ผู้เล่าจะต้องใช้สื่อที่เตรียมมา เพื่อใช้ประกอบการเล่า เช่น การเล่าโดยใช้หนังสือ นิทานหุ่นนิ้วมือ นิทานเชิด นิทานเชือก เป็นต้น หรือขณะเล่าอาจมีดนตรีประกอบจังหวะ เพื่อให้การเล่าสนุกสนานยิ่งขึ้น

9. องค์ประกอบของการเล่านิทาน

ในการเล่านิทานมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ที่จะให้การเล่านิทานเป็นไปตามจุดประสงค์ของการเล่า ได้แก่ ตัวผู้เล่า เนื้อหานิทาน และสื่อประกอบการเล่านิทาน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (ปราณี ปรียวาทิ. 2551: 33-34 อ้างอิงจาก กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541: 14-15) ได้เสนอองค์ประกอบของการเล่านิทานดังต่อไปนี้

1. ตัวผู้เล่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการเล่านิทาน ได้แก่ ตัวผู้เล่า เทคนิควิธีการ ภาษา ท่าทาง ความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการเล่านิทานถือเป็นศิลปะเฉพาะตัวของผู้เล่านิทาน จึงสามารถฝึกฝนได้ ผู้เล่านิทานที่ดีจะต้องมีอารมณ์และสนุกกับการเล่า มีความพร้อมที่จะให้นิทานสนุกสนานสอดคล้องกับสถานการณ์ขณะเล่านิทานได้

2. เนื้อหานิทาน นิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ได้แก่ นิทานที่มีความถูกต้องชัดเจน ภาษาถูกไวยากรณ์ เนื้อหาสั้น ง่าย มีตัวแสดงน้อย เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เกี่ยวกับผู้ปกครอง พี่น้อง เพื่อนเล่นและสัตว์เลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นนิทานที่นำมา หรือผู้เล่าแต่งเองก็ตาม ถ้าเนื้อหาในนิทานมีความสัมพันธ์กับเด็กมาก เด็กจะสนใจมากกว่านิทานใกล้ตัว นิทานที่เด็กฟังและสนใจมาก ตัวอย่างเช่น เด็กไม่ชอบกินผัก ครูใช้นิทานเรื่องหนูน้อยชอบผักให้ฟัง เด็กชอบสัตว์เลี้ยง ครูเล่านิทานสัตว์เลี้ยง เป็นต้น ประการหนึ่งที่สำคัญคือ เนื้อหาในนิทานต้องเป็นบทสนทนา มาก ๆ เพราะเด็กไม่ชอบการเล่าแบบบรรยายความที่มีเนื้อหายาว ๆ ตัวละครมาก ๆ เพราะเด็กยังไม่สามารถถ้อยโยงเรื่องราวที่ซับซ้อนได้

3. สื่อประกอบการเล่านิทาน สื่อประกอบในการเล่านิทานเป็นตัวช่วยขยายความในนิทานให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในรายละเอียดของท่าทางของตัวแสดงและบรรยากาศประกอบการเล่านิทาน ซึ่งสื่ออาจหาได้จากผู้เล่าสร้างขึ้นเอง หรือซื้อจากสื่อสำเร็จรูป

10. สื่อที่ใช้ในการเล่านิทาน

การเล่านิทานมีความสำคัญมากสำหรับเด็ก โดยเฉพาะเรื่องของการเลือกสื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทานทั้งผู้เล่าและผู้ฟัง การเลือกสื่อที่เร้าต่อความสนใจของเด็กจะช่วยให้เด็กเกิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และติดตามเรื่องราวที่ฟังตลอดทั้งเรื่อง การจัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมและ มีการฝึกใช้สื่อมากก่อนการเล่าจะช่วยให้ผู้เล่าเกิดความมั่นใจในการเล่า ราบรื่นและประสบผลดี (กัลยา นิมจิตต์. 2545: 20)

นุชรี ตรีโรจน์วงศ์ (2530: 13-14) มีความคิดเห็นเรื่องสื่อที่ใช้ประกอบการเล่านิทานว่า มีหลายอย่างด้วยกัน ดังนี้

1. การวาดภาพประกอบการเล่านิทาน
2. ใช้หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ
3. ใช้ภาพประกอบ
4. ใช้เพลงประกอบ
5. ใช้นิ้วมือประกอบในการเล่า
6. ใช้สวมหุ่นนิ้วมือ
7. ใช้กระดานสีหรือวัสดุตามธรรมชาติ
8. ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประกอบการเล่านิทาน
9. ใช้คนจริงประกอบการเล่านิทาน

วรรณิ ศิริสุนทร (2532: 83-95) เสนอว่า ผู้เล่านิทานสามารถใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการเล่าได้ เพราะจะช่วยเพิ่มความสนใจและความสนุกสนานให้แก่เด็ก ๆ สื่อมีหลายอย่าง ได้แก่ กระดานขอลูก ภาพแผ่นและภาพพลิก ภาพกระดานกระดก โทรทัศน์จำลอง ตุ๊กตาหลอดด้าย ตัวสัตว์ขาไม้หนีบ หุ่นนิ้วเจาะรู หุ่นนิ้วผ้า หุ่นนิ้วกระดาก หุ่นถูงมือ หุ่นจำลอง หุ่นถูงกระดาก หุ่นเงา หน้ากากแบบคาดเป็นกระบังหน้า ลูกบาศก์ภาพนิทาน ภาพตัดต่อ กระบะทรายเพื่อการเล่า นิทาน กระดานผ้าสาหลี่

ไพพรรณ อินทนิล (2534: 113-148) กล่าวว่า อุปกรณ์ประกอบการเล่านิทานช่วย กระตุ้นผู้ฟังให้เกิดความสนใจในนิทานมากยิ่งขึ้น สื่อที่ใช้ในการเล่านิทานสามารถแยกเป็นประเภท ใหญ่ ๆ ได้แก่

1. รูปภาพ ได้แก่ ภาพประกอบจากหนังสือสำหรับเด็ก ภาพวาด ภาพแปะ การใช้ ภาพวาดติดกระดุม การใช้ภาพจากโฆษณา
2. หุ่นต่าง ๆ ได้แก่ หุ่นเงา หุ่นมือ หุ่นถูงมือ หุ่นถูงกระดาก หุ่นนิ้วมือ หุ่นหน้ากาก หรือหุ่นใส่ตัวคน หุ่นมือเงา หุ่นเชิด หรือหุ่นกระบอก หุ่นชัก
3. ดนตรีประกอบการเล่านิทาน
4. เชือกและสิ่งของต่าง ๆ ประกอบการเล่านิทาน
5. การแสดงท่าทางประกอบการเล่านิทาน

6. การใช้นิ้วมือประดิษฐ์เป็นตัวละคร

7. กระดาษพับเป็นรูปต่าง ๆ

8. การเล่านิทานโดยใช้สื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ตะกร้า ตุ๊กตา เสื้อผ้า ฯลฯ

สื่อที่ใช้ในการเล่านิทานมีหลากหลาย ซึ่งพอจะกล่าวได้ดังนี้ เกริก ยุ้นพันธ์ (2539: 92-93) ได้แก่ การเล่านิทานด้วยหนังสือ การเล่านิทานประกอบหุ่นกระดาษ นิทานหุ่นนิ้วและนิทานหุ่นนิ้วเจาะรู นิทานหุ่นมือ นิทานหุ่นเชิด นิทานหุ่นชัก นิทานหุ่นเงา นิทานเชือก นิทานพับกระดาษ. นิทานตัดกระดาษหรือฉีกกระดาษ นิทานประกอบการปั้น นิทานผ้าเช็ดหน้า นิทานแผ่นป้ายสาส์นิทานหน้ากาก ฯลฯ

สรุปได้ว่า ในการเล่านิทานผู้เล่าควรเตรียมสื่อที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก สีสดใส สวยงาม แข็งแรงทนทาน เป็นวัสดุที่หาง่ายและควรฝึกฝนการใช้สื่อต่าง ๆ จนเกิดความมั่นใจในการเล่า เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและเข้าใจเรื่องราวได้ดี

11. นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

นิทานประกอบคำสอนเป็นวิธีการสอนโดยอ้อม ซึ่งเป็นกลวิธีการสอนของมนุษย์แฝงด้วยคุณธรรม จริยธรรม จะเห็นได้จากนิทานของชาติต่าง ๆ โดยการใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการสอน เพราะนิทานมีความน่าสนใจ ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ฯลฯ ได้ โดยสร้างเรื่องให้แปลกแตกต่าง ทำให้ผู้ฟังไม่รู้สึกรู้ว่าถูกสั่งสอนโดยตรง เป็นการฝึกให้เรียนรู้ที่จะคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการให้อิสระการเรียนรู้โดยไม่จำกัด กระตุ้นให้อยากอ่านนิทานเรื่องอื่น ๆ และช่วยส่งเสริมลักษณะนิสัยรักการอ่าน (นิทานคำสอน. 2552: ออนไลน์)

นิทานคติสอนใจหรือนิทานประเภทคำสอน (Fable) เป็นเรื่องสั้น ๆ ไม่ สมจริง มีเนื้อหาในเชิงสอนใจ ให้แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องทำนองคลองธรรม บางเรื่องสอนโดยวิธีบอกตรง ๆ บางเรื่องให้เป็นแนวเปรียบเทียบเป็นอุทาหรณ์ ในบางแห่งจึงเรียกนิทานประเภทนี้ว่า นิทานอุทาหรณ์บ้าง หรือนิทานสุภาษิตบ้าง ตัวละครในเรื่องอาจจะเป็นคน สัตว์ หรือเทพยดา เป็นตัวดำเนินเรื่อง สมมติว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น เรื่องหนู กัดเหล็ก นิทานอีสป นิทานจากปัญญาตันตระ เป็นต้น (เรไร ไพรวรรณ. 2552: ออนไลน์)

นิทานเฟเบิล (Fable) เป็นวรรณกรรมหรือโคลงกลอนสั้น ๆ ที่แฝงคำสอนหรือบทเรียนทางจริยธรรม หรือทางศาสนา ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับตำนานแฝงคำสอน (Parable) แต่จะแตกต่างกันที่นิทานเฟเบิลจะใช้สัตว์ ต้นไม้ สิ่งของ หรือธรรมชาติเป็นองค์ประกอบของเรื่อง ขณะที่องค์ประกอบของตำนานแฝงคำสอนจะเป็นมนุษย์ (ตำนานแฝงคำสอน. 2552: ออนไลน์)

ลักษณะของนิทานคำสอน (นิทานคำสอน. 2552: ออนไลน์) ประกอบด้วย

- 1 มักเป็นเรื่องที่มีขนาดไม่ยาวนาน
- 2 การดำเนินเรื่องไม่ซับซ้อน
- 3 ตัวละครอาจเป็นคน หรือสัตว์ก็ได้
- 4 ให้ความบันเทิงเป็นหลัก ให้แง่คิดคำสอนเป็นรอง

5 เป็นการอบรมสั่งสอนทางอ้อม

6 แนวคิดมุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ ฯลฯ

ในทางคริสตศาสนา มีการนำหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ หรือพระคัมภีร์ไบเบิล มาเป็นแนวทางในการสอนจริยธรรมแก่เด็กนอกจากคำสอนทางความเชื่อในพระเจ้า

แกนเจล (คลาร์ค; บรูบาเคอร์; และ ชัค. 2001: 459-460; อ้างอิงจาก Gangel. 2000?) ได้สรุปเป้าหมายในการใช้พระคริสตธรรมคัมภีร์สอนเด็ก ดังนี้

1. เพื่อเด็กจะแสดงความรักพระคริสตธรรมคัมภีร์มากขึ้น
2. เพื่อเด็กจะเข้าใจว่าพระคัมภีร์เป็นพื้นฐานความเชื่อของคริสเตียน และสิทธิอำนาจสูงสุดสำหรับความเชื่อและการกระทำ
3. เพื่อเด็กจะเข้าใจว่าจะนำความจริงจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อเด็กจะเข้าใจถึงต้นฉบับของพระคริสตธรรมคัมภีร์ รวมถึงการรวบรวมและการเก็บรักษา
5. เพื่อเด็กจะเข้าใจเนื้อหาพระคริสตธรรมคัมภีร์ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์

6. เพื่อเด็กจะจดจำข้อพระคัมภีร์ ซึ่งคล๊าค (คลาร์ค; บรูบาเคอร์; และ ชัค. 2001: 468; อ้างอิงจาก Clark. 2000?) แนะนำว่ามีเหตุผลหลายอย่างในการให้เด็กท่องจำข้อพระคัมภีร์ เพราะพระเจ้าไม่ได้ทรงใช้พระคำของพระองค์ให้เราสำนึกบาปเท่านั้น แต่ยังทรงใช้เพื่อนำเราให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องและบริสุทธิ์

พระคริสตธรรมคัมภีร์ หรือพระคัมภีร์ช่วยให้รู้วิธีดำเนินชีวิตของคริสเตียน และให้แนวทางในการตัดสินใจเรื่องชีวิตประจำวันแก่เรา ดังในพระธรรมตอนหนึ่งกล่าวว่า “พระคัมภีร์ทุกตอนได้รับการดลใจจากพระเจ้าและเป็นประโยชน์ในการสอน การตักเตือนว่ากล่าว การปรับปรุงแก้ไขคนให้ดี และการอบรมในทางธรรม เพื่อคนของพระเจ้าจะพร้อมที่จะกระทำการดีทุกอย่าง” 2 ทิโมธี บทที่ 3 ข้อที่ 16-17

นอกจากนี้ ปีม (คลาร์ค; บรูบาเคอร์; และ ชัค. 2001: 633; อ้างอิงจาก Beam. ม.ป.ป.) กล่าวว่า การเล่าเรื่องราวในพระคัมภีร์จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับความยินดี และความผิดพลาดที่มีอยู่ในความสัมพันธ์ของมนุษย์ ความรู้ในพระวจนะของพระเจ้าสามารถนำพวกเขาให้เป็นที่พอพระทัยของพระเจ้า เป็นที่พอใจของมนุษย์และแม้กระทั่งศัตรูมากยิ่งขึ้น เมื่อเด็กได้ยินได้ฟังก็จะมีโอกาสที่จะเลียนแบบและพัฒนาท่าทีในการดำเนินชีวิตที่อ่อนสุภาพและชอบธรรม เรื่องความรอด ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ ความเข้าใจและการยอมรับผู้อื่นก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเด็กทุกคน

ประวัติโรงเรียนสัจจพิทยา

ประวัติโรงเรียนสัจจพิทยา มีดังนี้ (โรงเรียนสัจจพิทยา. 2007: 1-2)

ปี พ.ศ. 2461 (ค.ศ. 1918) ได้มีนักธุรกิจชาวแคว้นกวางตุ้งกลุ่มหนึ่ง มีความประสงค์ที่จะให้มีโรงเรียนคริสเตียนสอนภาษาแคว้นกวางตุ้งสำหรับเด็กจีนในกรุงเทพฯ ขึ้น จึงได้ปรึกษาและขอความช่วยเหลือจากศาสตราจารย์ อาร์ โอ แฟรงคลิน (Rev. R.O. Franklin) ซึ่งเป็นมิชชันนารีและเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนในขณะนั้น และศาสตราจารย์ เกรแฮม ฟูลเลอร์ (Rev. Graham Fuller) ซึ่งเป็นมิชชันนารีทำงานกับคนจีนในประเทศไทยในเวลานั้นอีกท่านหนึ่ง ในที่สุดก็ได้ตกลงซื้อที่ดิน และเปิดโรงเรียนจีนกวางตุ้งชายขึ้น และได้กลายเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย

ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2462 (ค.ศ. 1919) นักธุรกิจกลุ่มเดิมนี้ได้ตั้งกรรมการอำนวยการโรงเรียนขึ้น แล้วได้เปิดโรงเรียนจีนกวางตุ้งสำหรับนักเรียนหญิงโดยเฉพาะ ชื่อโรงเรียนฉุนจันซี้หลับ มี 4 ห้องเรียน อยู่ในสถานที่ซึ่งเป็นบ้านของศาสตราจารย์ เกรแฮม ฟูลเลอร์ ในเวลานั้น ซึ่งสถานที่นี้เคยเป็นโรงพิมพ์แรกของ ดร.แดน บีช บรัดเลย์ (Dr. Dan Beach Bradley) ซึ่งได้นำแท่นพิมพ์ภาษาไทยเข้ามาในประเทศไทย สถานที่นี้ก็คือสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนสัจจพิทยา ในปัจจุบันคือเลขที่ 274 ถนนสาทรเหนือ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ โดยมี ศาสตราจารย์ เกรแฮม ฟูลเลอร์ เป็นผู้จัดการ และมี นางโฮห์ ซึง (Mrs. Hoh Seung) เป็นครูใหญ่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) นายเอ จี ซีเกล (Mr. A G Seagle) มารับตำแหน่งเป็นเจ้าของ และนางเจเน็ต ซีเกล (Mrs. Janet Seagle) เป็นผู้จัดการโรงเรียนนี้

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โรงเรียนจีนได้ปิดหมดทุกโรงเรียน จึงได้มีโรงเรียนไทยแห่งหนึ่งมาใช้สถานที่ของโรงเรียน ขณะนั้นได้มีลูกกระเบิดตกใกล้ ๆ บริเวณโรงเรียนทำให้ไฟไหม้บริเวณโรงเรียนตลอดจนตัวอาคาร อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ถูกทำลายหมด เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลงแล้ว นายเอ จี ซีเกล และนางเจเน็ต ซีเกล ได้เดินทางกลับมายังประเทศไทยอีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) คริสตจักร (จีนกวางตุ้ง) สาทร ได้เชิญให้ศาสตราจารย์ เอ จี ซีเกล กลับมาเป็นศาสตราจารย์คริสตจักรสาทร และเป็นเจ้าของโรงเรียนฉุนจันซี้หลับเช่นเดิม และขอให้นางเจเน็ต ซีเกล เป็นผู้จัดการโรงเรียน เนื่องจากเวลานั้นจะต้องปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ ในการเรียนอย่างมาก แต่ด้วยความพยายามของท่านทั้งสองและจากสมาชิกคริสตจักรสาทรจึงได้ทำการรื้ออาคารสถานที่ที่เก่าแก่เกือบหมด แล้วสร้างขึ้นใหม่ โดยใช้เงิน 285,000 บาท และปรับปรุงโรงรถเป็นอาคาร 2 ชั้น อีกหลังหนึ่ง ได้สร้างเรือนไม้ชั้นเดียวเป็นห้องพักครู ในที่สุดโรงเรียนฉุนจันซี้หลับจึงได้เปิดทำการสอนอีกครั้งหนึ่งในวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) เป็นโรงเรียนสอนภาษาไทยและภาษาจีน รับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 ถึงชั้นประถมปีที่ 4 และเนื่องจากโรงเรียนนี้ยังไม่ชื่อภาษาไทย มีแต่ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ (The Loyal School) ดังนั้น ในวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954) จึงได้ตั้งชื่อภาษาไทยขึ้นเป็นทางการว่าโรงเรียนสัจจศึกษา และได้เริ่มมีตราประจำโรงเรียนตั้งแต่นั้นมา ต่อมาโรงเรียนได้มี

นักเรียนเพิ่มขึ้นมากมีถึง 20 ห้องเรียน ในพ.ศ. 2500 (ค.ศ. 1957) จึงได้สร้างเรือนไม้ 4 ห้องขึ้นอีกหลังหนึ่ง

เนื่องจากในเวลานั้นโรงเรียนที่ทำการสอนชั้นมัธยมยังมีไม่พอสำหรับความต้องการของนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรชั้นประถมศึกษาแล้ว หาที่เรียนยาก คริสตจักรสาทรจึงมีความเห็นว่าควรเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาภาษาไทยขึ้นอีกโรงหนึ่ง เพราะโรงเรียนสัจจศึกษาเป็นโรงเรียนที่สอนภาษาจีน เปิดชั้นระดับมัธยมไม่ได้จึงได้เปิดโรงเรียนมัธยมชายสอนตามหลักสูตรภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ ชื่อโรงเรียนสัจจพิทยา ขึ้นด้านหลังของคริสตจักรสาทร เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2498 (ค.ศ. 1955) โดยใช้ชั้นล่างของบ้านศิษยาภิบาลซึ่งเป็นห้องนมัสการเป็นห้องเรียน และได้สร้างเรือนไม้ชั้นเดียวเป็นห้องเรียนและห้องพักครู ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) ได้รับเงินจาก Board of Foreign Mission เป็นเงิน 25,000 เหรียญอเมริกา (521,000 บาท) จึงได้สร้างตึกขึ้นใหม่อีกหลังหนึ่ง มี 8 ห้องเรียน ตึกใหม่นี้ก็คือตึกซีเกลฮอลล์ในปัจจุบัน และได้มีผู้บริจาคเงินภายในประเทศเพื่อซื้ออุปกรณ์การสอนโต๊ะและเก้าอี้เรียน และในปี พ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1958) ได้รับนักเรียนหญิงเข้ามาเป็นนักเรียนและได้เปลี่ยนจากโรงเรียนชายเป็นโรงเรียนสหศึกษา

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม ในปี 1986 ได้รวมโรงเรียนสัจจศึกษาเข้ากับโรงเรียนสัจจพิทยา และเพิ่มการสอนในระดับอนุบาล 1-3 ในปี 1988 ต่อมาในปี 1992 ได้ยุบชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เปิดทำการสอนระดับอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนสัจจพิทยาภายใต้การดูแลของพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยจัดการศึกษาตามปรัชญาโรงเรียน “การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิต” หมายถึง กิจกรรมและการดำเนินการโดยกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบเพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพทั้งด้านสติปัญญา จริยธรรม มีค่านิยมที่ถูกต้อง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะเป็นผู้ใฝ่ความรู้อย่างต่อเนื่อง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เยาวชนที่เข้ามาศึกษาในโรงเรียนจะเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตสมบูรณ์แบบตามอย่างองค์พระเยซูคริสต์ ซึ่งจำเริญขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสติปัญญา สามารถดำเนินชีวิตด้วยหลักของความจริงแห่งคุณธรรมที่อยู่ในจิตใจของตนเองและมีชีวิตที่เป็นแบบอย่างได้ ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนสัจจพิทยา ที่มีจัดการศึกษาบนพื้นฐานของหลักคริสตศาสนาเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม ห่วงไกลยาเสพติด มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำ รู้จักใช้ทรัพยากร และรู้คุณค่าของภูมิปัญญาไทย รักษาวัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิมของไทย รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้อง เป็นผู้ใฝ่เรียน สามารถอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์และสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาสากลได้ มีทักษะในการทำงาน การจัดการ มีเจตคติที่ดีและมีเหตุมีผล อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพกายใจดี รักการออกกำลังกาย มีสุนทรีย์ที่ดีในการบริโภค มีความรักชาติ ความเป็นไทยและปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในต่างประเทศ

คลอร์ และเบรย์ (Clore; & Bray. 1978: 156) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็กโดยใช้หุ่นจำลองและการแสดงบทบาทสมมติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 62 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง โดยให้นักเรียนแสดงอุปนิสัยท่าทางให้เหมือนกับตัวละครในนิทานนั้น เมื่อเรียนจบแล้ววัดทัศนคติทันที ผลปรากฏว่าการวัดทัศนคติของเด็กชายทั้งสองโรงเรียนมีความมั่นคง เด็กชายที่เคยล่าสัตว์ก็เลิกล่าสัตว์โดยแน่นอน ผลการศึกษครั้งนี้แสดงว่า นิทานมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติที่มั่นคงของเด็ก

ซูลส์ (Schulze. 1987: 43-A) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและวิธีสอนที่มีต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนอนุบาลและนักเรียนเกรด 2 โรงเรียนในเมืองเบนติมอร์ โดยมีนักเรียนกลุ่มละ 60 คน รวม 120 คน โดยใช้วิธีการศึกษา 4 วิธี คือ วิธีที่ 1 ให้เพื่อนเป็นตัวแทนและครูอธิบายตามตัวแบบ วิธีที่ 2 ใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแทนและครูอธิบายตามตัวแบบ วิธีที่ 3 ให้เพื่อนแสดงแบบและครูสอนโดยตรง วิธีที่ 4 ใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแทนและครูสอนโดยตรง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ครูสอนโดยตรงมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่ครูอธิบายตามตัวแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและนักเรียนกลุ่มที่ใช้หุ่นเชิดมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ให้เพื่อนแสดงแบบอย่าง

ดิกสัน; และซอลท์ (Dixon; & Salt. 1997: 367-379) ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่ม ในจำนวน 3 กลุ่ม ที่ได้รับการเล่านิทานให้ฟัง โดยแต่ละกลุ่มหลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนา หรือพาไปศึกษานอกสถานที่ หรือแสดงเลียนแบบตัวละคร และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า ในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด แสดงว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ชอบ หรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ และยังพบว่า เนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องไกลชีวิตของเด็ก

ฮาร์วี (Harvey. 2002: 1252-A) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการใช้หนังสือนิทานที่บันทึกเสียงไว้ ที่มีต่อการรู้และการแสดงออกเสียงคำศัพท์ของเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 80 คน จากโรงเรียนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนในซานเมือง ในเขตเมืองชั้นใน และจากโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เด็กที่อยู่ในกลุ่มทดลองมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นและที่แสดงออกอย่างมีนัยสำคัญ เด็กที่ทำคะแนนได้ต่ำที่สุดในระหว่างการทดสอบก่อนเรียน ครั้งแรกมีประสบการณ์ที่ได้ประโยชน์มากที่สุด หลังการทดลอง ถึงแม้ว่าความถี่ที่กลุ่มทดลองได้ฟังนิทานที่บ้านก็เสียง จะมีความสัมพันธ์กับจำนวนคำศัพท์ที่รับรู้เพิ่มขึ้น แต่ไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าวเกี่ยวกับการพัฒนาคำศัพท์ที่แสดงออก และผู้ปกครองของเด็กในกลุ่มทดลองรายงานว่าเด็กของตนมีความสุขในการฟังนิทานที่บ้านก็เสียงอย่างมาก จากการศึกษาที่มีข้อสรุป 2 ประการ คือ การฟังนิทานในเทป

บันทึกเสียงของเด็กโดยอิสระ สามารถเพิ่มคำศัพท์ที่รับรู้และที่แสดงออกของเด็กก่อนวัยเรียนได้ และยังคงเน้นคำศัพท์เบื้องต้นของเด็กต่ำ ประโยชน์ที่ได้รับหลังการทดลองก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น

ยุน (Yun. 2003: 3850-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีการสอนแบบโครงการ การศึกษาใช้การสังเกตเด็กวัย 4-6 ปี จำนวน 25 คน โดยสังเกตสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ตลอดภาคเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กทำโครงการกลุ่ม และใช้การสัมภาษณ์ครูและเด็กทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผลการศึกษาพบว่า บริบทของการมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กสอดคล้องกันในด้านการประชุมชั้นเรียน งานกลุ่มของแต่ละบุคคล และงานกลุ่มที่ปฏิบัติโดยร่วมมือกัน แต่งานกลุ่มที่ปฏิบัติโดยร่วมมือกันพบว่าเป็นที่นิยมมากที่สุด สำหรับจริยศึกษาที่เห็นได้ชัดเจน ส่วนจริยธรรมแบบควบคู่กันไปของงานกลุ่มแบบร่วมมือกันปฏิบัตินั้นรวมอยู่ในจริยธรรมแบบเสริมกันในงานกลุ่มของรายบุคคลกับจริยธรรมแบบสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อยในการประชุมทั้งชั้น งานกลุ่มแบบร่วมมือกันปฏิบัตินั้น องค์ประกอบของบริบททางจริยธรรมรวมกันซึ่งได้แก่ ความสนใจส่วนบุคคล งานที่กระตือรือร้น และผลสัมฤทธิ์ของงานร่วมกันมากกว่างานกลุ่มของรายบุคคลหรือการประชุมชั้นเรียน การสอนแบบโครงการนี้เหมาะกับเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น และการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่มีความหมายอาจจะทำให้เป็นสากลได้ตลอดชีวิตการเรียนในโรงเรียน

2. งานวิจัยในประเทศ

สุขสมร ประพัฒน์ทอง (2521: 68) ได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 อายุ 7-10 ปี โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 80 คน โดยการเล่านิทานที่มีเนื้อเรื่องกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กให้ฟังจำนวน 10 เรื่อง เป็นเวลา 3 วัน วันละ 3-4 เรื่อง ให้ฟังนิทานครั้งละ 5 คน การเล่านิทานผู้วิจัยเล่าเอง และมีผู้เล่าอื่นอีก 3 คน รวมเป็น 4 คน วิธีการเล่านิทานผู้เล่าจะทำท่าทางสัมผัสเสียงประกอบการเล่า มีการแสดงรูปภาพประกอบและมีการให้เด็กได้แสดงท่าทางในนิทาน (Role-play) แต่ละเรื่องด้วย แล้ววัดพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กโดยให้เล่นเกมที่ยาก 3 ชั้น ผลการทดลองพบว่า เด็กที่ได้ฟังนิทานที่มีตัวแบบ มีความเพียรพยายามฟันฝ่าอุปสรรคจนบรรลุความสำเร็จ จะมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ฟังนิทานไม่มีคุณค่า และพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็วมีพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองช้า

จันทร์เพ็ญ สุภาพผล (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเล่านิทานก่อนนอนกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนนอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนนอนมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนนอนแบบปกติ

ไพรัตน์ อยู่สมบูรณ์ (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและนิสัยรักการอ่านในเด็กก่อนวัยเรียนโดยการเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องก่อนนอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนด้วยวิธีเล่า 3 แบบ และลักษณะผู้เล่า 3 แบบ ตลอดจนหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีเล่าและลักษณะผู้เล่าที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา นอกจากนั้นยังเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีเล่า 3 แบบ และลักษณะผู้เล่า 3 แบบ ตลอดจนหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเล่าและลักษณะผู้เล่าที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 อายุ 4 – 5 ปี จำนวน 108 คน จากโรงเรียนกันตตะบุตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีเล่าจบเรื่องและเล่าไม่จบเรื่องมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานก่อนนอน
2. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีเล่าไม่จบเรื่องและที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีเล่าจบเรื่องมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาไม่แตกต่างกัน
3. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยแม่เป็นผู้เล่า ครูเป็นผู้เล่า และแม่และครูเป็นผู้เล่า มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาไม่แตกต่างกัน
4. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้เล่า กับวิธีการเล่านิทานก่อนนอนที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาของเด็กก่อนวัยเรียน
5. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีเล่าจบเรื่องและเล่าไม่จบเรื่องมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ไม่ได้ฟังนิทานก่อนนอน
6. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีการเล่าไม่จบเรื่อง มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีเล่าจบเรื่อง
7. เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยแม่เป็นผู้เล่า ครูเป็นผู้เล่าและแม่และครูเป็นผู้เล่า มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
8. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้เล่า กับวิธีการเล่านิทานก่อนนอนที่มีต่อนิสัยรักการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน

เจริญศรี บุญสว่าง (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กในการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนที่ใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กมีระดับความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านักเรียนที่เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อินทิรา รุมาส (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้กิจกรรมเล่านิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 14 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนบ้านหัวฝาย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมเล่านิทานในการพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีจำนวน 12 แผน ใช้เวลาสอน แผนละ 60 นาที แต่ละแผนมีความเหมาะสม นักเรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมแสดงคุณลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรมได้

2. หลังจากจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมเล่านิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 แล้วนักเรียนมีพฤติกรรมแสดงคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความมีวินัย ด้านความภาคภูมิใจความเป็นคนไทย และด้านความรักและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นิรมล ผลพิช (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสอนคติธรรมที่มีต่อจริยธรรมด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นของเด็กปฐมวัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมที่บ้านและที่โรงเรียนด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสอนคติธรรม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่บ้านด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสอนคติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่โรงเรียนด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นสูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสอนคติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราณี ปรียวาที (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและติดตามผล การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัย โดยการเล่านิทานและการติดตามผล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชาย – หญิง อายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบุรารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานและติดตามผล มีการพัฒนาจริยธรรม หลังการจัดกิจกรรมเล่านิทานอยู่ในระดับดีมาก แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า จริยธรรมเป็นมาตรฐานความประพฤติของคนในสังคม เป็นหลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผน โดยปลูกฝังจริยธรรมจากวัยเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการจัดเป็นวัยเด็กตอนกลาง (อายุ 6-10 ปี) ตามหลักทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่าวัยเด็ก 6-12 ปี มีพัฒนาการไปสู่ขั้นรู้จักนามธรรม เริ่มคิดอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่ไม่มีตัวตน และเป็นวัยที่ออกสู่สังคมภายนอก การจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจริยธรรมให้แก่เด็ก โดยเฉพาะกิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม ประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ เพราะนิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ของเด็ก เข้าถึงจิตใจของเด็กได้ดี ทำให้เด็กจดจำได้นาน ซึ่งจากงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศพบว่า การใช้กิจกรรมการเล่านิทานให้กับเด็กนั้น เป็นเครื่องมือที่ดีในการปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมเด็กให้ดีขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์มาใช้ เพื่อการพัฒนาจริยธรรมในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเน้นจริยธรรมด้านการพูดไม่โกหก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์และการให้อภัย ผลการวิจัยที่ได้รับจะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพื่อจะเป็นการวางรากฐานที่ดีต่อไปในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียน ชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 7-8 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสัจจพิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 274 ถนนสาทรเหนือ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 43 คน (ฝ่ายทะเบียนและวัดผลการศึกษา ปีการศึกษา 2552)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียน ชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 7-8 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนสัจจพิทยา ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนา ไปทดสอบกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. นำคะแนนมาจัดเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก เรียงลำดับและคัดเลือกเด็กที่คะแนนน้อยที่สุดไปยังคะแนนมากที่สุด จัดกลุ่มแบบสลับคะแนนแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี 4 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการพูดไม่โกหก
 - 1.2 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - 1.3 ด้านความซื่อสัตย์

1.4 ด้านการให้อภัย

2. โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 1

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาและเครื่องมือวัดจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา เช่น งานวิจัยของ ประพนธ์ พูลสวัสดิ์ (2531) งานวิจัยของ รัตนา บำรุงญาติ (2532) งานวิจัยของ สุเชษฐ์ คำขุนารถ (2533) งานวิจัยของ สุวรรณ วชิรปราการสกุล (2533) งานวิจัยของ สุกานดา กัสมัง (2546) งานวิจัยของ สามารถ กลางบุญเรือง (2547) งานวิจัยของ รติรส ก้อนเงิน (2551) งานวิจัยของ ปัญญา ประดิษฐธรรม (2552) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. สร้างแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ และมีคำตอบที่เป็นรูปภาพให้เลือก 3 คำตอบ แล้วเลือกตอบเพียงข้อเดียว โดยให้คะแนนคำตอบที่เหมาะสมได้ 1 คะแนน และคำตอบที่ไม่เหมาะสมได้ 0 คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการพูดไม่โกหก	5	ข้อ
2.2 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	5	ข้อ
2.3 ด้านความซื่อสัตย์	5	ข้อ
2.4 ด้านการให้อภัย	5	ข้อ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือชิ้นที่ 1

1. นำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้สำนวนและภาษา

2. นำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการหาค่าความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน (IOC : Index of item objective congruence) ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า 0.5 (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526: 86) ในแบบทดสอบนี้ซึ่งมีค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.67 – 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นด้านการพูดไม่โกหก เท่ากับ 0.80 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการให้อภัย เท่ากับ 0.86

3. นำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ แล้วนำผลมาวิเคราะห์และหาค่าความ

เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson method) KR-20 ด้านการพูดไม่โกหก เท่ากับ 0.78 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เท่ากับ 0.80 ด้านความซื่อสัตย์ เท่ากับ 0.85 และด้านการให้อภัย เท่ากับ 0.86

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2

1. โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ มีลำดับในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่านิทานให้เหมาะสมกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.2 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การพูดไม่โกหก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์และการให้อภัย

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 2

1. นำแผนการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความถูกต้องของการใช้สำนวนและภาษา

2. นำแผนการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (Content validity)

3. นำแผนการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการดำเนินการเครื่องมือวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) โดยการใช้แบบแผนการทดลองแบบจัดกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง Matching control group pretest-posttest design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลอง Matching control group pretest-posttest design

กลุ่ม	สอบก่อน (Pretest)	ทดลอง	สอบหลัง (Posttest)
RE	T1E	X	T2E
RC	T1C	~	T2C

ความหมายของสัญลักษณ์

RE	แทน	กลุ่มทดลอง
RC	แทน	กลุ่มควบคุม
T1E	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ของกลุ่มทดลอง
T1C	แทน	การทดสอบก่อนของกลุ่มควบคุม
T2E	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลอง
T2C	แทน	การทดสอบหลังของกลุ่มควบคุม
X	แทน	การจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
~	แทน	การเรียนรู้ศึกษาตามปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ทำการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 50 นาที รวม 16 วัน มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน
สัจจพิทยาในการทำวิจัย
2. พบครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ห้องที่ทำการทดลองเพื่อ
ชี้แจงรูปแบบงานวิจัยและขอความร่วมมือ
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบ Matching control group pretest-posttest
design โดยแบ่งระยะการทดลองดังนี้
 - 3.1 ระยะก่อนทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ทำแบบทดสอบการพัฒนาจริยธรรม และนำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน และเก็บคะแนน
ก่อนการทดลอง (Pretest)
 - 3.2 ระยะทดลอง ดำเนินตามโปรแกรมการจัดกิจกรรมการเล่นประกอบ
คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตามรายการที่กำหนด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 กำหนดการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ครั้งที่	นิทานเรื่อง	จุดประสงค์	คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
1	แมนเดลคนชื้อกับ แกะของพระราชา	การพูดไม่โกหก	จงเลิกพูดมุสาเสีย และจงพูดความจริงต่อกัน
2	ลูกหมีโกหก	การพูดไม่โกหก	ริมฝีปากจะไม่พูดความเท็จ ลิ้นจะไม่เปล่งคำหลอกลวง
3	เด็กเลี้ยงแกะ	การพูดไม่โกหก	อย่าพูดมุสาต่อกัน
4	กระตู่ร้อง	การพูดไม่โกหก	จริงก็ว่าจริง ไม่ก็ว่าไม่ พูดแต่เพียงนี้ก็พอ
5	น้ำใจไมตรี	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	การให้เป็นเหตุให้มีความสุข ยิ่งกว่าการรับ
6	ต๊อดแตกแบ่งปัน ให้ทุกคน	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	จงเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เห็นแก่ตัว
7	ชาวสะมาเรียใจดี	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	บุคคลที่ใจกว้างขวางย่อมได้รับ ความมั่งคั่ง
8	แมวมิวผู้กล้าหาญ	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	ท่านจงมีน้ำใจต่อกัน
9	ลูกชายทั้งเก้า	ความซื่อสัตย์	คนที่สัตย์ซื่อในของเล็กน้อย จะสัตย์ซื่อในของมากด้วย
10	เด็ก ๆ กับกระเป๋เงิน ที่หายไป	ความซื่อสัตย์	คนที่ซื่อสัตย์จะได้รับพรมากมาย
11	ความดี	ความซื่อสัตย์	จงรักกันด้วยการกระทำ และด้วยความจริง
12	ความซื่อสัตย์ ของลินคอล์น	ความซื่อสัตย์	คนที่ซื่อสัตย์จะได้รับพรมากมาย
13	ผีเสื้อคริสตัล	การให้อภัย	จงเมตตาต่อกัน มีใจเอ็นดูต่อกัน และอภัยโทษแก่กัน
14	เซอรีทะเลาะกับเจนนี	การให้อภัย	จงยกโทษให้เขาและเขาจะยกโทษ ให้ท่าน

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	นิทานเรื่อง	จุดประสงค์	คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
15	บุตรหลงทาง	การให้อภัย	จงเมตตาต่อกัน มีใจเอ็นดูต่อกัน และอภัยโทษแก่กัน
16	เธอจะยกโทษให้ฉันไหม	การให้อภัย	จงยกโทษให้เขาและเขาจะยกโทษให้ท่าน

3.3 ระยะเวลาหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบการพัฒนาจริยธรรมชุดเดิมที่ใช้ก่อนการทดลอง และนำแบบทดสอบทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การจัดกระทำข้อมูล

1. การศึกษาผลการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
2. การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังจากการเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
3. การเปรียบเทียบคะแนนความต่างของการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินจริยธรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการโดยผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรม

3.1 การพัฒนาจริยธรรมโดยรวมมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน เกณฑ์การวิเคราะห์ แบ่งเป็น 4 ช่วง ดังนี้ (ปราชญ์ ปรียวาทิ. 2551: 49)

คะแนนระหว่าง 15.01 - 20.00 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับดีมาก

คะแนนระหว่าง 10.01 - 15.00 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับดี

คะแนนระหว่าง 05.01 - 10.00 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับพอใช้

คะแนนระหว่าง 00.00 - 05.00 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับต้องปรับปรุง

3.2 การพัฒนาจริยธรรมจำแนกรายด้าน มี 4 ด้าน โดยเฉลี่ยแต่ละด้านมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน เกณฑ์การวิเคราะห์แบ่งเป็น 4 ช่วง ดังนี้ (ปราชญ์ ปรียวาทิ. 2551: 50)

คะแนนระหว่าง 3.76 - 5.00 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับดีมาก

คะแนนระหว่าง 2.51 - 3.75 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับดี

คะแนนระหว่าง 1.26 - 2.50 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับพอใช้

คะแนนระหว่าง 0.00 - 1.25 หมายถึง มีการพัฒนาจริยธรรมในระดับต้องปรับปรุง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

4.1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

4.1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

4.2.1 เปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังจากการเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่น ทานประกอบคำสอนในคริสต์ธรรมคัมภีร์ โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - Dependent sample) (ยุทธ ไกยวรรณ. 2546: 160)

4.2.2 เปรียบเทียบผลต่างของการพัฒนาจริยธรรมระหว่างเด็กนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่น ทานประกอบคำสอนในคริสต์ธรรมคัมภีร์ กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษา โดยการสอนตามปกติ โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t - Independent sample) (ยุทธ ไกยวรรณ. 2546: 153)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
K	แทน	คะแนนรวมรายด้าน
RC	แทน	กลุ่มควบคุม หรือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
RE	แทน	กลุ่มทดลอง หรือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Average)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (t – distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (Probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการทดลองการพัฒนาจริยธรรม กลุ่มควบคุม (RC)
2. ผลการทดลองการพัฒนาจริยธรรม กลุ่มทดลอง (RE)
3. การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มควบคุม (RC) ก่อนและหลังการทดลอง

4. การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มทดลอง (RE) ก่อนและหลังการทดลอง

5. การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มควบคุม (RC) กับกลุ่มทดลอง (RE) หลังการทดลอง

ดังแสดงในตาราง 3 – 8 ตามลำดับ

ตาราง 3 ผลการทดลองการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุม

การพัฒนาจริยธรรม	n	K	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพูดไม่โกหก	15	5	3.00	0.65	ดี	3.60	0.74	ดี
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	15	5	3.60	0.63	ดี	3.73	0.46	ดี
3. ความซื่อสัตย์	15	5	3.33	0.72	ดี	3.33	1.05	ดี
4. การให้อภัย	15	5	2.47	0.92	พอใช้	3.60	0.63	ดี
รวม 4 ด้าน	15	20	12.40	1.12	ดี	14.27	1.62	ดี

จากตาราง 3 พบว่า

กลุ่มควบคุมมีการพัฒนาจริยธรรมก่อนการทดลอง โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 12.40$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.65, $\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.63, $\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.72 ตามลำดับ) ส่วนด้านการให้อภัยอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.47$, S.D. = 0.92)

หลังการทดลองพบว่าการพัฒนาจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 14.27$, S.D. = 1.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านการให้อภัย อยู่ในระดับดีทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.74, $\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.46, $\bar{X} = 3.33$, S.D. = 1.05, $\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.63 ตามลำดับ)

ตาราง 4 ผลการทดลองการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง

การพัฒนาจริยธรรม	n	K	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพูดไม่โกหก	15	5	3.20	0.68	ดี	4.87	0.35	ดีมาก
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	15	5	3.73	0.70	ดี	4.93	0.26	ดีมาก
3. ความซื่อสัตย์	15	5	3.13	0.74	ดี	5.00	0.00	ดีมาก
4. การให้อภัย	15	5	2.20	1.21	พอใช้	5.00	0.00	ดีมาก
รวม 4 ด้าน	15	20	12.13	1.30	ดี	19.80	0.41	ดีมาก

จากตาราง 4 พบว่า

กลุ่มทดลองมีการพัฒนาจริยธรรมก่อนการทดลอง โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 12.13$, S.D. = 1.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.68, $\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.70 และ $\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.74 ตามลำดับ) ส่วนด้านการให้อภัยอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.20$, S.D. = 1.21)

หลังการทดลองพบว่าการพัฒนาจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 19.80$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านการให้อภัย อยู่ในระดับดีมากทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.35, $\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.26, $\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00, $\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00 ตามลำดับ)

ตาราง 5 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

การพัฒนาจริยธรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพูดไม่โกหก	3.00	0.65	3.60	0.74	- 2.806	0.014*
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.60	0.63	3.73	0.46	- 0.695	0.499
3. ความซื่อสัตย์	3.33	0.72	3.33	1.05	0.000	1.000
4. การให้อภัย	2.47	0.92	3.60	0.63	- 3.371	0.005*
โดยรวม	12.40	1.12	14.27	1.62	- 4.802	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า

กลุ่มควบคุมมีการพัฒนาจริยธรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการพูดไม่โกหกและด้านการให้อภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการทดลอง

การพัฒนาจริยธรรม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพูดไม่โกหก	3.20	0.68	4.87	0.35	- 7.906	0.000*
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.73	0.70	4.93	0.26	- 6.000	0.000*
3. ความซื่อสัตย์	3.13	0.74	5.00	0.00	- 9.727	0.000*
4. การให้อภัย	2.20	1.21	5.00	0.00	- 8.894	0.000*
โดยรวม	12.13	1.30	19.80	0.41	- 26.685	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า
กลุ่มทดลองมีการพัฒนาจริยธรรม โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุมกับ
กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง

การพัฒนาจริยธรรม	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t	p
	(n = 15)		(n = 15)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพูดไม่โกหก	3.00	0.65	3.20	0.68	- 0.823	0.417
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.60	0.63	3.73	0.70	- 0.546	0.590
3. ความซื่อสัตย์	3.33	0.72	3.13	0.74	0.747	0.461
4. การให้อภัย	2.47	0.92	2.20	1.21	0.682	0.501
โดยรวม	12.40	1.12	12.13	1.30	0.601	0.553

จากตาราง 7 พบว่า

ก่อนการทดลอง เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการพัฒนาจริยธรรมโดยรวมและ
รายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุมกับ
กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง

การพัฒนาจริยธรรม	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t	p
	(n = 15)		(n = 15)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพูดไม่โกหก	3.60	0.74	4.87	0.35	- 6.008	0.000*
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.73	0.46	4.93	0.26	- 8.843	0.000*
3. ความซื่อสัตย์	3.33	1.05	5.00	0.00	- 6.168	0.000*
4. การให้อภัย	3.60	0.63	5.00	0.00	- 8.573	0.000*
โดยรวม	14.27	1.62	19.80	0.41	- 12.785	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า

หลังการทดลอง เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีการพัฒนาจริยธรรมโดยรวมและ
รายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทนิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุมก่อนและหลังการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตามปกติ
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองก่อนและหลังการเรียนรู้วิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์
3. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มควบคุมที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ กับกลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ

สมมติฐานการวิจัย

1. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มควบคุมที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตามปกติ ภายหลังสูงกว่าก่อนเข้าเรียน
2. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภายหลังสูงกว่าก่อนเข้าเรียนโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ
3. การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของกลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ โดยศึกษากับเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัจจพิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 274 ถนนสาทรเหนือ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียน ชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 7-8 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสัจจพิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 274 ถนนสาทรเหนือ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 43 คน (ฝ่ายทะเบียนและวัดผลการศึกษา ปีการศึกษา 2552)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียน ชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 7 - 8 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนสัจจพิทยา ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบจริยธรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนา ไปทดสอบกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง
2. นำคะแนนมาจัดเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คัดเลือกเด็กที่คะแนนน้อยที่สุดและลำดับน้อยมาตามลำดับคะแนน จัดแบบสลับคะแนนระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง ได้กลุ่มควบคุมจำนวน 15 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านการพูดไม่โกหก
- 2.2 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 2.3 ด้านความซื่อสัตย์
- 2.4 ด้านการให้อภัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ และมีคำตอบที่เป็นรูปภาพให้เลือก 3 คำตอบ แล้วเลือกตอบเพียงข้อเดียว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการพูดไม่โกหก	5	ข้อ
1.2 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	5	ข้อ
1.3 ด้านความซื่อสัตย์	5	ข้อ
1.4 ด้านการให้อภัย	5	ข้อ
2. โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการการเล่นหาคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ขั้นตอนในการวิจัย

1. ติดต่อหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนสัจจพิทยา ในการทำวิจัย
2. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง

โดยนำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการให้อภัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาทดสอบก่อนการทดลอง จากนั้นนำผลรวมคะแนนที่ได้มาจัดลำดับตั้งแต่คะแนนสูงปานกลาง ต่ำ แล้วเลือกเด็กนักเรียนที่มีคะแนนโดยรวมในระดับปานกลางและต่ำ มาจำนวน 30 คน จับคู่สลับคะแนนจัดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง และกลุ่มควบคุม 15 คน โดยทำการเก็บข้อมูลคะแนน (Pretest) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไว้ก่อน
4. ดำเนินการทดลองด้วยการนำโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นหาคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ไปทำการทดลองปฏิบัติกับกลุ่มทดลอง โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 50 นาที รวม 16 วัน
5. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการให้อภัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
6. นำแบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 ด้าน มาตรวจให้คะแนน
7. นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 เปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังจากการเข้าเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ โดยใช้ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - Dependent sample)

2.2 เปรียบเทียบผลต่างของการพัฒนาจริยธรรมระหว่างเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ โดยใช้ t-test แบบเป็นอิสระต่อกัน (t - Independent sample)

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตามปกติ ภายหลังมีการพัฒนาจริยธรรมโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความซื่อสัตย์ สูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ด้านการพูดไม่โกหกและด้านการให้อภัย สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1

2. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ มีการพัฒนาจริยธรรมโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังจากการเรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ โดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นที่ประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ตามปกติ ภายหลังมีการพัฒนาจริยธรรมโดยรวมสูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลจากการที่เด็กได้รับการปลูกฝังและฝึกอบรมเลี้ยงดูให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ ผู้ใกล้ชิดและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมตั้งแต่ปฐมวัยจนเกิดการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามถูกต้องเหมาะสมกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางสังคม ซึ่งเป็นไปตามปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังที่ จินตนา ณ สงขลา (2537: 140-143) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง พ่อแม่ ครู โรงเรียนและสังคม อีกทั้ง เป็นระยะที่เด็กเข้าโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ทำให้เด็กมีสังคมและประสบการณ์กว้างขวางขึ้น เด็กเกิดการเรียนรู้ การปรับตัวจากประสบการณ์เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ เช่น ครู สถานที่ เพื่อน ระเบียบวินัย และการเรียน สิ่งแวดล้อมใหม่จึงทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่แสดงออกถึงความรู้สึกที่เป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี รู้จักระมัดระวังความรู้สึกของตนที่มีต่อผู้อื่นและมีความต้องการความรักจากคนรอบข้าง การเป็นคนเด่นในการแสดงตนให้เป็นที่ยอมรับและชื่นชอบของครูและเพื่อน (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 11-12) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของโคลเบอร์ก ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ ขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นขั้นที่เด็กอายุประมาณ 7-10 ปี เริ่มรู้จักการเปลี่ยนแปลง เลือกที่จะทำในสิ่งที่น่าความพอใจให้เท่านั้น โดยเด็กจะมุ่งที่รางวัลเป็นแรงจูงใจที่จะทำสิ่งที่ดี ซึ่งเป็นไปในรูปแบบของเหตุผลในการปฏิบัติแลกเปลี่ยนกัน (วราภรณ์ รักวิจัย. 2529: 81-84; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1976) และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมปริกิต(Socialization) โดยยึดว่าการเรียนรู้ คือ การสังเกตเลียนแบบจากผู้ใกล้ชิด เพื่อสร้างแรงจูงใจ คือ เป็นที่รักและยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกันกับกลุ่มต้นแบบเพื่อเป็นพวกเดียวกัน (ประวดี พันผาสุข. 2549: 128)

2. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นที่ประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภายหลังมีการพัฒนาจริยธรรมโดยรวมสูงกว่าก่อนเข้าเรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนิทานเปรียบเทียบเรื่องราวที่ทำให้เด็กสนใจ ซึ่งความสนใจนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่มีอานุภาพผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความรู้ใคร่เรียน นำไปสู่ความงอกงามและพัฒนาในทุกด้าน (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2543: 42) เป็นไปตามทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมของเพียเจท์ ที่กล่าวถึงเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการไปสู่ขั้นรู้จักนามธรรม (Formal operation) คือ เริ่มคิดอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่ไม่มีตัวตน เริ่มรู้จักคำว่า ความดี ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การให้อภัย การพูดไม่โกหก เป็นต้น (จินตนา ณ สงขลา. 2537: 139; อ้างอิงจาก Piaget. 1982) และการใช้คำสอนในพระคริสต-

ธรรมคัมภีร์ ถือได้ว่าเป็นคติธรรม ซึ่งใช้เป็นกลวิธีการสอดแทรกจริยธรรมด้านต่าง ๆ ในการเล่า นิทาน โดยให้เด็กจดจำข้อท่องจำในพระคัมภีร์ เพื่อเด็กจะเข้าใจว่าจะนำความจริงจากพระคริสต- ธรรมคัมภีร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามทำนอง คลองธรรม (คลาร์ค; บรูบาเคอร์; และ ชัค. 2001: 459-460; อ้างอิงจาก Gangel. 2000?) และใน การที่เด็กมีการพัฒนาจริยธรรมที่สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองนั้น สอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ (2542) และคณิต เขียววิชัย (2531: 129) ที่ศึกษาและประยุกต์กิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับพฤติกรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีอายุ 7-8 ปี และการเล่านิทาน เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่เล่าสืบกันมาหรือมีผู้แต่ง โดยใช้เทคนิควิธีการนำเสนอเรื่องราว ประกอบการเล่า ที่มีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สะท้อนอารมณ์ความรู้สึก (ศิริจันทร์ ศรีนวนนิต. 2552: ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (ปราณี ปรียาภิ. 2551: 26-27; อ้างอิงจาก กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2541: 11-12) ที่กล่าวว่า การเล่านิทานมีเป้าหมาย สำคัญเพื่อเด็กได้พัฒนาภาษาและความคิด สร้างความรักการอ่านและหนังสือให้กับเด็ก สร้างการ เรียนรู้ พัฒนามารมณ์ สติปัญญา ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (ประวัติ พันผาสุข. 2549: 128) ซึ่งเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม เพราะเด็กวัยนี้มีวุฒิภาวะที่สูงขึ้นกว่า เด็กในช่วงปฐมวัย ซึ่งส่งผลให้มีการพัฒนาจริยธรรมขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาร์วี (Harvey. 2002: 1252-A) ที่ได้ทำการศึกษาเชิงผลกระทบของการใช้หนังสือนิทานที่บันทึกเสียงไว้ ที่มีต่อการรู้และการแสดงออกเสียงคำศัพท์ของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มทดลองมี ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยของ ทศนีย์ อินทรบำรุง (2539: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้าน มีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ และงานวิจัยของ ปราณี ปรียาภิ. (2551: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการ เล่านิทานและติดตามผล พบว่าเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานและติดตาม ผล มีการพัฒนาจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ การเล่านิทานยังทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และสอดแทรกความคิด คุณธรรมจริยธรรมอันดี สำหรับเด็ก (ไพรัตน์ อยู่สมบูรณ์. 2539: 29)

3. เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยใช้โปรแกรมกิจกรรม นันทนาการประเภทการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์มีการพัฒนาจริยธรรมสูง กว่าเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาจริยศึกษาโดยการสอนตามปกติ ด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

3.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการที่มาจาก กิจกรรมนันทนาการด้านวรรณกรรมประเภทการเล่านิทาน และสอดแทรกด้วยกิจกรรมนันทนาการ ประเภทอื่น ๆ ก่อนหรือหลังการเล่านิทาน อาทิ ศิลปหัตถกรรม เกม กลุ่มสัมพันธ์ งานอดิเรก ดนตรี เต้นรำ เป็นต้น โดยพัฒนาเครื่องมือให้สอดคล้องกับการพัฒนาจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนชั้นประถม ศึกษปีที่ 1 ให้ครอบคลุมการพัฒนาจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพูดไม่โกหก ด้านความ

เอื้อเพื่อพ่อแม่ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการให้อภัย ซึ่งมีลักษณะที่เป็นการบูรณาการทางด้าน
 นั้นหนทางการกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน
 สอดคล้องกับแนวคิดของกำโชค เผือกสุวรรณ (อารี ตีรณปัญญา. 2551: สัมภาษณ์) ที่ได้ให้
 ความหมายของนั้นหนการว่าเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความต้องการของ
 แต่ละบุคคล โดยอาศัยกิจกรรมนั้นหนการเป็นปัจจัย และแนวคิดของ ชาร์ล เอ. บูเชอร์ (วรตну
 จีระเดชากุล. 2551: 77-86; อ้างอิงจาก ชาร์ล เอ. บูเชอร์. 1972) ที่เห็นความสำคัญของการจัด
 กิจกรรมนั้นหนการให้แก่เด็ก การพัฒนาจริยธรรมจึงควรผสมผสานอยู่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
 เพราะกิจกรรมนั้นหนการเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยพัฒนาความเจริญเติบโตทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม
 สติปัญญาและจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของอินทรา รุมาส (2545: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการใช้
 กิจกรรมเล่านิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมเล่านิทานมีความเหมาะสม สามารถ
 พัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมแสดงคุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรม ในด้านความมีน้ำใจ
 ด้านความมีวินัย ด้านความภาคภูมิใจความเป็นคนไทยและด้านความรักและเห็นคุณค่าของการ
 อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และงานวิจัยของอภิรดี สีนวล (2547: บทคัดย่อ) ที่ศึกษา
 ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานจน พบว่า
 เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานจน มีความสามารถสูงขึ้นในการแก้ปัญหา
 ตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น นอกจากนี้งานวิจัยของสุริสา
 สุขุมวรรณ (2548: บทคัดย่อ) เรื่องผลการจัดกิจกรรมนั้นหนการประเภทเกมที่มีผลต่อการพัฒนา
 ลักษณะนิสัยของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นหนการประเภทเกมมี
 การพัฒนาลักษณะนิสัยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมในทุกด้าน เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิรมล ผลิพีช (2550:
 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสอนคติธรรมที่มีต่อจริยธรรมด้านการ
 ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางจริยธรรม
 ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนในด้านการช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรม
 การเล่านิทานสอนคติธรรม และงานวิจัยของปัญญา ประดิษฐ์ธรรม (2552: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า
 เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้นจากการเข้าร่วมโปรแกรมนั้นหนการ และม
 ความสามารถในการแก้ปัญหามากกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมนั้นหนการ

3.2 เนื้อหาของนิทานที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังที่ เกริก
 ยूनพันธ์ (2539: 68) และไพพรรณ อินทนิล (2532: 58-61) ได้กล่าวถึงการเลือกนิทานสำหรับเด็ก
 ควรเลือกให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ ซึ่งมีช่วงระยะ
 เวลาและความสนใจและสมาธิที่ต่างกัน เนื้อหาของเรื่องต้องสนุกสนานชวนติดตามและม
 ความยาวของเรื่องพอเหมาะพอดี มีสาระ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

3.3 สื่อประกอบการเล่านิทานมีความเหมาะสมและดึงดูดใจเด็กนักเรียนชั้นประถม
 ศึกษปีที่ 1 ให้สนใจและติดตามเรื่องราวตลอดทั้งเรื่อง ดังที่ เกริก ยूनพันธ์ (2539: 68) กล่าวถึง

การจัดสื่อ หรืออุปกรณ์การเล่า ซึ่งผู้เล่านิทานจะต้องทดสอบหรือทดลองมาก่อนเล่าเพื่อป้องกันการผิดพลาดและต้องจัดสื่ออุปกรณ์ตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งได้แก่ หนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ ภาพประกอบ หุ่นเชิด หุ่นกระบอกและสื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ตุ๊กตา กระเป๋าสตางค์ ธนบัตร เหรียญเงิน ขนมและวัสดุทางธรรมชาติ นอกจากนี้ สื่อประกอบการเล่านิทานเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างความสนใจในการติดตามเรื่องราวที่ฟังตลอดทั้งเรื่องและทำให้การเล่านิทานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คลอร์ และเบรย์ (Clore and Bray, 1978: 156) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้หุ่นจำลองและการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้นักเรียนแสดงอุปนิสัยท่าทางให้เหมือนกับตัวละครในนิทานนั้น ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นิทานมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติที่มั่นคงของเด็ก และงานวิจัยของ ชูลส์ (Schulze, 1987: 43-A) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและวิธีสอนที่มีต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนและนักเรียนเกรด 2 โดยใช้วิธีการศึกษา 4 วิธี คือ การให้เพื่อนเป็นตัวแบบและครูอธิบายตามตัวแบบ การใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแบบและครูอธิบายตามตัวแบบ การให้เพื่อนแสดงแบบและครูสอนโดยตรง และการใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแบบและครูสอนโดยตรง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้หุ่นเชิดมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ให้เพื่อนแสดงแบบ

ดังนั้น การใช้โปรแกรมกิจกรรมนันทนาการการเล่านิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์สามารถพัฒนาจริยธรรมด้านการพูดไม่โกหก ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการให้อภัย ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ ทั้งนี้ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงควรได้ตระหนักถึงการคิดวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมรวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อปลูกฝังและพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และที่สำคัญเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ดังนี้

1. โปรแกรมจากการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมาย บรรลุตามสมมติฐาน ดังนั้นจึงควรนำไปปรับใช้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตามภูมิภาค และระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐานได้

2. การจัดกิจกรรมการเล่นิทาน ผู้นำนิทานการควรคำนึงถึงสื่อที่ใช้ประกอบในการเล่นิทาน ต้องเป็นสื่อที่เด็กสามารถมองเห็นได้ทุกคน และในการจัดกิจกรรมควรให้เด็กได้มีโอกาสออกมาปฏิบัติกิจกรรมได้ครบทุกคน เพื่อเด็กจะได้กล้าแสดงออก การใช้คำถามควรเป็นคำถามให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น และพยายามให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสในการตอบคำถาม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการนี้ไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงประสิทธิผลของโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการในการวิจัยนี้
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผลการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นิทานกับการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทอื่น เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. ควรมีการศึกษาผลการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นิทานสำหรับการพัฒนาจริยธรรมด้านการประหยัด ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ
4. ควรมีการศึกษาการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านพฤติกรรมทางสังคม ด้านภาษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านผู้นำ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุวรรณศรี. (ม.ป.ป.). นันทนาการ (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการปกครอง. (2552). แผนพัฒนาฉบับ 10. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2552, จาก http://www.dopa.go.th/web_pages/m03050000/Plandoc/plan10.doc
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรินดีลีย์, แซลลี. (2545). เธอจะยกโทษให้ฉันไหม. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- กัลยา นิมจิตต์. (2545). การศึกษารูปแบบการเล่าเรียนของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กำโชค เผือกสุวรรณ. (2538). คู่มือการสอนตามหนังสือผู้นำสนทนากาแทนเอกสารคำสอนรายวิชา สก 304: ผู้นำสนทนากา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสนทนากา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กิริติ บุญเจือ. (2552). ชุดนิทานญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: อัญธานีบุ๊คส์โตร์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา: แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2539). การเล่าเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- คงศักดิ์ เจริญรักษ์. (2527). นันทนาการกับความต้องการของมนุษย์. วารสารพลศึกษา 3(215): 60-65.
- คณิต เขียววิชัย. (2531). หลักนันทนาการ. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- คริสเตียนศึกษาเพนเตคอสต์แห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). วิทยุวิทยุคู่มือชั้นประถมต้น : คำสอนของพระเยซู. กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- คริสเตียนสัมพันธ์ประเทศไทย. (1998). คู่มือฟีเลี้ยงชมรมสายรุ้ง. (เอกสารประกอบ). กรุงเทพฯ: Gospel Publishing House. อัดสำเนา.
- คลาร์ค, โรเบิร์ต อี; บรูบาเคอร์, โจแอน; และซัค, รอย บี. (2001). การให้การศึกษาแก่เด็กในคริสตจักร (2). แปลโดย มาวิน วรพฤษ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ที่รันทัน.

- จันทร์เพ็ญ สุภาพล. (2538). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของการศึกษาปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรี และนิทานประกอบภาพควบคู่กิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ณ สงขลา. (2537). จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.
- เจริญศรี บุญสว่าง. (2544). การศึกษาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการใช้นิทานพื้นบ้านและเพลงกล่อมเด็กในการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ กินาวงศ์. (2533). การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ฉันทนา ยกมาพันธ์. (2552). แมวหมีว ผู้กล้าหาญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์คิดดี.
- ชัยพร วิชชาวุธ; ชีระพร อูวรรณโณ; และพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2527). พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม งานวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ลำดับที่ 16. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาตรี ยัมรักษา. (2550). ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการในค่ายพักแรมที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของเยาวชนที่เข้าค่ายพักแรม. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐวรรณ มรรคธีรานุกัณ. (2547). การศึกษาวิจัยด้านการขัดเกลากายทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ สส.ม. (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม). สมุทรปราการ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- ตำนานแฝงคำสอน. (2552). ตำนานแฝงคำสอน. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2552, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki>
- ทัศนีย์ อินทรบำรุง. (2539). วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานก่อนนอนที่บ้าน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์สุดา นิลสินรบ. (2524). “ครูหาหนุ่ยอยากฟังนิทาน” เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: ชมรมไทยอิสราเอล.
- ธรรมรัตน์ ทองเรือง. (ม.ป.ป.). ยอดนิทานสอนใจ. นนทบุรี: แก้วแสน.

นางลักษณ์ วิรัชชัย; บุปผา เมฆศรีทองท่า; และ ชีรวัฒน์ ณะราช. (2551). การวิจัยนำร่องการใช้
ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา.

กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.

นางลักษณ์ วิรัชชัย; ศจีมาจ ณ วิเชียร; และ พิศมัย อร์ทัย. (2551). การสำรวจและสังเคราะห์
ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.

นฤมล จิวแพ. (2549). ผลการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อของ
เด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิทานคำสอน. (2552). นิทานคำสอน. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2552, จาก

<http://www.human.cmu.ac.th/courseonline/course/huge112/.../2.3.1.ppt>

นิรมล ผลพิช. (2550). ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานสอนคติธรรมที่มีต่อจริยธรรมด้านการ
ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).

จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นุชรี ตรีโรจน์วงศ์. (2530). การเล่านิทานสำหรับเด็ก, ใน เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ
สำหรับเด็กและผู้ใหญ่ในชนบท. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม.

เนื่อน้อง สันบุญ. (2541). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์เล่านิทาน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บรรเทิง เกิดปรำงค์; และเจษฎา เจียรน้อย. (2546). นันทนาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2526). การวัดประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:

ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรองชน พูลสวัสดิ์. (2531). การสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

ปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประกาศรี สี่ห่อไฟ. (2550). พื้นฐานทางการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประวัติ พันผาสุข. (2549). คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ปราชญา กล้าผจญ. (2548). คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

- ปราณี ปริญญาภิ. (2551). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและการติดตามผล. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา ประดิษฐ์ธรรม. (2552). ประสิทธิภาพของโปรแกรมค้นหาการที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการค้นหาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์จันทร์ อยู่เป็นสุข. (2525). การศึกษารูปแบบของการเล่านิทานที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรจันทร์ จันทิมล. (2529, มิถุนายน). การเล่านิทานสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. รักลูก. 4(41): 103-107.
- พรนพ พุกกะพันธ์. (2544). จริยธรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิภพ วังเงิน. (2546). จริยธรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2542). นันทนาการและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2534). เทคนิคการเล่านิทาน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ไพรัตน์ อยู่สมบุญ. (2539). การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและนิสัยรักการอ่านในเด็กก่อนวัยเรียนโดยการเล่านิทานแบบไม่จบเรื่องก่อนนอน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- การดี ศรีประยูร. (2542). รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญญาพร นิตยะประภา. (2534). การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภูฟ้า เสวกพันธ์. (2543). ผลของโปรแกรมค้นหาการที่มีต่อการพัฒนาเชาว์อารมณ์ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2546). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- รติรส ก้อนเงิน. (2551). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี้ ศรีไพรวรรณ. (2516). ศัพท์ปทานุกรมระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- รัฐดาว พิศาลพงศ์. (2549). *การพัฒนาจริยธรรมและความฉลาดทางอารมณ์เริ่มที่เด็กปฐมวัย*. นครปฐม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รัตนา บำรุงญาติ. (2532). *ผลของการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียน* ชั้นประถมปีที่ 2 โดยการใช้หุ่นมือ การเล่านิทาน และการใช้แถบเสียงนิทาน. ปริญญาโท ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- . (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- เรไร ไพรวรรณ. (2552). *ว่าด้วยนิทานพื้นบ้าน*. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2552, จาก <http://www.thaifolk.com/Doc/literate/tales/category.htm>
- ลองเบลง, คริสตียอง. (2550). *เชอร์รี่ทะเลาะกับเจนนี่*. แปลโดย ภัทรมน พัวไพโรจน์. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์คิดดี.
- ลัดดา นิลมะณี. (2527). *หน่วยที่ 7 สื่อการเล่าเรื่องและนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณ จีระเดชากุล. (2551). *นันทนาการสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณ ศิริสุนทร. (2532). *เอกสารคำสอนวิชา พร 620 การเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- วราภรณ์ รักกิจัย. (2529). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัลนิภา ฉลากบาง. (2535). *จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ศิริจันทร์ ศรีนวนนิต. (2549). *ปัญหาการศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเล่านิทานโดยใช้กิจกรรมศิลปะและการเล่านิทานโดยใช้ภาพประกอบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2552, จาก <http://learners.in.th/blog/sasitorn-edu3204/178931>
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2535, กันยายน – ธันวาคม). *การวัดจริยธรรม. การวัดผลทางการศึกษา*. 14: 5-12.
- สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย. (1996). *คู่มือการสอนชุดโลกสวยงามของพระเจ้า*. กรุงเทพฯ: สุริยบรรณ.

- สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย. (2004). *สมุดปฏิบัติการคริสตจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. กรุงเทพฯ: สุริยบรรณ.
- (2005). *สมุดปฏิบัติการคริสตจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ: สุริยบรรณ.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2535). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2542). *นันทนาการชุมชนและโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาวิทยาศาสตร์และการกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมพระคริสตธรรมไทย. (1998). *พระคริสตธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ ฉบับ 1971 (ฉบับเรียงพิมพ์ใหม่ 1998)*. กรุงเทพฯ: สมาคมพระคริสตธรรมไทย.
- สรรัชต์ ศรีสุข. (2530). *เปรียบเทียบองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้กิจกรรมเกมนิทานและปริศนาคำทายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาประถมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สัณห์พัฒน์ อรุณธารี. (2542). *นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย: โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย*. ภูเก็ต: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- สามารถ กลางบุญเรือง. (2547). *การสร้างแบบสอบวัดจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. ขอนแก่น: รายงานการศึกษาอิสระ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. (2551). *คู่มือการแปลงแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2550-2554) สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุกานดา กัสมัง. (2546). *การสร้างแบบสอบวัดจริยธรรมคุณธรรมบด 10 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง. (2521). *อิทธิพลของการใช้นิทานสำหรับเด็กและการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุชุมาล เกษมสุข. (2548). *การปลูกฝังจริยธรรมเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย สาขาวิชาศิลปศาสตร์. (2549). เอกสารการสอนชุดวิชา
ทักษะชีวิต หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุเชษฐ์ คำชนนารณ. (2533). การสร้างแบบทดสอบวัดคอดี 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุณี หล่อกันภัย. (1997?). คริสเตียนศึกษา. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
อัสสัมชัญ.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2544). จริยธรรมธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- สุเชษฐ์ เชษฐมาศ. (2526). คำบรรยายวิชาการจัดพื้นที่นันทนาการ. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุริศา สุขุมวรรณ. (2548). ผลการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทเกมที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะ
นิสัยของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ วชิราการสกุล. (2533). การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านกัลยาณมิตร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิรดี สีนวล. (2547). ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
เล่นิทานฉนน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาภาภรณ์ กิจศิริ. (2552, 20 กรกฎาคม). อนุบาลแห่งมหาวิทยาลัยคุณธรรม ปลูกความดีให้
เด็กไทย. เดลินิวส์. หน้า 23.
- อารมณ สุวรรณपाल. (2532). เทคนิคในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารการ
สอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 4.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อารี ธีรณปัญญา. (2552). ผลการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อการพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อินทรา รุมาศ. (2545). การใช้กิจกรรมเล่นิทานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรม
จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา)
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อิสป. (2549). 101 เรื่องเอก นิทานอิสป. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ห้องเรียน.
- เอนก สุวรรณบัณฑิต. (2552). นิทานคุณธรรม. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2552,
จาก <http://gotoknow.org/blog/nitankunnatham/164700>

- เอนก หงษ์ทองคำ. (2542). *นันทนาการกับสังคม (เอกสารประกอบการสอน)*. กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bulter, George D. (1959). *Introduction to Community Recreation*. New York: McGraw-Hill.
- Clore, G.L.; & Robert, M.B. (1978, April). "The effects of children's stories on behavior and attitudes modeling and vicarious role playing," *Resources in education (ERIC)*. 13: 156.
- Cuber, J.F. (1960). "Folklore", in *The work Book Encyclopedia*. Field Enterprises Education Corporation.
- Dawdah. (2000, May). Assessing Emotional intelligence : Recreation. *Dissertation Abstracts International*. 8 (4): 123.
- Dixon, D.; Johnson. J.; & Salts, E. (1977, June). *Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities : Effecton Cognitive Function and Impulse Control*. *Children Development*. 48(2): 267-277.
- Harvey, Margaret Fayc. (October 2002). The Impact of Children's Audiobooks on Preschoolers's Expressive and Receptive Vocabulary Acquistition. *Dissertation Abstracts International*. 63 (4): 1252-A.
- Livo, N.J.; & S.A. Rietz. (1987). *Storytelling Activities*. Litteton Colorado: Libraries Unlimited.
- Piaget, Jean. (1960). *The Moral Judgement of Child*. Illinois : The Press.
- Schulze, C.B. (July 1987). The Effect of different Method of Modeling and Instruction on Honesty Behavior in Kindergarten and Second Grade Children. *Dissertation Abstracts International*. 48: 43-A.
- Yun, Eunju. (May 2003). Moral Education as Contextual: A Qualitative Study in an Early Childhood Classroom. *Dissertation Abstracts International*. 63 (11): 3850-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรม 4 ด้าน

1. ด้านการพูดไม่โกหก
2. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
3. ด้านความซื่อสัตย์
4. ด้านการให้อภัย

ชื่อ – นามสกุล ชั้น ป. 1/ เลขที่

เฉพาะเจ้าหน้าที่

ชุดที่ 1 (5 คะแนน)	ชุดที่ 2 (5 คะแนน)	ชุดที่ 3 (5 คะแนน)	ชุดที่ 4 (5 คะแนน)	รวม (20 คะแนน)

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรม ชุดที่ 1 ด้านการพูดไม่โกหก

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย (X) เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

1. ในชั่วโมงศิลปะ ถ้านักเรียนเอามือไปโดนภาพวาดสีน้ำของเพื่อนตกพื้น ทำให้ภาพของเพื่อนและโดยที่ไม่มีใครเห็น ซึ่งพอดีกับลมพัดภาพของคนอื่น ๆ ตกลงที่พื้นด้วย นักเรียนจะอย่างไร?

ก. บอกว่าลมพัดภาพของเพื่อนตกพื้น

ข. บอกเพื่อนว่าตนทำภาพตก และขอโทษ

ค. ทำเฉย ๆ เพราะอย่างไรก็ไม่มีใครเห็น

2. นักเรียนเห็นขนมวางอยู่บนโต๊ะอาหาร ด้วยความหิวจึงหยิบกิน เมื่อกินไปครึ่งหนึ่งก็นึกขึ้นได้ว่าต้องเป็นขนมของพี่ชายแน่ ๆ อาจจะถูกต้องว่าก็ได้ นักเรียนจะอย่างไร?

ก. บอกพี่ชายว่าตนกินขนมไปแล้ว

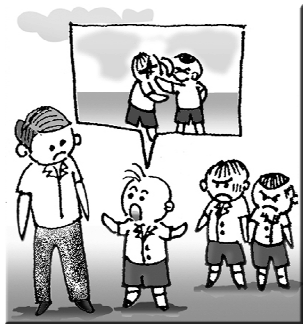

ข. เฉย ๆ ก่อน ถ้าพี่ชายถามจึงบอกว่าตนกิน

ค. ถ้าพี่ชายเอะอะก็แกล้งทำเป็นไม่ได้ยิน

3. เพื่อนสองคนชกต่อยกัน ซึ่งนักเรียนก็อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย เมื่อคุณครูเดินมาพบเข้า จึงถามนักเรียนว่าเกิดอะไรขึ้น นักเรียนจะตอบคุณครูว่าอย่างไร?

ก. ตอบครูว่า ทั้งคู่ชกต่อยกัน

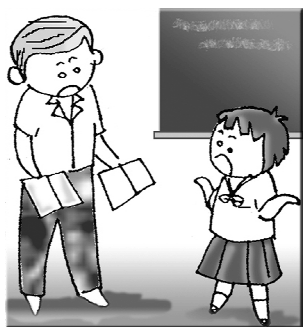

ข. ตอบครูว่า สงสัยทั้งคู่เล่นกัน

ค. ตอบครูว่า ไม่ทราบ ไม่ทันสังเกต

4. นักเรียนทำการบ้านไม่ได้ จึงแอบลอกของเพื่อนส่งคุณครู เมื่อคุณครูตรวจแล้วพบว่าทั้งคู่ทำเหมือนกันมาก จึงเรียกมาถามว่าลอกกันหรือไม่ นักเรียนจะตอบคุณครูว่าอย่างไร?

ก. บังเอิญทำเหมือนกัน

ข. เฉย ๆ ให้เพื่อนเป็นคนตอบ

ค. บอกครูว่าแอบลอกของเพื่อน

5. ในชั่วโมงวิทยาศาสตร์ คุณครูได้สั่งให้นักเรียนประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุมาส่ง นักเรียนจึงให้คุณพ่อช่วยทำ เมื่อนักเรียนนำผลงานมาส่ง คุณครูชมว่ามีความคิดสร้างสรรค์และสวยงามมาก นักเรียนจะทำอย่างไร?

ก. ยิ้มรับอย่างภาคภูมิใจ

ข. บอกครูว่าตนและคุณพ่อช่วยกันทำ

ค. บอกครูว่า ตนเป็นคนทำเอง

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรม ชุดที่ 2 ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย (X) เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

1. เมื่อเพื่อนลืมนำดินสอมา จึงมาขอยืมดินสอกับนักเรียนซึ่งมีดินสออยู่ 2 แท่ง นักเรียนจะทำอย่างไร?

ก. บอกให้เพื่อนไปยืมกับเพื่อนคนอื่น

ข. หยิบดินสอให้เพื่อนยืม

ค. ไม่สนใจ และไม่พูดกับเพื่อน

2. นักเรียนพบเพื่อนหกล้มเลือดออก นักเรียนจะอย่างไร?

ก. พาเพื่อนไปหาคุณครูเพื่อทำแผลใส่ยา

ข. หัวเราะเยาะเพื่อน

ค. ไม่สนใจ วิ่งไปเล่นกับเพื่อนคนอื่น ๆ

3. เมื่อเห็นเพื่อนไม่มีสีเทียนสำหรับวาดภาพพระบายสี นักเรียนจะอย่างไร?

ก. แอบใช้สีเทียนคนเดียว

ข. บอกคุณครูว่าเพื่อนไม่มีสีเทียนใช้

ค. แบ่งสีเทียนให้เพื่อนใช้ด้วย

4. ขณะที่นักเรียนกำลังเล่นกับเพื่อน เห็นคุณครูเดินถือสมุดหลายเล่มในมือ นักเรียนจะอย่างไร?

ก. ไม่สนใจ เล่นกับเพื่อนต่อไป

ข. เข้าไปช่วยคุณครูถือ

ค. เรียกเพื่อนคนอื่นไปช่วย

5. ขณะที่นักเรียนกำลังเล่นตุ๊กตา เพื่อนมาขอเล่นด้วย นักเรียนจะอย่างไร?

ก. เดินหนีไปเล่นที่อื่น

ข. บอกเพื่อนให้ไปเล่นอย่างอื่น

ค. ให้เพื่อนเล่นตุ๊กตาดูด้วยกัน

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรม ชุดที่ 3 ด้านความซื่อสัตย์

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย (X) เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

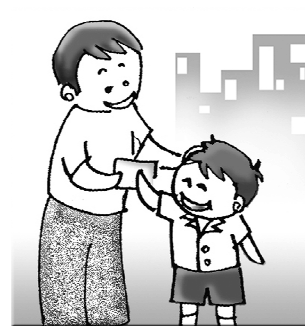
1. เช้าวันนี้ นักเรียนต้องเรียนวาดภาพกับคุณครูในวิชาศิลปะ แต่ยังไม่มีส่วนวาดภาพ เนื่องจากไม่มีเงินซื้อ ในขณะที่นักเรียนเดินเข้าห้องเรียน ก็เก็บเงินได้จำนวนหนึ่ง นักเรียนจะอย่างไร?

ก. นำเงินที่เก็บได้ไปซื้อสมุดวาดภาพ

ข. นำเงินไปซื้อขนมแบ่งกับเพื่อน

ค. นำเงินไปให้คุณครูเพื่อแจ้งประกาศหาเจ้าของเงิน

2. ตอนพักเที่ยง นักเรียนวิ่งเล่นในห้อง ด้วยความไม่ระมัดระวังจึงชนโต๊ะคุณครู ทำให้แจกันตกลงมาแตกกระจาย ขณะนั้นไม่มีใครเห็น นักเรียนจะอย่างไร?

ก. บอกคุณครูว่าเห็นเพื่อนคนอื่นทำแตก

ข. บอกคุณครูว่าไม่รู้ไม่เห็น เดินเข้ามาก็เห็นว่าแตกแล้ว

ค. ยอมรับและบอกกับคุณครูว่าตนทำแตก

3. คุณแม่ให้เงินนักเรียนไปซื้อรองเท้า นักเรียนได้รับเงินทอนที่เหลือจากการซื้อรองเท้ามา นักเรียนจะอย่างไร?

ก. นำเงินทอนที่เหลือมาคืนให้กับคุณแม่

ข. นำเงินทอนที่เหลือไปหยอดกระปุกออมสิน

ค. นำเงินทอนที่เหลือไปซื้อขนม

4. ในห้องเรียน นักเรียนขอยืมใช้ยางลบของเพื่อนที่เพิ่งซื้อใหม่ จนเพื่อนลืมนักเรียนยืมยางลบไป นักเรียนจะอย่างไร?

ก. เมื่อใช้ยางลบเสร็จก็นำไปคืนเพื่อน

ข. เก็บยางลบเพื่อนไว้ไม่คืน

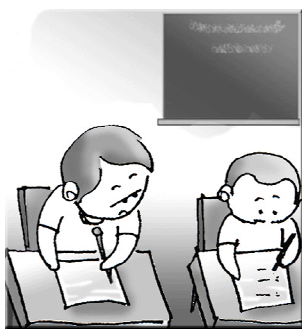

ค. เก็บไว้ ถ้าเพื่อนไม่ถามก็ไม่คืน ถ้าถามก็คืนให้

5. ในการสอบวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนทำข้อสอบที่ยากนั้นไม่ได้ นักเรียนจะอย่างไร?

ก. ยกมือถามคำตอบกับคุณครู

ข. แอบดูคำตอบของเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ

ค. พยายามทำด้วยตนเอง ไม่ลอกเพื่อน

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรม ชุดที่ 4 ด้านการให้อภัย

คำสั่ง จงทำเครื่องหมาย (X) เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนถูกเพื่อนเดินชนอย่างแรงโดยไม่ตั้งใจ เพื่อนจึงกล่าวคำขอโทษ นักเรียนจะอย่างไร?

ก. ต่อกว่าเพื่อน “ตาบอดหรือไง
ขอโทษแล้วหายเจ็บหรือ?”

ข. ตอบเพื่อนว่า “ไม่เป็นไร”

ค. เดินไปเตะขาเพื่อน

2. ในช่วงรับประทานอาหารกลางวัน เพื่อนเห็นว่านักเรียนรับประทานอาหารอย่างมูมมามและ
หกละเอะเทอะ เพื่อนจึงหัวเราะเยาะและล้อเลียน นักเรียนจะอย่างไร

ก. เอาช้อนปาใส่เพื่อนที่หัวเราะ
เยาะเย้ยและล้อเลียนตน

ข. บอกเพื่อนคนอื่น ๆ
ไม่ให้ไปเล่นด้วย

ค. ไม่โกรธเพื่อน และ
รับประทานอาหารให้เรียบร้อยขึ้น

3. ขณะที่นักเรียนกำลังถือสมุดการบ้านไปส่งคุณครู เพื่อนยื่นเท้ามาขวางทางเดิน ทำให้นักเรียนหกล้ม แล้วเพื่อนก็หัวเราะชอบใจ นักเรียนจะอย่างไร?

ก. หาทางแก้แค้นคืนเมื่อมีโอกาส

ข. ลุกขึ้นแล้วเดินไป
ส่งการบ้าน ไม่โกรธเพื่อน

ค. ลุกขึ้นชกหน้าเพื่อน
ที่แกล้งตนหกล้ม

4. ในวิชาพลศึกษา เพื่อนเตะลูกฟุตบอลมาถูกศีรษะของนักเรียนโดยไม่ได้ตั้งใจ นักเรียนจะอย่างไร?

ก. ร้องให้วิ่งไปฟ้องคุณครู

ข. ต่อว่าเพื่อนที่เตะบอล
ไม่ระวัง

ค. ไม่โกรธ เพราะเพื่อน
ไม่ได้ตั้งใจ

5. เพื่อนวาดภาพล้อเลียนนักเรียน แล้วเอาภาพไปติดหน้าห้องเรียน นักเรียนจะอย่างไร?

ก. ขยำภาพวาดนั้น
ปาใส่หน้าเพื่อน

ข. คิดว่าไม่เป็นไร เจย ๆ
ไม่สนใจภาพวาดนั้น

ค. วาดภาพล้อเลียนเพื่อน
แล้วนำไปติดหน้า
ห้องเรียนเหมือนกัน

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

แบบทดสอบพัฒนาจริยธรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1. ชื่อ นายรุ่ง เรืองสันต์อาจิณ
ตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ดร.
สังกัด สถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

2. ชื่อ นายชลอศักดิ์ ลักษณะวงษ์ศรี
ตำแหน่ง นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
สังกัด สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา กรมสุขภาพจิต

3. ชื่อ นางสาวลัดดา อุ่นศิริยศ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาคภาษาไทย
สังกัด โรงเรียนสัจจพิทยา

ภาคผนวก ค

โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นกีฬาประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ครั้งที่ 1

เรื่อง แมนเดลคนช็อกกับแกะของพระราช

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความคุ้นเคย ความประทับใจที่ดีระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มทดลอง
2. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการไม่พูดโกหก

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงเลิกพูดมุสาเสีย และจงพูดความจริงต่อกัน” (เอเฟซัส บทที่ 4 ข้อที่ 25)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. แนะนำตนเองทั้งผู้วิจัยและกลุ่มทดลอง และทักทายด้วยการร้องเพลง “สวัสดี”
สวัสดี สวัสดี วันนี้เรามาร่วมกัน เธอกับฉันพบกัน สวัสดี
2. ปฐมนิเทศ โดยการชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนสิ่งที่จะได้รับตลอดโปรแกรม
3. ผู้วิจัยถามเด็กแต่ละคนว่าเราเคยโกหกไหม เพราะเหตุใด ให้เด็ก 2-3 คน ออกมาเล่าเหตุการณ์ให้เพื่อน ๆ ฟัง

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “แมนเดลคนช็อกกับแกะของพระราช” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้หุ่นเชิดหรือหุ่นกระบอก

นิทานเรื่อง “แมนเดลคนช็อกกับแกะของพระราช” (สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย. 2005; อ้างอิงจาก นิทานนานาชาติ. ม.ป.ป.)

เนื้อเรื่อง

พระราชองค์หนึ่งมีแกะอยู่ 3 ตัว ซึ่งแต่ละตัวมีสีต่างกัน พระราชทรงโปรดแกะของพระองค์มาก วันหนึ่งพระองค์สังเกตเห็นแกะของพระองค์ดูหงอยเหงาเศร้าซึมไม่มีความสุข พระองค์กลุ่มพระทัยมากจึงตัดสินใจปล่อยแกะทั้งสามตัวขึ้นไปบนภูเขา และได้สั่งเสนาบดีให้หาคนเลี้ยงแกะที่ไว้วางใจได้ไปดูแล แต่คนนั้นจะต้องเป็นคนที่พูดแต่ความจริงไม่เคยโกหก

หลังจากสืบหาทั่วเมือง เสนาบดีก็ได้ตัวคนเลี้ยงแกะคนหนึ่งชื่อว่า “แมนเดล” เขาเป็นเด็กหนุ่มที่ซื่อตรง พูดแต่ความจริงและไม่เคยโกหก พระราชจึงตัดสินใจให้แมนเดลเป็นคนดูแลแกะทั้งสามของพระองค์ และทุกเย็นวันอาทิตย์เขาจะต้องลงจากภูเขามาพบพระราชเพื่อรายงานพระองค์ พระราชได้ขึ้นไปบนภูเขาเพื่อแอบดูแกะด้วยพระองค์เอง และพบว่าแมนเดลพูดตรงกับความเป็นจริงจึงพอใจมาก

วันหนึ่งพระราชารูสึกว่าขุนนางของพระองค์ไม่ซื่อตรงเหมือนแต่ก่อน พุดจาบิตเบียนความจริง ชอบโกหกอยู่เสมอ พระองค์จึงถือว่าเหล่าขุนนาง เมื่อเสนาบดีได้ยื่นพระราชาคือว่าเช่นนั้นก็พูดขึ้นว่า “ไม่มีใครในโลกนี้สามารถพูดความจริงได้ตลอดเวลา ทุกคนล้วนเคยโกหกมาทั้งนั้น อย่างน้อยก็หนึ่งครั้ง”

แต่พระราชารู้ว่าแมนเดลไม่เคยโกหกเลย ดังนั้นเสนาบดีจึงคิดหาวิธีที่จะทำให้แมนเดลโกหก จึงปรึกษากับภรรยาให้ปลอมตัวเป็นหญิงสาวแสนสวยผู้มั่งมีไปขอซื้อแกะจากแมนเดล และให้เขาโกหกพระราชาวาแกะได้ตกหน้าผาตายไปแล้ว แต่แมนเดลปฏิเสธ ไม่ว่าภรรยาของเสนาบดีจะเพิ่มเงินให้มากเท่าใดก็ไม่สามารถเปลี่ยนใจแมนเดลได้ ภรรยาของเสนาบดีก็ยังไม่ยอมแพ้

วันรุ่งขึ้นเธอได้กลับมาหาแมนเดลอีกครั้ง แต่คราวนี้ปลอมตัวเป็นหญิงชรายากจนมาขอแกะของแมนเดล โดยบอกว่าหลานของเธอไม่สบายจะต้องกินเนื้อแกะถึงจะหาย แต่เธอไม่มีเงินซื้อแกะ แมนเดลรู้สึกสงสารจึงตัดสินใจมอบแกะของพระราชาก็ให้ตัวหนึ่ง เสนาบดีได้นำแกะที่ภรรยาของเขาได้จากแมนเดลไปคืนพระราชาก็เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้พระราชารู้

เมื่อถึงเย็นวันอาทิตย์แมนเดลก็ลงจากภูเขา มาพบพระราชาก็ได้สอบถามถึงแกะของพระองค์ แมนเดลได้ทูลว่าเขาได้ยกแกะของพระราชาคือตัวหนึ่งให้กับหญิงชราไป และรู้ตัวว่าได้กระทำผิดจึงยินดีที่จะรับโทษ พระราชาดีใจมากที่เห็นแมนเดลเป็นคนสัตย์ซื่อพูดความจริง และกล้ายอมรับในสิ่งที่ได้กระทำ แมนเดลจึงได้รับความไว้วางใจและการเชื่อถือจากพระราชาก็ดูแลแกะทั้งสามตัวของพระองค์ต่อไปอย่างมีความสุข

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่าแมนเดลทำความดีในเรื่องใด
2. ถามเด็กว่าเมื่อแมนเดลทำความดีต่อพระราชาก็เขาได้รับอะไรตอบแทน
3. ถามเด็กว่าในชีวิตประจำวันของเด็ก มีเรื่องใดบ้างที่เราพูดความจริง ไม่โกหก และเมื่อเราพูดความจริง เราได้รับอะไรตอบแทน

ขั้นสรุป

ถ้าเราพูดความจริง ไม่โกหก เราก็จะเป็นคนที่ได้รับความรัก และความไว้วางใจจากผู้อื่น ฉะนั้น เด็ก ๆ ควรจำตัวอย่างเรื่องของแมนเดลไว้ เพื่อที่เราจะพูดแต่ความจริง ไม่โกหกผู้อื่น

ให้เราท่องข้อท่องจำด้วยกัน “จงเลิกพูดมุสาเสีย และจงพูดความจริงต่อกัน” (เอเฟซัส บทที่ 4 ข้อที่ 25)

กิจกรรม เหยี่ยพูดความจริง

อุปกรณ์ : จานกระดาษ , ปากกาเมจิก , สีไม้ , ไม้พรม

1. แจกจานกระดาษให้เด็กนักเรียนคนละ 1 ใบ
2. ให้เขียนตัวอักษรข้อท่องจำ “จงเลิกพูดมุสาเสีย และจงพูดความจริงต่อกัน”
3. ตกแต่งขอบให้สวยงามตามชอบ ด้านหลังติดไม้พรมทำเป็นที่แขวน

ครั้งที่ 2

เรื่อง ลูกหมี่โกหก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการไม่พูดโกหก

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“ริมฝีปากจะไม่พูดความเท็จ ลิ้นจะไม่เปล่งคำหลอกลวง” (โยบ บทที่ 27 ข้อที่ 4)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่า ใครเคยโกหกบ้าง โกหกเรื่องอะไร (ให้เวลาแต่ละคนออกมาเล่า)
2. ถามเด็กว่า คิดว่าการโกหก พูดจาหยาบค้ายและว่าร้ายผู้อื่นเป็นสิ่งที่ดีไหม
3. การพูดโกหกอาจทำให้เกิดความเดือดร้อนและไม่มีใครชอบ ดังตัวอย่างที่คุณครูจะเล่าต่อไป

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “ลูกหมี่โกหก” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้ตุ๊กตามีขนาดเล็ก กลางและใหญ่ อย่างละ 1 ตัว สื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ กระดาษ ดินสอและซองจดหมาย

นิทานเรื่อง “ลูกหมี่โกหก” (สมาคริสตจักรแห่งประเทศไทย. 1996: 103-104; อ้างอิงจาก ภัทรภรณ์ นาคอ่อน. ม.ป.ป.)

เนื้อเรื่อง

วันนี้เป็นวันจันทร์ ลูกหมี่ยังไม่ตื่นนอน แม่หมี่เข้ามาปลุกแล้วถามด้วยความห่วงใยว่า “ลูกหมี่ไม่สบายหรือเปล่า วันนี้ทำไมไม่ไปโรงเรียน”

ลูกหมี่ตอบแม่ว่า “วันนี้โรงเรียนหยุดหนึ่งวัน คุณครูให้หยุดดูหนังสือสอบ” พูดจบแล้วลูกหมี่ก็หลับต่อ

วันรุ่งขึ้นลูกหมี่ไปโรงเรียน คุณครูก็ถามลูกหมี่ว่า “ลูกหมี่เมื่อวานเป็นอะไรจะ ทำไมไม่มาโรงเรียน?”

“ผมไม่สบายครับ” ลูกหมี่กล่าวไม่เต็มปาก “ถ้าอย่างนั้นต้องเอาใบลามาให้ครูพ่วงนี่จะให้คุณแม่เซ็นรับรองด้วย” คุณครูกำชับลูกหมี่ ลูกหมี่ตอบ “ครับ”

ในที่สุดลูกหมี่ก็คิดได้ ลูกหมี่จึงหยิบกระดาษกับดินสอมา แล้วก็เขียนใบลาป่วยทันที พร้อมกับเซ็นชื่อของแม่เสียเอง

พอถึงวันศุกร์ลูกหมี่ก็เป็นหวัด แต่เนื่องจากเป็นวันสอบ ลูกหมี่จึงต้องไปโรงเรียน แม่หมี่ไปส่งลูกหมี่ที่โรงเรียนและบอกคุณครูว่า “วันนี้ลูกหมี่ไม่สบาย เป็นหวัดค่ะ”

“อ้าว ! เมื่อวันจันทร์ลูกหมีหยุดเรียนบอกว่าไม่สบาย วันนี้ไม่สบายอีกแล้วหรือคะ” คุณครูถามด้วยความแปลกใจ

แม่หมีมองลูกหมี เห็นลูกหมีก้มหน้าก็รู้ทันทีว่าลูกหมีโกหก

ลูกหมีกลับถึงบ้านก็รีบเข้าครัวทันทีเพื่อหาขนมกิน “วันนี้มีขนมอะไรกินบ้างครับ”

แม่หมีตอบว่า “ไม่มีขนมสำหรับเด็กโกหกหรอกจ้ะ”

แม่หมีให้ลูกหมีเล่าความจริงให้ฟัง ลูกหมีจึงบอกว่า เพราะลูกหมีเกิดความขี้เกียจไปโรงเรียนจึงโกหกแม้ว่าโรงเรียนหยุดให้ดูหนังสือสอบ และโกหกคุณครูว่าไม่สบาย แล้วลูกหมีก็ขอโทษแม่หมี

แม่หมีจึงสอนลูกหมีว่า “การโกหกเป็นสิ่งที่ไม่ดี และผู้ที่พูดโกหกจะไม่มีใครคบหา เพราะเป็นคนที่ไม่มีความจริงใจ และวันนี้ผู้โกหกจะไม่ได้รับประทานขนมด้วย”

ลูกหมีจึงให้สัญญาว่า “ต่อไปลูกหมีจะไม่โกหกอีกแล้วครับ”

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า ลูกหมีโกหกเรื่องอะไร และผลที่ได้รับจากการโกหกคืออะไร

ขั้นสรุป

เมื่อลูกหมีโกหกผลที่ได้รับคือไม่ได้กินขนม ถ้าเราพูดโกหกอาจจะมีผลทำให้คนอื่นเดือดร้อน ดังนั้นเด็ก ๆ ต้องเป็นคนที่พูดความจริง ไม่โกหกหรือพูดจาวาไรผู้อื่น

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “ริมฝีปากจะไม่พูดความเท็จ ลิ้นจะไม่เปล่งคำหลอกลวง” (โยบ บทที่ 27 ข้อที่ 4)

ครั้งที่ 3

เรื่อง เด็กเลี้ยงแกะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการพูดไม่โกหก

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“อย่าพูดมุสาต่อกัน” (โคโลสี บทที่ 3 ข้อที่ 9)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ทักทายเด็ก ๆ ด้วยกิจกรรมเกม
2. ถามเด็กว่า หลังจากที่เด็ก ๆ ได้ฟังนิทานจากคุณครูเรื่องการพูดไม่โกหก ไป 2 เรื่อง แล้ว เด็ก ๆ ยังพูดโกหกอีกหรือไม่ เปิดโอกาสให้เด็กเล่าประสบการณ์

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “เด็กเลี้ยงแกะ” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้ภาพประกอบเป็นสื่อในการเล่านิทาน

นิทานเรื่อง “เด็กเลี้ยงแกะ” (อิสป. 2549: 66)

เนื้อเรื่อง

นานมาแล้ว ยังมีเด็กชายคนหนึ่ง เขาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านกลางหุบเขาเล็ก ๆ เขามีงานที่ชาวบ้านจ้างให้เขาทำ นั่นก็คือการเลี้ยงแกะ โดยต้องพาแกะไปกินหญ้าที่ทุ่งหญ้าใกล้ ๆ ป่าลึก เราเรียกเขาว่าเด็กเลี้ยงแกะ เขามีนิสัยชอบเล่นสนุกก็คือนอง

ทุกวัน ... ทุกวัน... เด็กเลี้ยงแกะคนนี้ จะต้องต้อนฝูงแกะของตน ออกไปหากินหญ้าที่เนินเขาใกล้ชายป่าอยู่เสมอมา... และเมื่อเขาได้นำฝูงแกะมาถึงที่หมายแล้ว ก็จะต้องนั่งเฝ้าเพื่อคอยปกป้องให้พ้นจากการเป็นเหยื่อของหมาป่า เฝ้าอยู่จนกว่าพวกแกะทั้งฝูงจะกินหญ้าเสร็จ ซึ่งมันก็เป็นหน้าที่ประจำวันที่แสนจะน่าเบื่อหน่ายอย่างที่สุดของเขา เมื่อทุกวัน ๆ ต้องทำซ้ำ ๆ แต่หลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นนั้น เขาจึงรู้สึกเบื่อหน่ายและแสนที่จะเซ็งอย่างที่สุด

วันหนึ่ง เขาจึงคิดหาเรื่องสนุก ๆ ทำเล่น เพื่อให้คลายความเครียดและเกิดความสุขสนุกสนานขึ้นมาเสียสักหน่อย ขณะที่เขาต้อนฝูงแกะไปกินหญ้าในทุ่งกว้าง เขาจึงตะโกนออกมาว่า “ช่วยด้วย ... ช่วยด้วย หมาป่าจะมากินลูกแกะแล้ว ช่วยด้วย”

ชาวบ้านได้ยินก็เป็นห่วง จึงพากันคิดว่าจอบเสียมีรีบวิ่งมาช่วยไล่หมาป่า แต่พอมาถึงกลับไม่เห็นหมาป่าแม้แต่ตัวเดียว นอกจากเด็กเลี้ยงแกะจะยืนหัวเราะงอหายด้วยความสนุกสนานที่

หลอกชาวบ้านได้ สร้างความโมโหให้แก่ชาวบ้านได้เป็นอย่างมาก แต่อีกฝ่ายเป็นเด็ก ชาวบ้านจึงเพียงแต่ดูและเดินกลับเข้าหมู่บ้านไป

เด็กเลี้ยงแกะรู้สึกว่าเขาฉลาดที่หลอกผู้ใหญ่ได้ เขาไม่ได้รู้สึกผิดเลยที่โกหก ดังนั้นเขาจึงได้ทำอย่างนั้นอีก 2-3 ครั้ง ด้วยความสนุกคึกคะนอง และแน่นอนชาวบ้านก็ยังมาช่วยทุกครั้ง

อยู่มาวันหนึ่ง หมาป่าแอบลอบเข้ามาในฝูงแกะเข้าจริง ๆ เด็กเลี้ยงแกะตกใจจึงรีบตะโกนร้องเรียกชาวบ้านให้มาช่วย แต่เมื่อชาวบ้านได้ยินจึงพากันพูดว่า “เจ้าเด็กเลี้ยงแกะนั้นอีกแล้ว โกหกอีกตามเคย ไม่มีหมาป่าจริง ๆ หรือ”

เขาตะโกนร้องขอความช่วยเหลือจนคอแหบ คอแห้งไปหมด แต่ชาวบ้านทุกคนก็เคยโดนหลอกอย่างนี้มาแล้วหลายหน จึงไม่สนใจและเดินหนีกันไปหมด เมื่อไม่มีชาวบ้านคนใดออกมาช่วยหมาป่าจึงกินลูกแกะหมดทั้งฝูง

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า เด็กเลี้ยงแกะมีนิสัยอย่างไร
2. ถามเด็กว่า ผลที่เกิดความคึกคะนองของเด็กเลี้ยงแกะ ทำให้เกิดอะไรขึ้น

ขั้นสรุป

จากเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ เราจะเห็นได้ว่าคนที่พูดปด หรือพูดโกหก ย่อมไม่มีใครเชื่อถือ แม้ขณะที่กำลังพูดความจริงก็ตาม

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “อย่าพูดมุสาต่อกัน” (โคโลสี บทที่ 3 ข้อที่ 9)

กิจกรรม

ให้เด็ก ๆ อาสาสมัครออกมาเล่นละครเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ โดยใช้หน้ากากแกะ , หมาป่า ที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้

ครั้งที่ 4

เรื่อง กระตุกร้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการพูดไม่โกหก

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จริงก็ว่าจริง ไม่ก็ว่าไม่ พูดแต่เพียงนี้ก็พอ” (มัทธิว บทที่ 5 ข้อที่ 37)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่า เด็ก ๆ ทราบไหมว่า คำพูดอย่างไรทำให้เกิดความเสียหาย
2. วันนี้คุณครูมีเรื่องมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง เรื่องนี้จะทำให้เด็ก ๆ เห็นถึงการพูดโกหกของ

ชายคนหนึ่ง ทำให้เขาต้องถูกลงโทษ

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “กระตุกร้อง” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้สื่อโครงกระดูกจำลอง

นิทานเรื่อง “กระตุกร้อง” (กิริติ บุญเจือ. 2522)

เนื้อเรื่อง

คนไทยเคยสอนกันมาว่า “ปามีหู ประตุมีตา” ชาวญี่ปุ่นโบราณต้องการอบรมลูกหลานให้กลัวการทำผิด แม้คิดว่าไม่มีใครรู้เห็น กระตุกก็อาจจะร้องได้ ดังเรื่องที่เล่าต่อ ๆ กันมาว่า

ครั้งหนึ่ง มีชายสองคนเป็นเพื่อนน้ำสาบานกัน ชื่อ กามิ และ ชิโม สองคนปรึกษากันแล้วเห็นว่า จะอยู่ในบ้านของตนเรื่อยไปคงจะตั้งตัวได้ยาก จึงคิดจะไปเสี่ยงโชค ณ แดนไกล สาบานกันว่าไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น จะไม่ยอมละทิ้งกันเป็นอันขาด

ครั้นไปอยู่ต่างแดน ชิโมตั้งหน้าตั้งตาทำงานเก็บเงินทองสะสมไว้ได้อย่างรวดเร็ว ส่วนกามิเอาแต่คบเพื่อน หาเงินได้เท่าไร ก็ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและเล่นการพนันจนหมดตัว อยู่ได้สามปี ชิโมจึงชวนกามิกลับไปเยี่ยมบ้าน กามิไม่มีอะไรติดตัวกลับบ้าน ชิโมก็ยอมแบ่งทรัพย์สินที่อดออมไว้ได้ให้ครึ่งหนึ่ง เพื่อจะได้ไม่น้อยหน้าเมื่อถึงบ้าน

เมื่อเดินทางมาถึงกลางป่า กามิก็ตกชิโมเสีย แล้วรีบทรัพย์สินเป็นของตนเองคนเดียว เมื่อถึงบ้านก็ปั้นข่าวว่าชิโมเหลวไหลจนคบไม่ได้ ส่วนตัวเองตั้งหน้าตั้งตาทำงานจนเก็บเงินได้มาก เขาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอยู่ไม่นานเงินก็หมด อยู่บ้านต่อไปก็อาศัยเพื่อนบ้านจึงเดินทางกลับไปที่เดิม

ครั้นเดินทางคนเดียวถึงสถานที่ที่ชิโมก็ได้ยินเสียงร้องเรียก เมื่อเข้าไปดูพบโครงกระดูกขาวโพลน โครงกระดูกพูดว่า “เพื่อนเอ๋ย เราคือชิโม เพื่อนจำไม่ได้หรือ ถ้าเพื่อนอยากรวยเร็วก็เอาเราไปแสดงกระดูกเด่นสิ” พูดไปโครงกระดูกก็เดินให้ดู กามิเห็นทางได้เงินง่ายจริง ๆ จึงเก็บเอา

โครงการดูพับใส่กล่องแบกเข้าไปในเมือง ที่ใดมีกลุ่มชนก็แสดงกระดูกเด่นให้ดูแล้วเก็บเงิน ได้เงินมากมาย แต่เขาก็ยังใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและเล่นการพนันหนักมือขึ้น หหมดเงินก็เปิดแสดงกระดูกเด่นใหม่ เดินทางรอนแรมเรื่อยไป

เรื่องนี้รู้ถึงเจ้าเมือง เกิดความอยากดูกระดูกเด่น จึงให้คนใช้มาเรียกไปแสดงให้ดูในวัง แต่กระดูกไม่ยอมเด่น กลับร้องเรียนและเล่าเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้เจ้าเมืองฟัง

เจ้าเมืองเห็นว่ากามีมีใจชั่วช้านัก อยู่ต่อไปก็รังแต่จะสร้างความเดือดร้อนให้แก่คนอื่นต่อไป จึงตัดสินใจประหารชีวิตเสีย เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่คนอื่นต่อไป

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า กามีและซิโมนีนิสัยอย่างไร
2. ถามเด็กว่า ใครเป็นคนฆ่าซิโมนี เพราะเหตุใด
3. ถามเด็กว่า โครงการดูกระดูกนั้นคือใคร
4. ถามเด็กว่า ใครอยากดูโครงการกระดูกเด่น
5. ถามเด็กว่า เจ้าเมืองลงโทษกามีด้วยวิธีการใด

ขั้นสรุป

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความไม่ซื่อสัตย์เป็นบ่อนทำลายตั้งแต่ตัวเองถึงประเทศชาติ ดังนั้นเด็ก ๆ จึงควรมีความซื่อสัตย์อยู่ในตัวเอง ยิ่งมีมากเท่าใด ปัญหาความเดือดร้อนก็จะลดน้อยลง

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “จริงก็ว่าจริง ไม่ก็ว่าไม่ พูดแต่เพียงนี้ก็พอ” (มัทธิว บทที่ 5 ข้อที่ 37) ด้วยการทำการประกอบ

1. จริงก็ว่าจริง	ท่าท่า	ชูนิ้วโป้งไปข้างหน้า ซ้ายและขวา
2. ไม่ก็ว่าไม่	ท่าท่า	ทำมือเป็นรูปกากบาท บนและล่าง
3. พูดแต่เพียงนี้ก็พอ	ท่าท่า	ทำมือรูปชิปปาก
4. มัทธิว บทที่ 5 ข้อที่ 37	ท่าท่า	นิ้วชี้แตะที่ปากไปข้างหน้า ทำนิ้วบอกตัวเลข

ครั้งที่ 5

เรื่อง น้ำใจไมตรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“การให้เป็นเหตุให้มีความสุขยิ่งกว่าการรับ” (กิจการ บทที่ 20 ข้อที่ 35)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่าเคยช่วยเหลือใครบ้าง
2. ถามเด็กว่า ถ้าเด็ก ๆ ต้องทำทุกอย่างโดยที่ไม่มีใครช่วยจะรู้สึกอย่างไร เช่น ตื่นนอน ต้องล้างหน้า แปรงฟัน อาบน้ำ ใส่เสื้อผ้า ทำอาหาร ล้างจาน แต่งตัวไปโรงเรียน เด็ก ๆ จะทำได้ไหม เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้แสดงความคิดเห็น

3. วันนี้ คุณครูมีตัวอย่างของผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นมาแล้วให้เด็ก ๆ ฟังด้วย

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “น้ำใจไมตรี” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้หุ่นเชิดและสื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น ของเล่น, ขนม, ตะปู (ใส่ไว้ในถุงพลาสติก), ดินสอสี, หนังสือนิทาน นิทานเรื่อง “น้ำใจไมตรี” (สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย. 1996: 100-101; อ้างอิงจากจินตนา ไบกาซูยี. ม.ป.ป.)

เนื้อเรื่อง

แม่ของปานซักผ้า รีดผ้า กวาดบ้านและทำอาหาร แม่เหนื่อยทั้งวัน ปานจะช่วยแม่อย่างไรดีหนอ

ปานเข้าไปหาแม่ สงแก้วนํ้าให้และพูดว่า “แม่ครับเหนื่อยไหมครับ” “แม่ขอบใจ ปานมีน้ำใจนะลูก”

พี่ไหมช่วยแม่เก็บโต๊ะและล้างจาน น้องฝ้ายเดินเก็บของเล่นใส่กล่อง ปานจะช่วยพี่ไหมและน้องฝ้ายดีไหมหนอ

ปานช่วยน้องฝ้ายเก็บของเล่นใส่กล่อง แล้วช่วยยกจานที่พี่ไหมล้างแล้วไปคว่ำ พี่ไหมยิ้มให้ “ปานมีน้ำใจนะน้อง”

ปานกินขนมและเล่นรถไฟ เล่น จิก...จิก... น้องฝ้ายร้องขอกินขนมและเล่นรถไฟด้วย ปานจะอย่างไรกับน้องฝ้ายดีหนอ

ปานแบ่งขนมให้น้องฝ้ายกิน แล้วให้รถคันเล็กน้องฝ้ายเล่น น้องฝ้ายพูดเหมือนพี่ไหม “พี่ปาน มีน้ำใจ”

พ่อของปานซ่อมประตูรั้วหน้าบ้าน พ่อใช้ฆ้อนตีตะปูตุงโป๊ก โป๊ก.. ปานจะช่วยพ่อตีไหมหนอ

“พ่อครับ ให้ปานช่วยซ่อมรั้วด้วยคน” ปานช่วยหยิบตะปูและไม้ส่งให้พ่อ พ่อพูด ยิ้ม ยิ้ม “ลูกมีน้ำใจนะปาน”

วันนี้เป็นวันแม่ ปานกระซิบบอกพี่ไหม พี่ไหมชวนปานไปที่ร้านขายดอกไม้ ปานกับพี่ไหมจะทำอะไรกันหนอ ...

พี่ไหมให้มาลัยดอกมะลิกับแม่ ปานให้หัวใจสีแดงแผ่นเล็กแก่แม่ แม่ น้ำตาคลอ “ลูกมีน้ำใจต่อแม่นะ”

ในห้องเรียนปานวาดรูปและระบายสีเสร็จ เพื่อนคนใหม่ของปานยังระบายสีไม่เสร็จ ปานจะช่วยเพื่อนใหม่คนนี้ดีไหมหนอ ...

ปานส่งดินสอสีให้เพื่อนใหม่ยิ้มและช่วยระบายสีให้จนเสร็จ เพื่อนใหม่พูดชอบใจ “ปานมีน้ำใจนะ”

ปานพาเพื่อนที่หกล้มไปทายา ปานช่วยเพื่อน ๆ ถูแกว่น้ำ เพื่อน ๆ พูดว่า “ปานมีน้ำใจต่อเพื่อน”

ปานช่วยคุณครูถือหนังสือนิทาน ปานช่วยเก็บโต๊ะ เก้าอี้เข้าที่ คุณครูชมว่า “ปานเป็นเด็กมีน้ำใจไม่ตรี”

เช้านี้คุณครูถามว่า “จะเลือกใครดีหนอ ... เป็นคนถือพานดอกไม้วันไหว้ครู” เพื่อน ๆ เลือกปานผู้มีน้ำใจ

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า เด็ก ๆ คิดว่าปานมีความสุขไหมที่ได้ช่วยเหลือคนอื่น
2. ถามเด็กว่าเคยช่วยเหลือคนอื่นบ้างไหม และให้ยกตัวอย่าง

ขั้นสรุป

ผลจากการช่วยเหลือคนอื่น ปานก็เป็นที่รักใคร่ของทุกคน เด็ก ๆ ก็เช่นกัน เราไม่สามารถทำทุกอย่างคนเดียวได้ เราต้องพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต้องรู้จักให้คนอื่น ให้การช่วยเหลือ ให้ความรัก ให้สิ่งของ แบ่งปันเท่าที่จะทำได้

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “การให้เป็นเหตุให้มีความสุขยิ่งกว่าการรับ” (กิจการ บทที่ 20 ข้อที่ 35)

กิจกรรม : “ปาน” ผู้มีน้ำใจ

ทำป้ายชื่อ “ปาน” สำหรับคล้องคอ จับฉลากชื่อนักเรียน หากได้ชื่อใคร ให้นักเรียนคนนั้นใส่ป้ายชื่อปาน แสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น สลับกันคนละ 1 อย่าง เช่น ช่วยเก็บของให้เพื่อน ช่วยจัดเก้าอี้ ช่วยเก็บขยะ ช่วยทำความสะอาดห้อง ช่วยเก็บอุปกรณ์ ฯลฯ เป็นต้น

ครั้งที่ 6

เรื่อง ต็อกแตกแบ่งปันให้ทุกคน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เห็นแก่ตัว” (1 ทิโมธี บทที่ 6 ข้อที่ 18)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่า การแบ่งปันคืออะไร
2. ถามเด็กว่า เราเคยแบ่งปันอะไรกับใครบ้าง ให้เด็กยกตัวอย่าง

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “ต็อกแตกแบ่งปันให้ทุกคน” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้ภาพวาด และสื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การ์ดวันเกิด, กล้องสปีช, สมุดภาพพระบายสี

นิทานเรื่อง “ต็อกแตกแบ่งปันให้ทุกคน” (คริสเตียนสัมพันธ์ประเทศไทย. 1998)

เนื้อเรื่อง

เหลือเวลาอีกเพียงอาทิตย์เดียวเท่านั้นก็จะถึงงานวันเกิดของเต่า ต็อกแตกแล้ว เขาตื่นเต้นมากจนรอนแทบไม่ได้

แม่ของต็อกแตกเป็นคนช่วยเขียนการ์ดเชิญวันเกิดให้เขา เมื่อเขาดูที่การ์ด เห็นชื่อของเพื่อนทุกคนก็ทำให้เขานึกถึงหน้าเพื่อน เขายิ้มให้กับเพื่อนทุกคน แต่รอยยิ้มของเขาต้องหุบลงทันทีเมื่อเขาได้อ่านเจอชื่อของเป็ด ปรีศนา

“แม่ครับ” ต็อกแตกถาม “คุณแม่เชิญเป็ด ปรีศนามางานวันเกิดผมด้วยหรือ?”

“ทำไมหนูถึงไม่อยากให้ปรีศนามางานล่ะ? เมื่ออาทิตย์ก่อนแม่พบครอบครัวของเขาที่ริมสระน้ำด้วย และแม่คิดว่าน่าจะดี ถ้าเราเชิญเธอมาด้วย” แม่บอก

“แม่ครับ คุณแม่ไม่เข้าใจเลย ที่โรงเรียนปรีศนาชอบชวนผมทะเลาะก่อนอยู่เรื่อยเลย เธอไม่รู้จักการแบ่งปัน เธอแย่งกบน้อยบินได้ ของเล่นหมาน้อยแฮมที่เห่าได้ และก้อนไหมเมวน้อย”

แม่ของต็อกแตกเกาหัวแล้วพูดว่า “บางครั้ง คนเราก็กทำสิ่งที่ไม่ดี แต่จริง ๆ แล้ว เขาต้องการให้ใครบางคนชอบเขาเท่านั้น บางทีปรีศนาเขาอาจจะไม่รู้ว่าจะ做朋友กับคนอื่นได้อย่างไร”

“อืม อาจจะเป็นอย่างนั้นก็ได้ ผมจะชวนปรีศนามาด้วย ผมหวังว่าเขาจะไม่เอาของขวัญของผมกลับบ้านไปด้วย” ต็อกแตกพูด

ในที่สุดวันนั้นก็มาถึง ต็อกแตกได้ของขวัญต่าง ๆ มากมาย สีก่องใหม่ และสมุดภาพระบายสีเป็นของขวัญที่เขาชอบมากที่สุด ในเวลาต่อมาปริศนาก็อยากเล่นสีใหม่ของเขา เธอคิดว่ามันคงสนุกดี ถ้าเธอได้ระบายสีลงบนสมุดภาพเล่มใหม่ของต็อกแตก แต่ต็อกแตกไม่อยากแบ่งสี และสมุดภาพใหม่นี้ให้ปริศนา และคนอื่น ๆ เล่นเลย เพราะเขากลัวว่าสีใหม่ของเขาจะหัก แต่เขาก็นึกได้ว่าในพระคัมภีร์สอนว่าเราควรแบ่งปันกัน ดังนั้นเขาจึงชวนปริศนา และคนอื่น ๆ ใช้สีใหม่ของเขาระบายสมุดภาพด้วยกัน

ในตอนแรก ปริศนาถือสีทั้งหมดไว้ในมือ เธอไม่อยากแบ่งปันให้คนอื่น แต่แล้วเธอก็คิดว่าต็อกแตกก็อยากแบ่งให้คนอื่นเล่นเหมือนกัน แต่เขาก็แบ่งให้เล่น แล้วปริศนาก็ค่อย ๆ คลายมือที่ถือสีออก และวางสีลงบนโต๊ะเพื่อคนอื่นจะได้ใช้ด้วยกันได้

ต็อกแตกได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญเมื่อตอนอายุครบรอบ 4 ขวบ เขาเรียนรู้จักการแบ่งปัน เขาไม่อยากชวนปริศนามางานเขา เพราะว่าเธอไม่ชอบแบ่งปัน แต่แล้วเขาก็รู้ว่าเขาเองกับปริศนาก็ไม่ต่างกันเลย เพราะว่าเขาก็ไม่ต้องการที่จะแบ่งปันสีเทียนและสมุดภาพของเขาเหมือนกัน

ปริศนาได้เรียนรู้จักวิธีการที่จะมีเพื่อน คือต้องเป็นเพื่อนกับคนอื่นก่อน การเป็นเพื่อนหมายถึงการที่เราแบ่งปัน ดูแล และรักซึ่งกันและกัน เพราะว่าเป็ดปริศนาเรียนรู้จักการแบ่งปัน เธอจึงสามารถสร้างเพื่อนใหม่ได้อีกหลายคน

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า ใครที่ต็อกแตกไม่อยากให้มางานวันเกิดของเขา
2. ถามเด็กว่า ต็อกแตกได้เรียนรู้อะไรจากการแบ่งปัน
2. ถามเด็กว่า เราต้องแบ่งปันให้กับใครบ้าง

ขั้นสรุป

ให้เด็ก ๆ บอกวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถแบ่งปันได้ แล้วให้ท่องข้อท่องจำด้วยกัน
“จงเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เห็นแก่ตัว” (1 ทิโมธี บทที่ 6 ข้อที่ 18)

กิจกรรม : การ์ดต็อกแตก

อุปกรณ์ : การ์ดการ์ตูนรูปเต่า , สีไม้ , สีเมจิก , กรรไกร

1. นำการ์ดการ์ตูนรูปเต่ามาระบายสี และตัดตามรูป
2. เขียนข้อท่องจำที่ด้านในของการ์ด

ครั้งที่ 7

เรื่อง ชาวสะมาเรียใจดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“บุคคลที่ใจกว้างขวางย่อมได้รับความมั่งคั่ง” (สุภาษิต บทที่ 11 ข้อที่ 25)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. เล่นเกมแต่งตัวให้เพื่อน

1.1 แบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ชายและกลุ่มผู้หญิง คัดเลือกคนในกลุ่ม 1 คน เป็นอาสาสมัครของกลุ่ม

1.2 แจกกระดาษหนังสือพิมพ์กลุ่มละ 1 ฉบับ พร้อมเทปติดกระดาษและกรรไกร

1.3 ให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันนำหนังสือพิมพ์แต่งตัวให้เพื่อนในเวลาที่กำหนด

2. ถามเด็กว่าเคยช่วยเหลือใครที่ไม่รู้จักบ้างหรือไม่ เปิดโอกาสให้เล่าประสบการณ์

3. วันนี้คุณครูจะเล่าเรื่องของชายคนหนึ่งช่วยเหลือผู้อื่น ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “ชาวสะมาเรียใจดี” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้หุ่นเชิดและใช้คนจริง

ประกอบการเล่านิทาน

นิทานเรื่อง “ชาวสะมาเรียใจดี” (คริสเตียนศึกษาเพนเตคอสแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป.: 30-33)

เนื้อเรื่อง

วันหนึ่ง ขณะที่ชายชาวยิวคนหนึ่ง กำลังเดินทางจากเยรูซาเล็มไปยังเมืองเยรีโค ในระหว่างทางก็ถูกโจรปล้นเอาเสื้อผ้าของเขาและทูบตี แล้วทิ้งเขาไว้ข้างทางเกือบจะตาย เผอิญบุโรहितคนหนึ่งเดินทางผ่านมา อาจจะเป็นเพราะเขากำลังรีบหรือมีงานสำคัญต้องทำ เมื่อเขาเห็นชายผู้บาดเจ็บคนนั้นก็รีบเดินเลยไปเสีย

อีกไม่นานมีชาวยิวอีกคนหนึ่งเดินมาเห็น เขามองดูชายผู้บาดเจ็บ สักครู่ตัดสินใจที่จะไม่ยุ่งเกี่ยว เพราะอาจจะคิดว่าถ้าช่วยเหลือเขาคงต้องเสียเวลามาก หรือเกิดกลัวว่าบางทีโจรนั้นหลบอยู่กระโดดมาตีเขาบ้าง จึงละชายผู้บาดเจ็บนั้นไปอีก

บางทีชายที่บาดเจ็บอยู่นั้นคงจะร้องคร่ำครวญว่า “ช่วยด้วย ช่วยด้วย” แต่ชายทั้งสองคงจะกลัวหรือมีงานอื่นต้องรีบทำ จึงละเขาไว้

และแล้วก็มีชายอีกคนหนึ่งผ่านมา เขาเป็นชาวสะมาเรีย ชาวยิวและชาวสะมาเรียนั้นไม่ถูกกัน แต่เมื่อเขาเห็นชาวยิวที่บาดเจ็บอยู่ข้างทาง ก็สงสารจึงลงจากหลังลา ทำความสะอาดบาดแผล หามเขาขึ้นบนหลังลาพาไปยังที่พัก (โรงแรม) เขาจัดการให้ชาวยิวบาดเจ็บนั้นได้พัก และจ่ายค่าที่พักไว้ถึง 2 วัน เพื่อให้ได้มีโอกาสพักฟื้น ยิ่งกว่านั้นเขายังสัญญาว่าจะจ่ายเงินเพิ่มอีกถ้าไม่พอ

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า เกิดอะไรขึ้นกับชายชาวยิว
2. ถามเด็กว่า มีกี่คนที่เดินผ่านชายผู้นั้น แต่ละคนทำอะไร
3. ถามเด็กว่า ใครที่ให้ความช่วยเหลือชายผู้นั้น

ขั้นสรุป

เด็ก ๆ ได้เห็นตัวอย่างของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของชายชาวสะมาเรียแล้ว เขาได้ช่วยเหลือชาวยิวทั้ง ๆ ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน และไม่ถูกกันด้วย ดังนั้นเด็ก ๆ ควรทำตามตัวอย่างของชายชาวสะมาเรีย เราควรมีเมตตาต่อผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยที่เราจะช่วยเหลือทุกคน ไม่ใช่ช่วยแต่ผู้ที่อยู่ใกล้เราหรือคนที่เรารักเท่านั้น

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “บุคคลที่ใจกว้างขวางย่อมได้รับความมั่งคั่ง” (สุภาษิต บทที่ 11 ข้อที่ 25)

กิจกรรม : ปฏิทินตั้งโต๊ะ

อุปกรณ์ : ภาพถ่าย 1 ใบขนาด 3 x 5 นิ้ว , เทปกาว 2 หน้า , สติกเกอร์ลายการ์ตูน , ปฏิทินย่อขนาด , แกนปฏิทินตั้งโต๊ะ

1. นำแกนปฏิทินตั้งโต๊ะมาติดภาพถ่ายขนาด 3 x 5 นิ้ว เลือกติดตามใจชอบ
2. ติดสติกเกอร์ลายการ์ตูนตกแต่งให้สวยงาม
3. ติดปฏิทินย่อขนาดอีกด้านของปฏิทินตั้งโต๊ะ
4. เขียนข้อท่องจำในพื้นที่ว่าง

ครั้งที่ 8

เรื่อง แมวหมีผู้กล้าหาญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงมีน้ำใจต่อกัน” (ฟิลิปปี บทที่ 2 ข้อที่ 5)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ทักทายเด็ก ๆ ด้วยกิจกรรมเกม
2. ถามเด็กว่า ในหนึ่งอาทิตย์ที่ผ่านมา มีเด็กคนไหนบ้างที่ทำความดี โดยการช่วยเหลือผู้อื่น เปิดโอกาสให้เด็กเล่าประสบการณ์

3. วันนี้ คุณครูมีเรื่องของแมวผู้กล้าหาญ ที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “แมวหมีผู้กล้าหาญ” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้ภาพประกอบจากหนังสือเด็ก

นิทานเรื่อง “แมวหมีผู้กล้าหาญ” (ฉันทนา ยกมาพันธ์. 2552)

เนื้อเรื่อง

บ่ายวันนี้อากาศเย็นสบาย พี่หมีกับน้องหมีกำลังกินนมแม่อย่างมีความสุข ขณะที่หมีกำลังเล่นลูกปิงปองอย่างสนุกสนาน จู่ ๆ ลูกปิงปองของหมีก็กลิ้งเข้าไปในช่องโหว่ตรงผนัง หมีลอดรูเข้าไปเชี่ยลูกปิงปองต่อ แต่ยิ่งเชี่ย ลูกปิงปองก็ยิ่งกลิ้งหนีไปไกล หมีวิ่งตามลูกปิงปองไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงกำแพงเก่า ๆ แห่งหนึ่ง

ทันใดนั้นหมีก็ได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือ เป็นเสียงร้องที่เล็ก....และแหลมมาก ! เสียงเล็กแหลมนั้นดังมาจากท่อระบายน้ำ หมีรีบวิ่งไปดู และเห็นมดแดงน้อยตัวหนึ่งกำลังเกาะอยู่บนใบไม้แห้ง “ช่วยด้วย ! ฉันกำลังจะไหลเข้าไปในท่อระบายน้ำตรงโน้น” มดแดงน้อยตะโกนขอความช่วยเหลือ

“อ่า อ่า อ่า” เสียงหัวเราะของแมว์รุ่นพี่ดังมาจากบนกำแพง “แค่มดตัวเดียว อย่าเสียเวลาเลย เจ้าหมีขี้ขลาด” แมวตัวหนึ่งตะโกนบอก

“แต่มดน้อยกำลังจะแย่ ฉันต้องหาทางช่วย” หมีตอบ แล้วรีบมองหาอุปกรณ์ที่จะมาช่วยชีวิตมดแดงน้อยให้ได้ ในที่สุดก็เจอเชือกผูกถุงขยะ มันจัดการแกะเชือกนั้นทันที หมีออกแรง

เหวี่ยงเชือกลงไปในท่อระบายน้ำ เพื่อให้มดแดงน้อยไต่ขึ้นมาบนพื้นอย่างปลอดภัย แต่โชคไม่ดีที่ตัวมันเองกลับพลัดทำลื่นไถลลงไปในท่อระบายน้ำเสียเอง

โชคดีที่ท่อระบายน้ำไม่ลึกนัก แมวหมีจึงพยายามปีนขึ้นมาได้ ตอนนี้เนื้อตัวของมันเลอะเทอะไปหมด หมีว แมวแสนสวยได้กลายเป็น แมวมอมเสียแล้ว...

มดแดงน้อยซาบซึ้งในน้ำใจของหมีเป็นอย่างมาก มันจึงชวนเพื่อน ๆ มดแดงเดินแถวมาขอบคุณ “วีรบุรุษแมวหมีว” สำหรับการกระทำอันกล้าหาญนี้ แมวหมีวบอกلامดแดงน้อยก่อนจะกลับบ้านไปหาแม่ หาฟีแหม่มและน้องหมอก

เมื่อกลับถึงบ้าน สมาชิกทั้งสามต่างแปลกใจที่เห็นหมีตัวมอมแมม “หมีว ลูกไปเล่นชนที่ไหนดมา ทำไมถึงเลอะเทอะขนาดนี้” แม่ถาม หมีวจึงเล่าวีรกรรมของตนให้แม่กับพี่และน้องฟังอย่างตื่นเต้น

“แม่ภูมิใจในตัวลูกมากจ๊ะ ลูกมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น มดน้อยตัวนั้นโชคดีจังเลยนะ ที่ได้เจอลูกของแม่” แม่กล่าวด้วยความชื่นชม หมีวคลอเคลียอยู่กับแม่และหยอกล้อกับพี่น้องอย่างมีความสุข จู่ ๆ หมีวก็ต้องแปลกใจเมื่อเห็นลูกปิงปองกลิ้งเข้ามาหา “แม่จ๋า...ลูกปิงปองกลับมาแล้ว” หมีวร้องบอกแม่

แม่บอกหมีวดูที่ผนัง ตอนนี้มดแดงเดินเรียงแถวกันมาเป็นจำนวนมาก ในแถวมีมดแดงน้อยตัวที่หมีวเคยช่วยชีวิตไว้รวมอยู่ด้วย มดแดงน้อยกับเพื่อน ๆ ช่วยกันนำลูกปิงปองมาส่งหมีวเพื่อตอบแทนความมีน้ำใจของหมีวนั่นเอง

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า แมวหมีวช่วยเหลือใคร อย่างไร
2. ถามเด็กว่า ถ้าเด็ก ๆ เป็นแมวหมีว เด็ก ๆ จะทำอย่างแมวหมีวหรือไม่ เพราะเหตุใด

ขั้นสรุป

เมื่อเราเห็นผู้อื่นเดือดร้อน เราควรจะแสดงความมีน้ำใจโดยการให้ความช่วยเหลือเท่าที่เราทำได้ และเมื่อเราได้ช่วยเหลือผู้อื่น เราก็จะได้รับคำชมเชยและยกย่องว่าเป็นวีรบุรุษเหมือนอย่างแมวหมีว

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “จงมีน้ำใจต่อกัน” (ฟิลิปปี บทที่ 2 ข้อที่ 5)

ครั้งที่ 9

เรื่อง ลูกชายทั้งเก้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“คนที่สัตย์ซื่อในของเล็กน้อย จะสัตย์ซื่อในของมากด้วย” (มัทธิว บทที่ 25 ข้อที่ 23)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ทักทายเด็ก ๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม
2. วันนี้คุณครูมีขนมลูกอมหลายชนิดอยู่ในตะกร้า เด็ก ๆ อยากรับขนมในตะกร้านี้ไหม ใครที่อยากได้ต้องเดินเข้าแถวมาหยิบขนมในตะกร้านี้ แต่หยิบได้เพียงคนละ 1 ชิ้นเท่านั้น แล้วกลับไปที่นั่งของตนเอง

3. คุณครูมีนิทานมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง เกี่ยวกับเรื่องความเชื่อฟังและความซื่อสัตย์

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “ลูกชายทั้งเก้า” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้สื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน อาทิ เช่น เมล็ดถั่วเขียว, ถั่วฝักยาว, กระถางต้นไม้เล็ก ๆ , กระบอกฉีดรดน้ำต้นไม้ และให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในการแสดงละครประกอบ

นิทานเรื่อง “ลูกชายทั้งเก้า” (ธรรมรัตน์ ทองเรือง. ม.ป.ป.)

เนื้อเรื่อง

เศรษฐีคนหนึ่งมีลูกเก้าคนด้วยกัน ครั้นแก่เฒ่ามองเห็นความตายอยู่ใกล้ ๆ ก็รู้สึกเป็นห่วงทรัพย์สินของตนและอนาคตของลูก ๆ ซึ่งเติบโตเป็นหนุ่มไล่เสียกัน

วันหนึ่งเศรษฐีจึงเรียกลูกทั้งเก้าของแกเข้าพบ บอกว่า “ข้าจะทดสอบพวกเจ้าว่าใครจะได้เป็นผู้ดูแลรักษาสสมบัติต่อไปหลังจากข้าตายแล้ว”

เศรษฐีกำเมล็ดถั่วอยู่ในมือเก่าเมิด แล้วพูดกับลูกว่า “เจ้าจงดูเมล็ดถั่วในมือพ่อนี้ คือเมล็ดถั่วฝักยาวเหมือน ๆ กัน พ่อจะแจกให้เจ้าคนละเมล็ด เจ้าจงนำไปปลูก และบำรุงรักษาให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ หากเมล็ดถั่วของผู้ใดงอกงามให้ฝักอวบอ้วนสวยงามไม่มีแมลงเจาะไช พ่อก็จะตัดสินให้ผู้นั้นได้ดูแลรักษาสสมบัติต่อไป”

ลูกทั้งเก้าของเศรษฐีรับถั่วไปคนละเมล็ด ต่างคนต่างแยกย้ายกันเอาไปปลูกในที่ทางของตน และบำรุงรักษาอย่างดี ครั้นได้เวลาถั่วออกฝัก ก็อวบอ้วนสมบูรณ์เหมือน ๆ กันทุกคน ต่างคนต่างก็เก็บมาแสดงให้พ่อตัดสิน

มีแต่ลูกชายคนสุดท้ายท้องเท่านั้นที่มีได้นำผลผลิตของตนมาให้พ่อ เศรษฐีรู้สึกสงสัยจึงเรียกตัวมาถาม

“เจ้าสุทธิ ไหนถั่วผลิตผลของเจ้าล่ะ” เศรษฐีถามลูกชายคนสุดท้าย

“โธ่ พ่อครับ ผมเสียใจจริง ๆ ที่เอาถั่วมาให้พ่อไม่ได้” ลูกชายคนเล็กจึงคุกเข่าลงข้างพ่อ

“ทำไมล่ะ” พ่อทำเสียงแข็งจริงจังซักไซ้ลูก

“ผมเอาเมล็ดถั่วที่พ่อให้ไปปลูก ดูแลรักษาอย่างดี แต่ทำเท่าไรก็ไม่ยอมแตกหน่อขึ้นเป็นต้น” สุทธิพูดกับพ่อตามความจริง

เศรษฐีหัวเราะ ฮ่า ฮ่า

“ประเสริฐ ประเสริฐมาก เจ้าเป็นเด็กประเสริฐ ส่วนเจ้าพวกนั้นทั้งแปดคนล้วนแยءพอ ๆ กัน ฮ่า ฮ่า

พูดจบเศรษฐีก็เอื้อมมือมาลูบหัวสุทธิลูกชายคนสุดท้าย แล้วประกาศความจริงให้ลูกทุกคน รู้ถึงกุศโลบายคัดเลือกลูกที่ดีมารับภาระรักษาสมาบัติให้ทราบ ว่าแท้ที่จริงแล้วเมล็ดถั่วที่ให้ไปถูกนำไปควั่นจนสุกก่อนแล้ว จะปลูกขึ้นเป็นต้นได้อย่างไร ลูกทั้งแปดของเศรษฐีพากันก้อมหน้าหลบตาพ่อพลั้ว เพราะพวกตนล้วนตบตาพ่อด้วยการไปสรรหาเมล็ดถั่วพันธุ์ดี ๆ จากที่อื่นมาปลูกด้วยกันทั้งสิ้น

นายสุทธิบุตรชายคนเล็กของท่านเศรษฐีจึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดกตั้งแต่นั้นมา หลังจากเศรษฐีตายไปแล้ว ทรัพย์สินสมบัติที่แกหามาได้ด้วยความเหน้อยยากก็เกิดผลประโยชน์งอกงามขึ้น ด้วยความสามารถของสุทธิลูกชายคนสุดท้ายที่เศรษฐีใช้วิธีการอันชาญฉลาดเลือกขึ้นมา

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า เศรษฐีมีลูกชายทั้งหมดกี่คน และลูกคนไหนที่ซื่อสัตย์เชื่อฟังคุณพ่อของตน
2. ถามเด็กว่า ผลของความซื่อสัตย์ของลูกชายเศรษฐี เขาได้รับอะไร
3. ถามเด็กว่า เมื่อสักครู่นี้มีใครไหมที่หยิบขนมเกิน 1 ชิ้น ให้เด็กที่หยิบเกินยกมือ
4. หากมีเด็กยกมือ ก็ถามเด็กว่า หลังจากที่ได้ฟังนิทานเรื่องนี้แล้ว อยากเป็นคนซื่อสัตย์เหมือนลูกเศรษฐีไหม เราควรต้องทำอะไรกับขนมที่หยิบมาเกิน
5. หากไม่มีเด็กยกมือ ให้เด็ก ๆ ปรบมือให้กับตัวเองที่มีความซื่อสัตย์เหมือนกับลูกของเศรษฐี เด็ก ๆ เก่งมากที่เชื่อฟัง และซื่อสัตย์ทำตามคำสั่งของคุณครู ดังนั้น คุณครูจะให้ขนมเพิ่มอีกคนละ 1 ชิ้นเป็นรางวัลความซื่อสัตย์ของเด็ก ๆ

ขั้นสรุป

เรื่องนี้จึงสอนให้รู้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดสำหรับคนที่ทำงานเพื่อคนส่วนรวม

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “คนที่สัตย์ซื่อในของเล็กน้อย จะสัตย์ซื่อในของมากด้วย”
(มัทธิว บทที่ 25 ข้อที่ 23)

1. คนที่สัตย์ซื่อ ทำท่า ยืนกอดดอก
2. ในของเล็กน้อย ทำท่า ทำนิ้วประกบกันให้ดูเล็กที่สุด (เน้นเสียงสูงที่ “เล็กน้อย”)
3. จะสัตย์ซื่อ ทำท่า ยืนกอดดอก
4. ในของมากด้วย ทำท่า ผายมือออกให้กว้างที่สุด (เน้นเสียงต่ำที่ “มากด้วย”)
5. มัทธิว บทที่ 25 ข้อที่ 23 ทำท่า นิ้วชี้จากปากไปข้างหน้า และทำนิ้วบอกตัวเลข

กิจกรรม : ปลุกตัวในใจ

อุปกรณ์ : เมล็ดถั่วเขียวแช่น้ำ 1 ถัง , ฟองไข่ไก่ที่ล้างสะอาด , สำลี

1. นำสำลีมาใส่ในฟองไข่ไก่ที่ล้างสะอาด
2. ตักเมล็ดถั่วเขียวที่แช่น้ำใส่บนสำลี รดน้ำให้พอชุ่มชื้น
3. นำกลับไปปลูกต่อที่บ้าน

ครั้งที่ 10

เรื่อง เด็ก ๆ กับกระเป๋าสตางค์ที่หายไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“คนที่ซื่อสัตย์จะได้รับพรมากมาย” (สุภาษิต บทที่ 28 ข้อที่ 20)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่า เด็ก ๆ เคยทำของตกหายหรือไม่ แล้วได้รับคืนหรือไม่
2. ถามเด็กว่า หากเด็ก ๆ วิ่งเล่นอยู่ในโรงเรียน แล้วพบเจอกระเป๋าสตางค์ที่หายไปในสนามเด็กเล่น เด็ก ๆ จะทำอย่างไร
3. วันนี้คุณครูจะเล่าเรื่องของเด็กสองคนที่เจอกระเป๋าสตางค์ตกอยู่ เมื่อเปิดออกมา ก็พบกับเงินจำนวนมาก เราติดตามกันว่าเด็กสองคนนี้จะเอาเงินนี้ไปไหน

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “เด็ก ๆ กับกระเป๋าสตางค์ที่หายไป” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้คนจริงประกอบการเล่านิทาน และใช้สื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น กระเป๋าสตางค์, ธนบัตร (ปลอม), กระเป๋าสตางค์, ลูกอม, น้ำดื่ม เป็นต้น

นิทานเรื่อง “เด็ก ๆ กับกระเป๋าสตางค์ที่หายไป” (เอนก สุวรรณบัณฑิต. 2552: ออนไลน์)

เนื้อเรื่อง

เด็กชายสองคนเดินทางไปเที่ยวนอกเมือง ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านของพวกเขาไม่ไกลนัก ระหว่างทางเด็กชายคนหนึ่งพบกระเป๋าสตางค์ใบหนึ่งตกอยู่ข้างทาง เขาจึงชวนเพื่อนเดินเข้าไปดู และเก็บมันขึ้นมา เมื่อเปิดดูก็พบว่าข้างในมีเงินอยู่จำนวนมาก เด็กชายดีใจมาก เขาร้องดัง ๆ ว่า “เงิน ๆ ๆ ๆ เรารวยแล้ว”

แต่เด็กชายอีกคนหนึ่งเพียงยืนดูเฉย ๆ แล้วเขาก็พูดขึ้นว่า “แต่มันเป็นของคนอื่นนะ บางทีเจ้าของเขาอาจตามหามันอยู่ก็ได้ เราไปหาเจ้าของมันไม่ดีกว่าหรือ”

เด็กชายคนแรกกลับรู้สึกเสียดายเงิน เขาอยากเอามันไปซื้อของต่าง ๆ ที่อยากได้ตั้งมากมาย จึงตอบเพื่อนไปว่า “ของที่หล่นอยู่ ใครพบก็ต้องเป็นของคน ๆ นั้นซิ เราพบก็ต้องเป็นของเราซิ” พูดจบ เด็กชายคนแรกก็เก็บกระเป๋าสตางค์ไว้ในเป้ที่กลางหลังของเขา

เมื่อไปถึงตัวเมือง พวกเขาแวะที่ร้านขายของชำ แล้วซื้อน้ำดื่มคนละขวด เด็กชายคนแรกหยิบกระเป๋าสตางค์ออกจากเป้แล้วหยิบธนบัตรใบหนึ่งออกมาซื้อลูกอมที่เขาอยากกิน เจ้าของร้าน

สงสัยอย่างมาก เด็ก ๆ อายุเท่านี้ไม่น่าพกเงินมาก ๆ เขาจึงถามเด็ก ๆ ว่า “พวกเธอได้เงินมาจากไหนกัน พ่อแม่ให้มาหรือ?”

เด็กทั้งสองรู้สึกกลัว จึงพากันส่ายหน้า แล้วก็คว้าเงินทอนวิ่งออกจากร้านไป พวกเขารวิ่งไปจนถึงสวนสาธารณะ จึงหยุดพักที่เก้าอี้ยาวตัวหนึ่ง ด้วยความเหนื่อยจึงรู้สึกหิวขึ้นมา ทั้งสองปรึกษากันว่าจะไปที่ร้านรถเข็นใกล้ ๆ เพื่อซื้อของกินดีไหม เด็กคนที่เก็บกระเป๋าสเงินไว้กลัวว่าจะเกิดเรื่องอีกจึงละล้าละลัง ไม่กล้าไป

ทันใดนั้น ตำรวจคนหนึ่งก็มายืนอยู่ข้างหลังเด็กทั้งสอง เขาเอามือจับไหล่เด็ก ๆ ไว้ เพื่อป้องกันเด็กวิ่งหนี เด็ก ๆ ตกใจมากที่อยู่ ๆ ก็มีใครมาจับตัว แต่เมื่อมองไปก็เห็นว่าเป็นตำรวจ ก็ยังตกใจกันยิ่งขึ้น หน้าของพวกเขาลดลงไปอีก ตำรวจยิ้ม พลางถามขึ้นว่า “เจ้าของร้านชา บอกว่าพวกเธอมีเงินในกระเป๋ามากเกินเด็ก ไปขโมยเงินใครมาหรือเปล่า” เด็กทั้งสองพากันส่ายหน้า ไม่ตอบคำถาม ตำรวจคนนั้นจึงพาเด็ก ๆ ไปที่โรงพัก

ที่นั่นเจ้าของกระเป๋าสเงินกำลังแจ้งความอยู่ ตำรวจรู้สึกสงสัยว่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน จึงเข้าไปสอบถาม จากนั้นก็มองไปที่เด็ก ๆ ก็เห็นเด็กทั้งสองดูสลด และต่างผลัดกันไปมา ดูเหมือนเด็ก ๆ จะยอมรับออกมาแล้ว ตำรวจคนนั้นจึงเข้าไปถาม “ว่าไง พวกเธอจะบอกไหมว่าได้เงินมาอย่างไร ถ้าขโมยมาก็ต้องเข้าคุกแน่ ๆ แต่ถ้าเก็บได้ก็บอกมานะ” พลางชี้ไปยังชายคนหนึ่งที่นั่งอยู่อีกมุมหนึ่งของโรงพัก พลางบอกว่า “ชายคนนั้นทำกระเป๋าสเงินหาย เขาต้องเอาเงินไปจ่ายค่าเทอมลูก แต่เงินหายไป เขากำลังเดือดร้อนมากทีเดียวนะ”

เด็ก ๆ มองหน้ากัน แล้วเด็กคนที่เก็บกระเป๋าสเงินได้ก็พูดขึ้นว่า “ผมเก็บกระเป๋าสเงินได้ครับ แต่ว่าผมเอาเงินไปซื้อลูกอมไปด้วยครับ ผมจะผิดไหมครับ”

ตำรวจยิ้มรับ แล้วพาเด็กทั้งสองไปพบเจ้าของเงิน ตำรวจอธิบายให้อีกฝ่ายเข้าใจก่อน ชายคนนั้นดีใจมาก เขาบอกว่าไม่เป็นไร ค่าขนมเล็ก ๆ น้อย ๆ นั้นเขาไม่คิดอะไรหรอก แค่ได้เงินคืนมาเขาก็ดีใจแล้ว

ตำรวจจึงให้เด็ก ๆ คืนเงินแก่ชายคนนั้น เด็ก ๆ เอากระเป๋าสเงินออกจากเป้คืนชายคนนั้นไป ชายคนนั้นดีใจมาก เขาจึงพาเด็ก ๆ ไปเลี้ยงมี๊อกกลางวันเป็นการตอบแทน

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า เมื่อเด็กชายทั้งสองคนพบเจอกระเป๋าสเงินตกอยู่ เขาทำอย่างไร
2. ถามเด็กว่า เด็กชายทั้งสองคนนำเงินในกระเป๋าสเงินไปซื้ออะไร
3. ถามเด็กว่า เมื่อตำรวจถามถึงที่มาของเงิน เด็กชายทั้งสองตอบว่าอย่างไร
4. ถามเด็กว่า หลังจากนั้น เจ้าของกระเป๋าสเงินได้ของคืนหรือไม่ และเขาต้องนำเงินนั้นไปทำอะไร
5. ถามเด็กว่า เมื่อเด็กทั้งสองคืนกระเป๋าสเงินให้เจ้าของแล้ว เขาได้รับอะไรเป็นการตอบแทน

6. ถามเด็กว่า ถ้าเด็ก ๆ พบเห็นหรือเก็บสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองได้ในโรงเรียน ควรทำอย่างไร

ขั้นสรุป

เด็ก ๆ สามารถทำความดีด้านความซื่อสัตย์ได้ เมื่อพบเห็นหรือเก็บสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นที่โรงเรียนหรือที่อื่น ๆ ก็ควรจะนำส่งคืนเจ้าของ หรือนำส่งคุณครู หรือพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อประกาศหาเจ้าของ ไม่ควรนำของที่เก็บได้นั้นมาเป็นของตัวเอง หรือนำไปใช้ เมื่อเราเป็นคนซื่อสัตย์ก็จะเป็นที่ชื่นชม เป็นที่รักใคร่และเป็นคนที่น่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “คนที่ซื่อสัตย์จะได้รับพรมากมาย” (สุภาษิต บทที่ 28 ข้อที่ 20)

ครั้งที่ 11

เรื่อง ความดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงรักกันด้วยการกระทำและด้วยความจริง” (1 ยอห์น บทที่ 3 ข้อที่ 18)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่า ถ้าเด็ก ๆ เก็บกระเป๋าสตางค์ได้และไม่มีใครเห็น จะทำอย่างไร
2. ถามเด็กว่า ถ้าเด็ก ๆ ได้ทำความดี จะรู้สึกอย่างไร
3. วันนี้คุณครูมีตัวอย่างของผู้ที่ซื่อสัตย์และได้รับการยกย่องมาแล้วให้เด็ก ๆ ฟัง

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “ความดี” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยการดัดลูกโป่งเป็นตัวละครต่าง ๆ และใช้ตุ๊กตาสัตว์ประกอบการเล่านิทาน

นิทานเรื่อง “ความดี” (สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย. 1996: 115-116; อ้างอิงจาก อุษา กะการดี. ม.ป.ป.)

เนื้อเรื่อง

ณ โรงเรียนแห่งหนึ่งกลางป่าใหญ่ ซึ่งเป็นสถานที่ที่บรรดาลูกสัตว์ทั้งหลายมาแสวงหาความรู้ เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ชีวิตอยู่ในป่าอย่างมีความสุข

ท่ามกลางอากาศที่ร้อนระอุ หลังจากรับประทานอาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นช่วงที่เหล่าลูกสัตว์น้อย ๆ มีความสุขกันมาก เพราะจะได้เล่นกันอย่างสนุกสนานตามใจชอบ

ลูกหมีตัวน้อยตัวหนึ่งกำลังนั่งเหม่อลอยอยู่อย่างใช้ความคิด “เราจะทำอย่างไรดีนะ ไม่มีใครจะช่วยเราได้เลย” ลูกหมีรำพึงในใจ

“เธอสบายดีหรือ เป็นอะไรไปหรือเปล่า ทำไมไม่ไปเล่นกับเพื่อนล่ะ” ลูกกระรอกถามด้วยความห่วงใย

“ไม่มีอะไรหรอก ไปเล่นกันเถอะ วันนี้อากาศร้อน ฉันขอนั่งดูพวกเธอเล่นกันดีกว่า” ลูกหมีตอบด้วยเสียงแผ่วเบา

ขณะที่เพื่อน ๆ พากันเล่นอย่างสนุกสนาน ลูกหมีก็ยังนั่งเหม่อลอยอยู่เช่นเดิม ใจหวนคิดถึงคำสั่งของคุณครูว่าให้เตรียมเงินมาซื้อสีและฟู่กัน คนละ 12 บาท

ลูกหมีไปขอเงินแม่ในตอนเช้า แม่บอกว่ายังไม่มี ให้รอไปก่อน จะหาน้ำผึ้งไปขายให้ในวันหลัง แต่วันพรุ่งนี้คุณครูก็จะเอาสีและฟูกันมาขายแล้ว แต่ลูกหมียังไม่มีเงินเลย “จะทำไมวิธีดีล่ะเรา” ลูกหมีถามตัวเองอยู่ในใจ

ฉับพลันนั่นเอง ลูกหมีต้องเบิกตาโพลง เมื่อเห็นสิ่งหนึ่งหล่นลงจากกระเป๋ากระโปรงของลูกกระต่ายน้อย ที่กำลังออกแรงกระโดดเชือกอย่างเพลิดเพลิน โดยไม่มีลูกสัตว์ตัวใดทันสังเกตเห็นหรือสนใจเลย

ลูกหมีนั่งมองด้วยใจระทึก ความคิดหนึ่งอยากจะบอกลูกกระต่ายให้รู้ตัว แต่อีกความคิดหนึ่งอยากจะได้มาเป็นเจ้าของเสียเอง “ถ้าได้เงินนั้นมาเราคงจะสบายไปหลายวัน เพราะจะได้นำไปซื้อของที่ครูสั่ง ส่วนที่เหลืออาจนำไปซื้อขนมอร่อย ๆ สีสวยน่ากินที่ยั่วน้ำลายเราทุกครั้งที่เราเดินผ่าน” ลูกหมีคิดแล้วแอบกลืนน้ำลายลงคอเงียบ ๆ แต่อีกความคิดหนึ่งก็ระลึกถึงคำสอนของคุณครูที่เคยสอนว่า สิ่งของของใคร ใครก็รักก็หวง ถ้าหายไปแล้วก็จะเดือดร้อนและเสียหายมา ดังนั้นถ้าเราเก็บของของใครได้ ควรนำไปคืนเจ้าของของเขา ลูกกระต่ายคงจะนำเงินนี้มาซื้อของเช่นกัน อาจจะซื้ออาหารหรือยาไปให้แม่ก็อาจจะเป็นไปได้

ลูกหมีคิดเช่นนั้นก็เลยออกปากเอ่ยว่า “ฉันเห็นอะไรคล้าย ๆ เงินใบละร้อยหล่นลงไปตรงที่พวกเธอเล่นกระโดดเชือก ไม่รู้ว่าจะใช้หรือเปล่า” ลูกหมีกล่าวออกมาอย่างเยือกเย็น แต่เมื่อกล่าวออกมาแล้วรู้สึกโล่งอกมาก

ลูกสัตว์ทั้งหมดช่วยกันหา สักครู่ก็พบธนบัตรใบนั้นจมอยู่ในดิน ยังเป็นรอยพับอยู่เช่นเดิม แต่เปื้อนดินมาก เสียงลูกกระต่ายร้องขึ้นว่า “แหม.. นี่กว่าอะไร ของฉันเองล่ะ” เมื่อเข้าซื้อขนมของแม่กวางเขาแถมมาในถุงด้วย ใบร้อยชุปเปอร์แมนในห่อ” ลูกสัตว์ทุกตัวหัวเราะออกมาเกือบพร้อมกัน รวมทั้งลูกหมีด้วย เมื่อเห็นลูกกระต่ายคลี่ธนบัตรปลอมนั้นให้ดู

“เธอเป็นคนดีจริง ๆ หมิน้อย นี่ขนาดเป็นเงินปลอม เธอไม่รู้อย่างบอกฉัน ไม่อยากได้เป็นของตัวเอง ฉันดีใจจังเลยที่มีเพื่อนที่ซื่อสัตย์อย่างเธอ” ลูกกระต่ายพูดขณะโอบไหล่ลูกหมีเดินเข้าห้องเรียนพร้อมเพื่อนตัวอื่น ๆ

ลูกหมีรู้สึกสบายใจมากที่ได้ทำความดีตามที่ครูสั่งสอนมา ถึงแม้จะเป็นเงินปลอมก็ช่างเถอะ “แหมทำความดีแล้วรู้สึกภูมิใจและสบายใจเช่นนี้เอง ต่อไปเราจะไม่คิดอยากได้ของงผู้อื่นแบบผิด ๆ ต่อไปอีกแล้ว” ลูกหมีสัญญากับตัวเองอย่างมาดมั่น

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า ลูกหมีนั่งกลุ้มใจเรื่องอะไร
2. ถามเด็กว่า ลูกหมีเห็นอะไรหล่นจากกระเป๋ากระโปรงของลูกกระต่ายน้อย
3. ถามเด็กว่า ลูกหมีทำอะไร
4. ถามเด็กว่า ถ้าเด็ก ๆ เป็นลูกหมีจะทำอย่างไร

ขั้นสรุป

เด็ก ๆ ควรเป็นคนซื่อสัตย์ แม้ในเรื่องเล็กน้อยที่ไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น เราทุกคนมีโอกาสที่จะแสดงความซื่อสัตย์ได้ตลอดเวลา เช่น ยืมดินสอเพื่อนก็ต้องส่งคืน เก็บของได้ก็คืนให้เจ้าของ เป็นต้น

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “จงรักกันด้วยการกระทำและด้วยความจริง” (1 ยอห์น บทที่ 3 ข้อที่ 18)

กิจกรรม : หุ่นไม้ไอศกรีม

อุปกรณ์ : ภาพการ์ตูนรูปสัตว์ เช่น หมี กระต่าย เสือ ช้าง หมู แมว , ไม้ไอศกรีม , สกอตเทปใส

1. นำภาพการ์ตูนรูปสัตว์มาติดกับไม้ไอศกรีมด้วยสกอตเทปใส
2. เมื่อผู้นำเสนิทานซ้ำอีกหนึ่งรอบ เมื่อเล่าถึงสัตว์ชนิดใดก็ให้เด็กชูหุ่นไม้ไอศกรีมสัตว์ที่กล่าวถึงโบกไปมาและทำเสียงเลียนแบบสัตว์ประเภทนั้น

ครั้งที่ 12

เรื่อง ความซื่อสัตย์ของลินคอร์น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“คนที่ซื่อสัตย์จะได้รับพรมากมาย” (สุภาษิต บทที่ 28 ข้อที่ 20)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่า หากเด็ก ๆ ซื้อขนมที่ร้านค้า แล้วคนขายทอนเงินให้เกิน เด็ก ๆ จะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

2. วันนี้คุณครูมีตัวอย่างของบุคคลสำคัญคนหนึ่ง ที่เขามีความซื่อสัตย์เป็นอย่างมาก และด้วยความซื่อสัตย์นี้เอง ทำให้เขาได้เป็นถึงผู้นำในประเทศสหรัฐอเมริกา

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “ความซื่อสัตย์ของลินคอร์น” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้สื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ธนบัตรและเหรียญเงิน รูปภาพประกอบ เป็นภาพของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอร์น

นิทานเรื่อง “ความซื่อสัตย์ของลินคอร์น” (สภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย. 2004: 100-101)

เนื้อเรื่อง

ลินคอร์นทำงานเป็นพนักงานขายของในร้านค้าแห่งหนึ่ง เขาเป็นคนที่มีอัธยาศัยดีมาก จึงเป็นที่รักของลูกค้าและคนทั่วไป

วันหนึ่งมีคนมาซื้อของในร้านมากมาย ลินคอร์นต้องทำงานหนักทั้งคิดเงินและทอนเงินให้กับลูกค้า ขณะนั้นมีหญิงคนหนึ่งมาซื้อของหลายอย่าง และลินคอร์นได้คิดเงินเธอเกินไป 25 บาท โดยที่เธอเองก็ไม่ทราบเพราะรีบกลับบ้าน

หลังจากที่เลิกงาน ลินคอร์นตัดสินใจนำเงินไปคืนให้หญิงคนนั้น โดยใช้เวลาเดินไปเกือบชั่วโมง เมื่อไปถึงเขาเคาะประตูบ้าน “ก๊อก...ก๊อก...ก๊อก มีใครอยู่บ้างครับ” เจ้าของบ้านออกมาเปิดประตูและถามว่า “ลินคอร์น เธอมีธุระอะไรหรือ เข้ามาในบ้านก่อนซิ”

“เมื่อตอนกลางวันผมคิดเงินคุณเกินไป 25 บาท ผมจึงนำมาคืนครับ” หญิงเจ้าของบ้านจึงพูดกับลินคอร์นว่า “ขอบใจเธอมากนะลินคอร์น เธอช่างเป็นคนที่ซื่อสัตย์จริง ๆ นี่ถ้าเธอเก็บเงินนี้

ไว้ใช้เสียเองก็คงไม่มีใครรู้หรอก เธอเป็นคนดี ซื่อสัตย์ แม้แต่ในเรื่องเล็กน้อยอย่างนี้ เอาอย่างนั้นนะ
ฉันจะเลี้ยงข้าวเธอเพื่อเป็นการตอบแทน”

ลินคอร์นได้ประพฤติตนเป็นคนดีและซื่อสัตย์จนมีคนรักเขามากมาย ต่อมาเขาได้ถูกเลือก
ให้เป็นประธานาธิบดีคนสำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกา ทุกคนรู้จักเขาในนามว่า “ประธานาธิบดี
อับราฮัม ลินคอร์น”

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า ลินคอร์นทำงานอะไร
2. ถามเด็กว่า ลินคอร์นไปที่บ้านของลูกค้าผู้หญิงทำไม
2. ถามเด็กว่า ลูกค้าผู้หญิงตอบแทนลินคอร์นอย่างไร เพราะเหตุใด

ขั้นสรุป

ลินคอร์นเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความซื่อสัตย์ แม้ว่าจะเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย และไม่มี
ใครเห็นก็ตาม และผลของการเป็นคนดีและซื่อสัตย์ทำให้มีคนรักเขามากมาย และได้เป็นถึง
ประธานาธิบดีคนสำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกา เด็ก ๆ ควรจะทำตามแบบอย่างของลินคอร์นใน
การเป็นคนดีและมีความซื่อสัตย์

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “คนที่ซื่อสัตย์จะได้รับพรมากมาย” (สุภาษิต บทที่ 28 ข้อ
ที่ 20)

ครั้งที่ 13

เรื่อง ผีเสื้อคริสตัล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการให้อภัย

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงเมตตาต่อกัน มีใจเอ็นดูต่อกัน และอภัยโทษแก่กัน” (เอเฟซัส บทที่ 4 ข้อที่ 32)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ทักทายเด็ก ๆ ด้วยการการร้องเพลง (ไอ้เพื่อนรัก) และทำท่าประกอบ
2. ถามเด็กว่า เคยโกรธเพื่อน พี่น้องในครอบครัวไหม เพราะเหตุใด
3. ถามเด็กว่า เมื่อโกรธแล้วทำอย่างไร
4. คุณครูมีเรื่องของผีเสื้อมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง ดูว่าเมื่อผีเสื้อโกรธผู้อื่นแล้วจะอย่างไร

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “ผีเสื้อคริสตัล” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยตัดลูกโป่งเป็นตัวผีเสื้อและหนอน

ดักแด่ ยีราฟ เป็นต้น

นิทานเรื่อง “ผีเสื้อคริสตัล” (ธรรมรัตน์ ทองเรือง. ม.ป.ป.)

เนื้อเรื่อง

คริสตัล	:	น่าโมโหจริง ๆ เลย !!!
นางผีเสื้อ	:	เป็นอะไรเธอ คริสตัล
คริสตัล	:	ทุกคนชอบเหยียบฉัน ! ไม่มีใครเคยสังเกตเห็นฉันเลย !
สัตว์อื่น ๆ ชอบเรียกฉันว่าหนอน! ฉันไม่ใช่หนอนธรรมดา นะ
ฉันคือหนอนผีเสื้อ !
นางผีเสื้อ	:	อย่าคิดมากเกินไปคริสตัล ฉันมั่นใจว่าสัตว์อื่น ๆ แค่นี้ไม่ได้ตั้งใจ
จะว่าเธอหรอก เพียงแต่เค้าไม่รู้จริง ๆ ว่าหนอนธรรมดา กับ
หนอนผีเสื้อนั้นต่างกัน
คริสตัล	:	วันนี้ยีราฟก็สะกดฉันจนล้ม ฮิปโปเหยียบฉัน สิงโตก็เหยียบ
หนวดฉันจนขาด เจ้าสก็งก็เหยียบเท้าฉัน
นางผีเสื้อ	:	วันนี้เป็นวันที่แย่สำหรับเธอจริง ๆ แต่ฉันมั่นใจว่าสัตว์เหล่านั้น
ไม่ตั้งใจจะทำร้ายเธอหรอก พวกเขาคงกำลังรีบ
เพราะนี่ก็เข้าหน้าฝนแล้ว พวกนั้นคงดีใจที่ฤดูแล้งกำลังจะหมดไป

- คริสตัล : ฉันไม่อยากเป็นเพื่อนกับพวกนั้นอีกต่อไปแล้ว
- นางผีเสื้อ : ใจเย็น ๆ นะคริสตัล บางครั้งเพื่อน ๆ อาจทำให้เราอารมณ์เสีย แต่เราต้องให้อภัยเขา
- คริสตัล : ให้อภัย ให้อภัยคืออะไร?
- นางผีเสื้อ : การให้อภัยคนอื่น คือการที่เราเลือกที่จะไม่โกรธและเป็นเพื่อนกับเขาต่อไป เพื่อน ๆ ไม่ได้ดีพร้อมทุกอย่าง บางครั้งก็ทำให้เราโกรธเหมือนตอนที่เธอมากินน้ำหวานดอกไม้ที่ฉันเก็บไว้ แต่ฉันก็ให้อภัยเธอ ถ้าฉันยังโกรธเธออยู่ เธอจะชอบไหมล่ะ
- คริสตัล : ไม่ ฉันดีใจที่เธอให้อภัยฉัน
- นางผีเสื้อ : ใช่ จำไว้ว่าไม่มีใครดีพร้อม เมื่อเราทำให้คนอื่นเสียใจและเจ็บปวด เราก็ต้องให้อภัยเสมอ
- คริสตัล : ฉันขอโทษที่ไม่ได้ให้อภัยเพื่อน ฉันให้อภัยพวกเขา
- นางผีเสื้อ : ตอนนี้เลยก็แล้วกันนะ
- นางผีเสื้อ : ฉันดีใจจริง ๆ คริสตัล เธอทำถูกแล้วที่ให้อภัยพวกเขา เธอไม่ต้องกลัวว่าจะถูกเหยียบแล้วนะ เพราะเธอใกล้จะเป็นดักแด้แล้ว จากนั้นเธอก็จะเปลี่ยนเป็นผีเสื้อแสนสวยที่ไม่มีใครสามารถเหยียบได้
- คริสตัล : ใช่ ฉันเกือบลืมไป ฉันใกล้จะเป็นผีเสื้อแสนสวยเหมือนเธอแล้วสิ

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า คริสตัลโกรธเรื่องอะไร
2. ถามเด็กว่า นางผีเสื้อบอกให้คริสตัลทำอะไร
3. ถามเด็กว่า การให้อภัยคืออะไร

ขั้นสรุป

วันนี้หนอนผีเสื้อคริสตัลได้เรียนรู้จักการให้อภัย เด็ก ๆ จำได้ไหมว่าการให้อภัยคืออะไร การให้อภัยคือการที่เราตัดสินใจว่าไม่ว่าใครทำผิดต่อเรา เราจะลืมและไม่โกรธอีก

ให้เรามาท่องข้อท่องจำพร้อมทำท่าด้วยกัน “จงเมตตาต่อกัน มีใจเอ็นดูต่อกัน และอภัยโทษแก่กัน” (เอเฟซัส บทที่ 4 ข้อที่ 32)

1. ให้เด็กนักเรียนจับคู่กัน ยืนหันหน้าเข้าหากัน
2. จงเมตตาต่อกัน ทำท่า กอดไหล่เพื่อน
3. มีใจเอ็นดูต่อกัน ทำท่า กอดกับเพื่อน
4. และอภัยโทษแก่กัน ทำท่า พนมมือขอโทษเพื่อน
5. เอเฟซัส บทที่ 4 ข้อที่ 32 ทำท่า เปิดหนังสือ และทำนิ้วบอกตัวเลข

ครั้งที่ 14

เรื่อง เซอร์ที่ทะเลาะกับเจนนี่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการให้อภัย

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงยกโทษให้เขาและเขาจะยกโทษให้ท่าน” (ลูกา บทที่ 6 ข้อที่ 37)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. แจกกระดาษ และดินสอให้เด็ก ๆ คนละ 1 ชุด
2. ให้เด็กเขียนเล่าประสบการณ์ที่เขาไม่สามารถให้อภัยคนอื่นได้ และเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง
3. วันนี้คุณครูมีนิทานมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง เป็นเรื่องของเพื่อนที่ทะเลาะกัน แล้วสุดท้ายจะคืนดีกันและยอมให้อภัยกันหรือไม่

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “เซอร์ที่ทะเลาะกับเจนนี่” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้สื่อภาพประกอบจากหนังสือสำหรับเด็ก

นิทานเรื่อง “เซอร์ที่ทะเลาะกับเจนนี่” (ลองแบลง. 2550)

เนื้อเรื่อง

ในชั่วโมงศิลปะคุณครูให้เด็ก ๆ ทุกคนวาดรูปเพื่อนในห้อง

เจนนี่ : เธอวาดรูปใครเหรอ

เซอร์ : ก็รูปเธอไงล่ะ ดูไม่ออกรีไร

เจนนี่ : ไม่เห็นจะเหมือนเลย! ยังกะตัวอะไรก็ไม่รู้

เซอร์ไม่พอใจมาก เพราะเธอตั้งใจวาดรูปนี้สุดฝีมือ

เซอร์ : รูปที่ตัวเองวาดก่อนเถอะ หนายังกะหมูแน่ะ

เจนนี่ : ก็ไหนะสิ ฉันวาดรูปยัยหมูเซอร์ไงล่ะ

ว่าแล้วเจนนี่ก็วาดจุมพลงไปบนรูปหน้าเซอร์ เซอร์เห็นก็โกรธมาก เธอคว่ำรูปที่เจนนี่วาดมาฉีกทิ้งทันที

เซอร์ : นี่ ! ฉันไม่ใช่หมูซะหน่อย

เจนนี่ : โอ้ย ! สีเลอะเสียฉันหมดแล้ว

โชคดีที่ซูโม่เข้ามาห้ามทั้งคู่ไว้

ซูโม่ : เงียบ ๆ หน่อย คุณครูมาแล้ว

ทันใดนั้น โจ้ก็แอบมาวาดฟันเขี้ยวบนรูปของเจนนี่ ที่เซอรีวาดไว้ โดยไม่มีใครเห็น
คุณครูอยากจะทราบว่าเป็นเด็ก ๆ ทะเลาะกันด้วยเรื่องอะไร

คุณครู : ทำไมหนูถึงวาดเพื่อนมีเขี้ยวเหมือนแดร็กคูล่าล่ะจ๊ะ

เซอรี : หนูไม่ได้เป็นคนวาดนะคะ

เจนนี่ : เขาวาดค่ะ แล้วเขายังทำสีเลอะเสื้อหนูด้วย

คุณครูบอกให้ทั้งคู่ไปล้างมือที่ห้องน้ำ

เซอรี : ฉันจะไม่เล่นกับเธออีกแล้ว

เจนนี่ : ฉันก็เหมือนกัน

แล้วเซอรีกับเจนนี่ก็เริ่มทะเลาะกันอีกครั้ง

ซูโม : ไปกันเถอะ ได้เวลาพักแล้วนะ

ก่อนออกจากห้องน้ำ เจนนี่ก็ดึงผมเซอรี สุดท้ายทั้งคู่ก็ตะลุมบอนกันจนลงไปกองกับพื้น
คุณครูมาพบเข้าพอดี คุณครูจึงให้ทั้งคู่เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง จากนั้นคุณครูก็นำกล่องใส่เสื้อผ้า
สำรองมาให้ทั้งคู่เปลี่ยน

คุณครู : สัญญากับครูก่อนว่าจะไม่ทะเลาะกันอีกแล้ว

เจนนี่ : หนูสัญญาค่ะ

เซอรี : หนูก็สัญญาเหมือนกันค่ะ

แล้วทั้งคู่ก็ไปที่สนามเด็กเล่นโดยสวมเสื้อผ้าชุดใหม่ เซอรีคุยกับซูโม ส่วนเจนนี่คุยกับโจ้

เซอรี : ฉันจะไม่เล่นกับเจนนี่อีกแล้ว เธอก็ห้ามไปเล่นกับเขาเหมือนกัน

เจนนี่ : เซอรีไม่ใช่เพื่อนฉันแล้ว เธอก็ห้ามไปเล่นกับเขา

ซูโมกับโจ้ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี

ซูโม : แล้วเราจะเล่นกับใครดีล่ะ

โจ้ : ฉันไม่เล่นกับสองคนนั้นหรอก ยังกะตัวตลกเนอะ

ในที่สุดก็ไม่มีใครเล่นกับเซอรี เธอจึงต้องอยู่ตามลำพัง และไม่มีใครเล่นกับเจนนี่เช่นกัน
เธอนั่งเฉย ๆ อยู่ที่ม้านั่ง

คุณครูเดินออกมาตามทั้งคู่

คุณครู : ไม่มีประโยชน์เลยนะ ถ้าเรามัวแต่ทะเลาะกัน เป็นเพื่อนกันดีกว่านะจ๊ะ

เจนนี่มองเซอรีก่อนจะพูดขึ้นว่า “เราเนี่ยแยจิงเลยเนอะ”

เซอรีก็มองเจนนี่เช่นกัน และพูดว่า “นั่นนะสิ งั้นเรามาจับมือคืนดีกันดีกว่า”

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า เซอรีทะเลาะกับเจนนี่ เรื่องอะไร
2. ถามเด็กว่า เมื่อทั้งสองคนทะเลาะกัน เขามีเพื่อนเล่นด้วยหรือไม่
3. ถามเด็กว่า สุดท้ายทั้งสองคนยังทะเลาะกัน หรือคืนดีกัน เพราะเหตุใด

ขั้นสรุป

เป็นการยากที่เราจะให้ภัยต่อคนที่ทำผิดต่อเรา แต่เราก็ควรจะแสดงความรักต่อคนอื่น โดยการให้อภัยต่อคนที่ทำผิดต่อเรา แม้ว่าเขาจะขอโทษหรือไม่ขอโทษเราก็ตาม หรือเขาจะทำผิดต่อเราก็ครั้งก็ตาม

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “จงยกโทษให้เขาและเขาจะยกโทษให้ท่าน” (ลูกา บทที่ 6 ข้อที่ 37)

ครั้งที่ 15

เรื่อง บุตรหลงทาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการให้อภัย

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงเมตตาต่อกัน มีใจเอ็นดูต่อกัน และอภัยโทษแก่กัน” (เอเฟซัส บทที่ 4 ข้อที่ 32)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ทักทายเด็ก ๆ ด้วยการร้องเพลง โอ้เพื่อนรัก ให้เด็กจับคู่ทำท่าประกอบ
2. ถามเด็กว่า เด็ก ๆ เคยทำความผิดต่อคุณพ่อคุณแม่ หรือคุณครูบ้างไหม เปิดโอกาสให้เล่าประสบการณ์

3. วันนี้คุณครูมีเรื่องของชายคนหนึ่งที่ทำผิดต่อคุณพ่อ วันหนึ่งเขาสำนึกผิดต่อสิ่งที่เขาได้ทำ คุณพ่อจะให้อภัยเขาหรือไม่

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “บุตรหลงทาง” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้ผู้แสดงจริงประกอบการเล่า

นิทาน

นิทานเรื่อง “บุตรหลงทาง” (คริสเตียนศึกษาเพนเตคอสแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป.: 34-37)

เนื้อเรื่อง

ชายคนหนึ่งอาศัยอยู่กับคุณพ่อและพี่ชาย คุณพ่อสัญญาว่าจะแบ่งทรัพย์สินสมบัติให้แก่ลูกชายทั้งสองเมื่อถึงเวลาอันสมควร แต่ลูกชายคนเล็กเบื่อกับที่จะคอยต่อไป เขาเบื่อชีวิตที่ต้องอยู่ในนา ต้องทำงานสู้กับแดด คอยหว่านและปลูกพืช เขาจึงอยากจะออกจากบ้านและไปทำในสิ่งที่เขาชอบใจ

ชายคนนั้นจึงไปหาคุณพ่อพูดว่า “คุณพ่อครับ ผมเบื่อกับที่จะรอเต็มที่แล้ว ผมต้องการส่วนแบ่งของผม” บางทีคุณพ่ออาจจะรู้สึกผิดหวังที่ลูกพูดเช่นนั้น แต่ก็ยอมตกลงที่จะให้ส่วนแบ่งนั้นกับลูก

วันต่อมา ชายคนนี้ก็กระตือรือร้นอยากจะออกจากบ้าน เขาเก็บเสื้อผ้าและเงินเตรียมตัวเดินทางไปให้ไกลที่สุดเท่าที่จะไปได้ เขาคิดว่าชีวิตที่อยู่ในเมืองใหม่นั้น น่าตื่นเต้นกว่า เมื่อเขาอยู่ในเมืองอื่นไม่มีใครดูแลเขา จัดงานเลี้ยงทุกวัน นำเงินที่พ่อแม่แบ่งให้ไปซื้อเสื้อผ้าที่สวยงามใส่ ไม่มีใครบอกเขาว่า เขาควรจะทำอะไรเมื่อไร

ต่อมาไม่นาน เงินหมด เพื่อน ๆ ก็จากไป ในเวลานั้นเกิดการกันดารอาหารขึ้น เนื่องจากอากาศร้อนและแห้งแล้งเป็นเวลานาน จึงไม่มีที่ดินใดที่ปลูกพืชได้ผล ทำให้ไม่มีอาหารเพียงพอสำหรับทุกคน

เขาเริ่มหางานทำและตัดสินใจที่จะทำทุกอย่าง เพื่อให้ได้งานและเงินมาซื้ออาหาร ไม่มีใครให้งานเขาทำ จนในที่สุดเขาได้พบกับชาวนาคนหนึ่งยอมรับให้เขาทำงานด้วย คือ เป็นคนเลี้ยงหมู

ดังนั้นเขาจึงต้องไปเลี้ยงหมูทุกวัน บางครั้งเขารู้สึกหิวโหยมาก จนกระทั่งอาหารหมูนั้น ดูเหมือนว่าจะเป็นอาหารที่น่าอร่อยสำหรับเขาด้วย ขณะที่กำลังให้อาหารหมู เขาหยุดดูหมูกินอาหาร และเขาสำนึกตัวได้ว่า เมื่อเขาอยู่ในบ้านของคุณพ่อแม่ แต่คนใช้ในบ้านก็มีอาหารกินอย่างเหลือเฟือ แต่ทำไมเขาจึงต้องมานั่งรอความตาย อด ๆ ยาก ๆ แบบนี้ ทำให้เขาอยากกลับไปเป็นคนใช้ในบ้านคุณพ่อยังดีกว่า

เขาตัดสินใจกลับบ้านและบอกคุณพ่อว่า “คุณพ่อครับ ผมได้ทำผิดต่อคุณพ่อ คุณพ่อครับ ผมไม่ดีพอที่จะได้เป็นลูกของคุณพ่อ ได้โปรดให้ผมกลับมา เป็นเพียงคนรับใช้ในบ้านด้วยเถิดครับ”

ชายคนนั้นจึงบอกชาวนาที่เขาช่วยเลี้ยงหมูให้ แล้วเดินทางกลับบ้าน เขาต้องการกลับไปหาคุณพ่อและสารภาพผิดกับคุณพ่อ ในขณะที่เขากำลังเดินทางกลับมา ใกล้จะถึงบ้านแล้ว คุณพ่อมองมาเห็นเขาเดินทางมาแต่ไกล คุณพ่อไม่ได้โกรธหรือต่อว่าเขา แต่กลับวิ่งออกมาต้อนรับและกอดจูบลูกชายด้วยใจรักและสงสาร

ชายนั้นพูดว่า “คุณพ่อครับ ผมได้ทำผิดต่อคุณพ่อ ผมไม่ดีพอที่จะได้ชื่อว่าเป็นลูกชายของคุณพ่ออีกต่อไป” แต่คุณพ่อตะโกนเรียกคนใช้ว่า “จงไปจัดเตรียมเสื้อผ้า แหวน และรองเท้าที่ดีที่สุดมาให้ลูกชายฉัน เอาแกะที่อ้วนที่สุดไปฆ่า เพื่อทำเป็นอาหารเย็น เราจะมืงานเลี้ยงฉลองการกลับมาของลูกชายที่หายไป”

คุณพ่อยกโทษให้ชายนั้น และต้อนรับเขากลับมาในฐานะลูกชาย เพราะคุณพ่อรักและชื่นชมยินดีเมื่อเขากลับมาบ้าน

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า ทำไมลูกชายคนเล็กจึงมาขอแบ่งสมบัติจากคุณพ่อของเขา
2. ถามเด็กว่า หลังจากที่เขาได้สมบัติจากคุณพ่อแล้วเขาเอาไปทำอะไร
3. ถามเด็กว่า เมื่อเงินหมด เขาทำอย่างไร
4. ถามเด็กว่า เมื่อเขาเดินทางกลับบ้าน เขาทำอย่างไรกับคุณพ่อ และคุณพ่อทำอย่างไรกับลูกชายคนเล็ก
5. ถามเด็กว่า ถ้าเด็ก ๆ ทำผิดต่อคุณพ่อคุณแม่ หรือคุณครู เด็ก ๆ ควรทำอย่างไร
6. ถามเด็กว่า ถ้ามีเพื่อนหรือคนอื่นทำผิดต่อเรา เราควรทำอย่างไร

ขั้นสรุป

เมื่อเราทำความผิดต่อคุณพ่อคุณแม่ คุณครู หรือต่อผู้อื่น เราควรจะขอโทษและเสียใจต่อสิ่งที่เราได้ทำไป เพื่อเราจะได้รับการยกโทษ และได้รับการอภัย และเราจะไม่ทำผิดซ้ำอีก เช่นเดียวกัน ถ้ามีคนมาทำผิดต่อเรา เราก็ควรจะยกโทษและให้อภัยเขาเช่นกัน

กิจกรรม

อุปกรณ์ : กระดาษคนละ 1 แผ่น

1. แจกกระดาษให้เด็ก คนละ 1 แผ่น
2. ให้เด็ก ๆ วาดรูปเพื่อแสดงเรื่องราวของบุตรหลงทาง (เช่น คน หมู เงิน ฯลฯ) และมีภาพเป็นทุ่งนา หรือเบื้องหลังที่บรรยายในเรื่อง แล้วระบายสี
3. เขียนข้อท่องจำลงในกระดาษนั้น

ครั้งที่ 16

เรื่อง เธอจะยกโทษให้ฉันไหม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านการให้อภัย

คำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

“จงยกโทษให้เขาและเขาจะยกโทษให้ท่าน” (ลูกา บทที่ 6 ข้อที่ 37)

ระยะเวลาที่ใช้ เป็นเวลา 50 นาที

วิธีดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ถามเด็กว่า เมื่อเพื่อนที่เรารักทำผิดต่อเรา เราจะยกโทษให้ไหม เพราะเหตุใด
2. วันนี้เด็ก ๆ มาดูกันว่า เจ้าหมีเจ.บี. จะยอมยกโทษให้สุนัขจิ้งจอกฟักกี้ที่ทำผิดต่อเขาหรือไม่

ขั้นเล่านิทาน

ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง “เธอจะยกโทษให้ฉันไหม” ให้เด็ก ๆ ฟัง โดยใช้ภาพประกอบจากหนังสือเด็ก และท่าทำ และเสียงประกอบการเล่านิทาน

นิทานเรื่อง “เธอจะยกโทษให้ฉันไหม” (กรินด์ลีย์. 2545)

เนื้อเรื่อง

วันหนึ่ง เจ้าหมีเจ.บี. ปีนขึ้นไปหาน้ำผึ้งบนต้นไม้ “เก็บไว้กินตอนงานเลี้ยงคืนนี้บ้างนะ เจ.บี.” สุนัขจิ้งจอกฟักกี้ตะโกนบอกเพื่อนจากใต้ต้นไม้

บิกกี้กับลักกี้พี่ชายของฟักกี้วิ่งมาอวดอะไรบางอย่าง “ดูสิ...ไม่เท่าตะปุมตะป้าของใครก็ไม่รู้”

“นั่นมันไม้เกาหลังของเจ.บี.นี่” ฟักกี้ร้อง “วางลงเดี๋ยวนี้ละ เดี่ยวพี่ก็ทำหักหรอก”

“อ้อ ไม่เท่าของเจ้าหมีขี้อั่นเองเหรอ” บิกกี้หัวเราะเยาะ แล้วก็โยนไม้เท้าขึ้นไปในอากาศ ลักกี้เอาอย่างบ้าง มันโยนสูงกว่าบิกกี้ แล้วแกล้งทำฟักกี้ว่า “ฉันว่าเธอโยนแบบนี้ไม่ได้หรอก”

“ทำไมจะไม่ได้ เอามาที่นี่สิ” ฟักกี้โมโห เข้าไปแย่งไม้ แล้วขว้างไปสุดแรง มันลอยสูงขึ้น ... สูงขึ้น ... สูงขึ้น

“โอ้ย!” มันลอยไปถูกหัวของเจ.บี. บิกกี้รีบไม้ไว้ได้ มันบอกกับลักกี้ว่า “เอาไปซ่อนกันเถอะ” แล้วทั้งสองก็วิ่งหายไปพร้อมกับไม้

เจ.บี. ไต่ลงจากต้นไม้แล้วโวยวายกับฟักกี้ “อะไรก็ไม่รู้ตกใส่หัวฉัน”

“ตกใส่หัว...เลยเหรอ” ฟักกี้ถามเบา ๆ “ใช่ ..เต็มแรงเลย” เจ.บี.บอก

“แล้วตอนนี้ฉันก็คันหลังมากด้วย เอ๊ะ...แล้วไม้เกาหลังของฉันหายไปไหนอีกล่ะเนี่ย”

ใบหูของฟีกก็เปลี่ยนเป็นสีชมพู มันก้มหน้าจูด ทำจุมุกฟุดฟิด แล้วพูดว่า “ไม่รู้ซี เจ.บี”

“เอาเถอะ..แต่ฉันจะโกรธมากเลยนะ ถ้ามันไม่กลับมาอยู่ที่เดิม” เจ.บี.พูดพลางจ้องหน้าฟีก ฟีกก็จ้องรีบไปหาไม้เกาหลังนั้นทันที มันไปดูในถ้ำของพี่ชายจอมเกร ดูที่ริมตลิ่ง.... ดูในโพรงไม้ รู่ ๆ ก็มีเสียงดังขึ้นว่า “เกิดอะไรขึ้น ฟีก” หางฟูนั่นเอง

“คือ..ไม้เกาหลังของเจ.บี.หายไป และมันก็เป็นความผิดของฉัน” ฟีกก็พูดอย่างเศร้า ๆ “ฉันต้องหามันให้เจอ”

“ทำไมไม่ใช้ไม้อันอื่นล่ะ” หางฟูถาม “ไม่ได้หรอก เจ.บี.ชอบไม้อันนั้นมาก เขาบอกว่ามันเกาถูกที่คันดี”

“เธอน่าจะเล่าความจริงให้เจ.บี.ฟังนะ ว่าเกิดอะไรขึ้นกับไม้เกาหลังของเขา” หางฟูแนะนำ

“ขึ้นแล้ว เขาก็ไม่ยอมเป็นเพื่อนกับฉันต่อไปนะซี และงานเลี้ยงคืนนี้ก็ต้องถูกยกเลิกด้วย”

ฟีกก็พูดพลางเดินเข้าไปในป่าอย่างกลัดกลุ้ม

“จะเอ” ฟีกก็ตกใจที่บังเอิญเจอเจ.บี.กำลังเอาหลังถูกับต้นไม้อยู่พอดี “ไม่เห็นหายคันเลย เกายังไงก็ไม่ถูกที่คัน ไม้อันนั้นก็ไม่ได้”

ฟีกก็ทำจุมุกฟุดฟิด และหูของมันก็เริ่มเปลี่ยนเป็นสีชมพูอีกแล้ว มันไม่ชอบความรู้สึกแบบนี้เลย ความจริงมันอยากจะเล่าเรื่องทั้งหมดให้เจ.บี.ฟัง

“เจ.บี....” ฟีกก็เริ่ม “คือ..ฉัน ฉันไปละนะ” ว่าแล้วมันก็วิ่งออกไป ได้ยินเสียงเจ.บี.พูดไล่หลังมาว่า “แล้วเรื่องงานเลี้ยงของเราละ” แต่ฟีกก็เอาแต่วิ่ง ...วิ่ง....วิ่ง แล้วก็วิ่ง.....มันวิ่งเตลิดไปจนชนตัวแบดเจอร์ที่ชื่อ บังเคิล

“ระวังหน่อยสิ” บังเคิลดู

“ขอโทษจะ...” ฟีกก็พูด แล้วก็เหลือบเห็นบังเคิลถือไม้อยู่

“เธอพบแล้วเหรอ” ฟีกก็ร้องอย่างตื่นเต้น

“พบอะไร” บังเคิลง

“ก็ไม้เกาหลังของเจ.บี.อันนี้ไง” ฟีกชี้

“มันไม้เท้าของฉัน” บังเคิลตอบ “ฉันเก็บได้”

“แต่ฉันต้องการไม้ใหม่มากเลยนะ” ฟีกก็อ้อนวอน “ขอฉันเถอะบังเคิล”

“ก็ได้ แต่ต้องมีของมาแลกกัน” บังเคิลพูด “อืม...เธอเอาน้ำผึ้งมาแลกสิ แล้วฉันจะยกไม้เท้านี้ให้” บังเคิลพูดแล้วก็เดินจากไป

“แล้วเราจะหาน้ำผึ้งได้ที่ไหนล่ะ” ฟีกก็คิด แล้วมันก็นึกถึงต้นไม้ของเจ.บี.ขึ้นมาได้

ฟีกก็กลัวการปีนต้นไม้เป็นที่สุด “ฉันต้องทำได้” มันบอกตัวเอง “ถ้าเอาไม้เกาหลังไปคืนไม่ได้ เจ.บี.ต้องไม่มีวันยกโทษให้ฉันแน่ ๆ” แล้วฟีกก็เริ่มปีน ยิ่งสูงขึ้น ก็ยิ่งปีนลำบาก หัวเข่าของมันกระแทกกับต้นไม้จนระบมไปหมด แต่ฟีกก็ยังปีนต่อไป สูงขึ้น สูงขึ้น และมันก็เริ่มกลัวจนหน้าจะมืด ในที่สุดฟีกก็มองเห็นรังผึ้งรังหนึ่งอยู่ไม่ไกล มันก็ลงไปมองข้างล่าง

“โอ๊ย...สูงจัง ฉันไม่ชอบเลย” ว่าแล้วมันก็กางกรงเล็บออกและ...

ฟีกก็ถูกฝูงที่กำลังโกรธตัวหนึ่งต่อยเข้าที่จุมูกอย่างจัง ฟีกก็รู้สึกเจ็บจุมูกมาก จึงร้องเสียงดัง “ช่วยด้วย ! ฉันถูกฝูงต่อย” มันตะโกนเสียงดังลั่น แต่...ไม่มีใครได้ยิน.....

คืนนั้น ขณะที่เจ.บี.กลับมาที่ถ้ำ ก็ได้ยินเสียงร้องขอความช่วยเหลือ “ช่วยด้วย..ช่วยด้วย”

“นั่นเธอหรือ ฟีกกี้” เจ.บี.ตะโกนถาม

“ช่วยฉันด้วย ช่วยฉันลงไปที เจ.บี.” ฟีกก็ร้องบอก

เมื่อลงมาถึงพื้นแล้ว ฟีกก็รีบเก็บรังผึ้ง แล้ววิ่งไปหาบังเคลทันที “รออยู่ตรงนี้นะ เจ.บี.” มันตะโกนบอกเจ.บี.

แล้วสักพักมันก็วิ่งกลับมาพร้อมด้วยไม้เกาหลัง “นั่น...เธอพบไม้ของฉันแล้วหรือ” เจ.บี.

อุทยาน

ฟีกก็เริ่มสุดจุมูก “ฟีกกี้” เจ.บี.พูด “เธอเริ่มคัดจุมูกอีกแล้ว แปลว่าเธอมีอะไรจะบอกกับฉันใช่ไหม” แล้วฟีกก็เล่าทุกอย่างให้เจ.บี.ฟัง

“ฉันกลัว ไม่กล้าบอกเธอตอนแรก” ฟีกก็กระซิบ

“อ้อ...กลัวที่จะบอกเพื่อน แต่ไม่กลัวเรื่องปีนต้นไม้” เจ.บี.พูด

“เธอจะยกโทษให้ฉันไหม” ฟีกก็ถาม

“ฉันยกโทษให้เธอ” เจ.บี.บอก “เอาละ ...เราไปกินเลี้ยงตอนเที่ยงคืนกันเถอะ”

ข้ออภิปราย

1. ถามเด็กว่า ฟีกก็ทำความผิดอะไรต่อเจ.บี.
2. ถามเด็กว่า ทำไมฟีกก็จึงไม่กล้าบอกความจริงกับเจ.บี.
3. ถามเด็กว่า เมื่อเจ.บี.ได้ฟังความจริงจากฟีกก็แล้ว เจ.บี.ยอมยกโทษให้ฟีกก็หรือไม่

เพราะเหตุใด

ขั้นสรุป

เมื่อเราทำความผิด เราต้องกล้ายอมรับผิดต่อคนที่เราทำผิดต่อเขา ให้เขายกโทษให้เรา เมื่อได้รับการอภัยแล้วเราก็ไม่ควรทำผิดซ้ำอีก และเป็นเพื่อนกันก็ต้องรักกัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน เหมือนอย่างเจ.บีกับฟีกกี้

ให้เรามาท่องข้อท่องจำด้วยกัน “จงยกโทษให้เขาและเขาจะยกโทษให้ท่าน” (ลูกา บทที่ 6 ข้อที่ 37)

ภาคผนวก ง

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการการเล่นประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

รายนามผู้เชี่ยวชาญ
โปรแกรมการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่นกีฬา
ประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

1. ชื่อ นายเทเวศร์ พิริยะพูนท์
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สังกัด ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ นางสุภารัตน์ วรทอง
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สังกัด ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ นางกนกวลี พึ่งโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สังกัด ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ชื่อ นายวิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว
ตำแหน่ง อาจารย์
สังกัด ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ชื่อ นายไกรสิทธิ์ แก้วนาเส็ง
ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมผู้เรียน
สังกัด โรงเรียนสัจจพิทยา

ภาคผนวก จ

ภาพการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทการเล่านิทาน
ประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ภาพเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ
ประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ภาพเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ
ประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ภาพผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ
ประเภทการเล่นิทานประกอบคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพรจันทร์ โลจนะศุภฤกษ์
วันเดือนปีเกิด	24 กรกฎาคม 2518
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	148 ซอยจันทน์ 18/7 แยก 14 แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เลขานุการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	มูลนิธิกีฬามานูเอลในประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย ศิลป์-ภาษา (อังกฤษ-ฝรั่งเศส) จาก โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม
พ.ศ. 2540	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว จาก มหาวิทยาลัยสยาม
พ.ศ. 2553	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาการจัดการนันทนาการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ